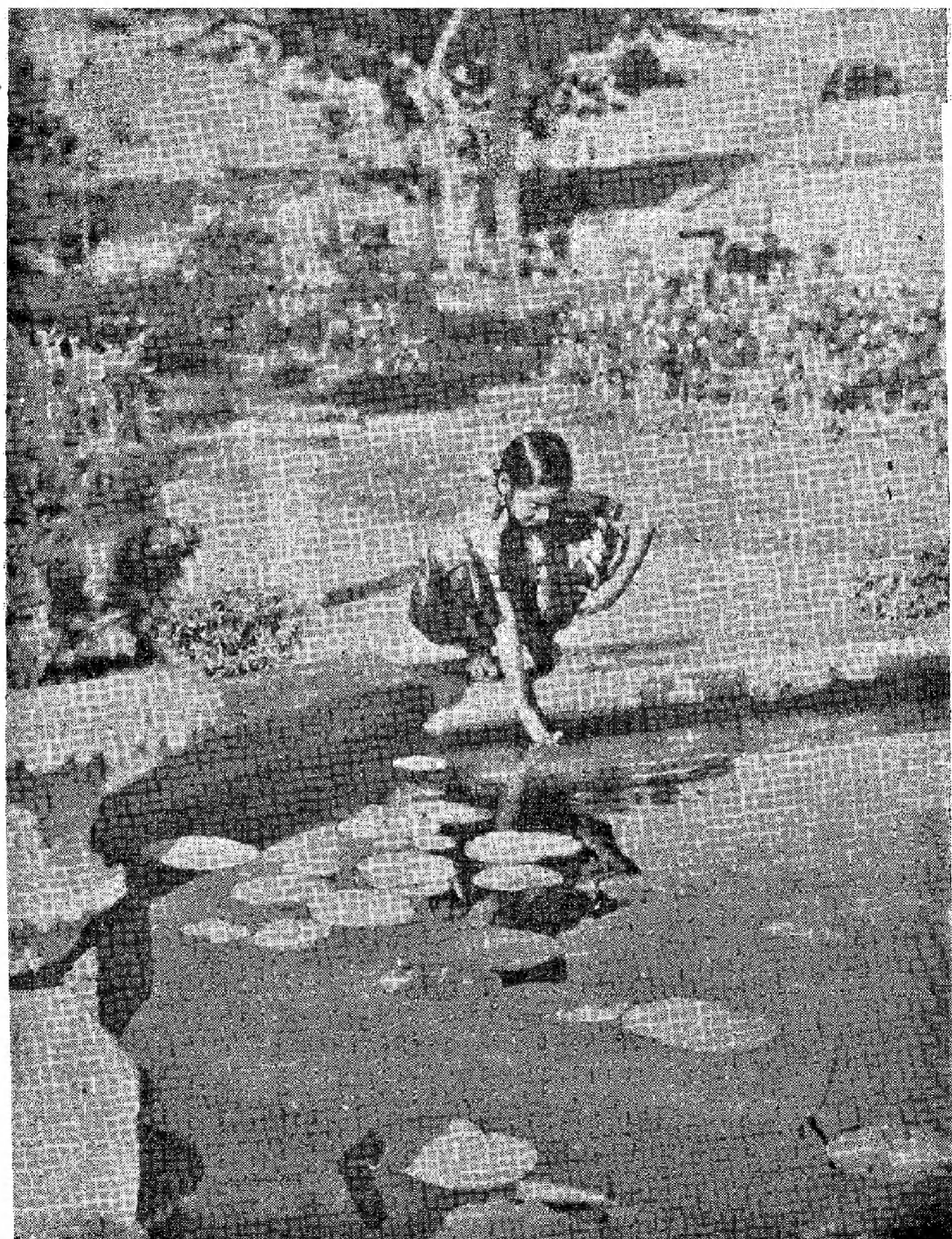

ఆంధ్రపత్రిక

సచిత్ర వార పత్రిక

4 అణ్ణాలు
3-11-54

ప్రతి బింబాలు

— 100 —

హా ర్తమగాదు గోవర్యం
 మూర్తి కమన సుఖపుష్టి కేయం; క
 త్తి ధ్రిఃకుటింపు; విద్యయన
 విద్యధనం బభిలాషికోటికా
 అనిగనిచ్చినకా, తెలుగు;
 వోదు యుగాంతపు వేళైనకా భూ
 భర్తలు తద్దనాధిపతిల పట్టున
 గర్వము మాను టావ్వనన.

కాగి బొంగు కనిపించేది కాదు. అనగా
 కాత్రములు సుఖమును పెంపొందింపును.
 మంచి కీర్తిని చేకూర్చును. అటువంటి విద్య
 యే నేది. ధనమును కోరినవారికందరమను
 పూర్తిగా యిచ్చుచుండినట్టికీర్తి, అది
 యింకా వృద్ధిపొందు నేగాని, యుగాం
 తమునందుకూడా నశింపదు. అటువంటి
 విద్యాధనమువిషయములో అధికులైనవారి
 యెడల ప్రభువులు గర్వము మానుట మంచిది.

విద్య అనేదానిని ధనంతో సరిపాల్చి,
 భనంకంటే విద్య గొప్పదని నిర్ణయించి, చిట్ట
 చివరకు విద్యనుకూడా ఒక విధమైన ధనం
 గానే లెక్కకట్టి దానికి "విద్యాధనం"
 అని నామకరణంచేకారు. విద్యాధికులైన
 వండితులు. మొత్తముమీద ధనం అనేది
 ఎటువంటిసాధనమో, విద్యకూడా అటువంటి
 సాధనమే అని నిర్ణయించారు. అయితే

కాలక్షేపం

జీవితములో మనకు కోరికలు కొన్ని
 ఉన్నాయనిన్నీ, ఆ కోరికలను సాధించు
 టకు కొన్ని విధములైన క్షిపామర్శములు
 కావలసియున్నవనిన్నీ అంగీకరించి తీరాలి.
 ఆకోరికలను సాధించుటకుఏక క్షిపామర్శాలు
 సాధనభూతిములు అగుచున్నవో, ఆ క్షి
 పామర్శములే మనకు కావలసిన వస్తుసంపద
 అని అంగీకరించడంలో అందరూ ఏకీభ
 వింపగలరు. బ్యాంకు డెప్పుకలె, ఒక్క
 ముక్కలో, సకలజీవితాభివృద్ధిమయంగా,
 మూలకమంగా, అభిలూషణవశీవితవ్యాపార
 మును టాకుగా, టూకీగా, నిర్వచించి
 మూత్రీకరించవలెనంటే, మనకందరికీ
 కావలసిన విద్య ఒక్కటే. ఏకమేవా
 ద్విజీయం.

"దాని పే రెటుంగ మదిని - దలకునేని
 వర వశీకరణ మనగ - వరలు విద్య"
 వశీకరణ విద్య అనేది తప్ప మరొక
 విద్య మనకు అక్కరలేదు. అవిద్య తెలిస్తే;
 ఆటంబాంబుకూడా మనకు అక్కరలేదు.
 మన ఆరాటం అంతా యీ వశీకరణ విద్య
 కోసమే. మన క్రతువులు మనకు వశమై
 పోతారు. మనకు వశీకరణవిద్య వస్తే, మనం
 కోర్టులో దావా దాఖలుచేస్తే, దావాకు
 సంబంధించిన వ్యవహారం దావానలం
 వంటిదైతూ సరే, కోర్టులో జడ్జికూడా
 మన కోటుకేటులో ఉన్నట్టుగా, మనకు
 వశమై, మనం కోరిన తీర్పు సేర్పుగావాలి,
 దానోహం అని, దావా మనపక్షం చేస్తాడు.
 అటువంటి వశీకరణ క్షిపి మనకు యిచ్చే
 టటువంటి వశీకరణ మంత్రమహిమ మనకు
 కావాలి. అటువంటి రక్ష రక్ష నోకటి ఏ
 పరమయోగిఅయినా మనకు ప్రసాదిస్తే ఎంత
 ఖరీదైనా యిచ్చి కోసవచ్చు. హాజరుగా
 మన చేతిలో నైకం లేకపోయినా, మనము
 ఏ ప్రాశస్త్య వశీకర్తలొనైనా, ఆ రక్షరక్షకు
 మూలంగా లక్షలు సంపాదించి, దానిని
 మనకు యిచ్చిన మహారీకి మాటతప్పకుండా
 దాయదాలుగా నైకం చెల్లించవచ్చు. అటు

వంటి వశీకరణ క్షిపి మనకు ఉంటే,
 ఎంత కష్టమైన పరీక్షలోనైనా
 కన్ను మూసి కన్ను తెరచినట్టుగా ప్యాసు
 కావచ్చు. భయంగా మనపేరు ప్యాసయిన
 వాళ్ళ లిస్టులో ఉంటుంది. ఈ వశీకరణ
 విద్యతో మన యశము దశదిశల దివ్యంగా
 దిగంత విక్రాంతంగా వ్యాపిస్తుంది. మన
 పేరు లేని పేవరు ఉండదు. కొండమీది
 కోతి దిగివస్తుంది. మనము కోరిన తెరమీది
 తార మన మేరమీరక మనసార ప్రేమించి,
 మనయందు వృద్ధియమించి, మనలను
 ప్రేమసాగరంలో ముంచి, మనల నానంద
 తరంగముల నోలూడించి, క్రిడించగలదు.
 ఇంకేమి కావాలి? ఆ వశీకరణ తంత్రవిద్య
 మన వశమైతే, అదే అరచేతి వైకుంఠం -
 అదే మన కొంగుబంగారం - అదే మన మనీ
 పన్నులోని చింతామణి. అటువంటి వశీక
 రణ క్షిపి ఇచ్చేటటువంటి తాయెత్తుగాని,
 రక్షరక్ష గాని, మణిమంత్రావధములు గాని
 లభిస్తే! - ఇక డెప్పుకలెనా? పట్టింది
 బంగారం, ముట్టింది ముత్యం.

కాదంటారా? నిజమే - కరెన్సీనోటు అచ్చు
 చేసినట్లే అవుతుంది. కోయదానివద్ద మరులు
 మందులు కొనుక్కొన్నట్లే అవుతుంది.
 రైరాగివానివద్ద కుక్రూష చేసి బంగారం
 చెయ్యడం సేర్పుకున్నట్లే అవుతుంది. ఆ
 విధంగా రైరాసుల వెంటబడి బంగారం
 చెయ్యడం సేర్పుకోవలెనని, బంగారంవంటి
 ఆసాములు రాగిదమ్మడి లేని రైరాసు
 లైనారు - అంటే ఏమిటి? బంగారానికై
 తల్లకేందులుగా తపస్సు చేసి తలక్రిందు
 లైనారు. జీవితంలో బోల్తా కొట్టినారు
 వేమనియోగి యోగి కాకపూర్వము ఈ
 సువర్ణయోగం తెలిసికోవలెనని పర్వధితుల
 వెంటనూ, పవనధితులవెంటనూ, చాలాకాలం
 తిరిగినట్టుగా డెప్పువశీకరణ కేవలం కర్మిత
 గాథలు కావు. రాగి మొదలైన తక్కువ
 రకపు లోహములను బంగారంగా మార్చు
 వలెనని బహుళతాబలకు పూర్వమే బహు

విషయానుక్రమణిక	
ముఖ చిత్రం:—కృష్ణా	
సిక్వర్స్ వారి "విషయ	
గారి"లో లలిత.	
కాలక్షేపం—	3
మావతీరాలు ఎంతవరక—	6
మునగ—	12
వ్యగతంబెప్పిన తీర్పు—	17
గలుపు—	24
సిక్వరాలు—	27
వనితాలోకం—	30
బొమ్మరిల్లు—	35
పాపమూ, ప్రాయశ్చిత్తమూ—	36
మా చిట్టి కండ్రవారం—	47
విద్యాన సిద్ధులు—	49
సినిమా—	50

విచిత్రవ్యక్తి
 వెల రూ. 1-8-0
 ఆంధ్రగంధమాల, మద్రాసు.1.

శ్రీమద్భగవద్గీత

ప్రయాసల కోర్కె మహామహులైన వాళ్ళు పరిశోధనలు చేశారు. ఈనాడు మన ఇంగ్లీషు విద్యావిధానంలో రసాయన శాస్త్రం అనగా "కెమిస్ట్రీ" అనేది అనేక రసవివర గంభీర ద్రావకములతో కూడిన ప్రయోగ పరిశోధనలకు సంబంధించిన శాస్త్రం. ఈ "కెమిస్ట్రీ" విద్య మొట్టమొదట "ఆల్కెమీ" అనే పేరుగల విద్యగా ప్రారంభమైంది. ఈ "ఆల్కెమీ" విద్యయొక్క ముఖ్యలక్ష్యం ఏమిటంటే అల్పలోహములను అపరంజిగా మార్చు చేయడమే. బంగారం సృష్టి చేయడం ఎట్లా అనేది ఆనాటి రసాయన శాస్త్రపరిశోధనా గారం సాగించిన ప్రధాన పరిశోధన. మన దేశంలో కూడా పాదరసంతో అనేక యోగములను ప్రక్రియలను తయారుచేయవచ్చు ననియు, రససంబంధమైన జ్యోతిష ప్రక్రియలతో ఆయుర్వృద్ధి కూడా కలుగ చేయవచ్చుననియు రసవాదులు, రససిద్ధులు వాదించారు. నాగార్జునుడు రసవాదంలో కూడా చాలా పండితుడు. ఈవిధంగా జీవితంలో రసయోగంవల్ల అనేక మహిమలను సాధించవచ్చుననే ఆశతో యీ రసాయన శాస్త్రం విస్తరించింది. నాటినుంచి నేటి వరకు ఆ కోరికలు తీగలు నాగుచునే యున్నవి. ఈ కోరిక తీరికలే తనకొలది, విజ్ఞానం విస్తరిస్తోంది.

ఇటువంటి విజ్ఞానమునకు తోడుగా యోగవిద్య కూడా ఉంటే, దివ్యదృష్టి కూడా ఉంటే, ఇంకా దివ్యంగా ఉంటుంది ఎక్కడ త్రవ్వితే మంచినీళ్లు లభించునో చెప్పగల జలార్థ శాస్త్రజ్ఞులు ఉన్నారు. ఎక్కడ త్రవ్వితే బంగారం దొరుకుతుందో, ఎక్కడ త్రవ్వితే భూమిలో దాచిన గొలుసుల బిందెలుగాని, వరాల మూటలుగాని లభించగలనో చెప్పగల ధనార్థ శాస్త్రం కూడా ఒకటి ఉంటే బాగుంటుంది. ఏ పరీక్షలో ఏ ప్రశ్నలు అడుగుతారో, ప్రశ్నాపత్రంలోని ప్రశ్నలు ఏమిటో ముందుగా మనకు యోగదృష్టివల్ల తెలిస్తే అవలీలగా పరీక్షలు అందరికంటే భ్రష్టుగా ప్యాసుకొవచ్చు. అమృత్యువండిన గారెలు ఏగిన్నెలో పెట్టి, ఎక్కడ మూతపెట్టి, ఎవరికి కన్నీరుచుకుండా ఏ మారుమూల దాచిందో యోగదృష్టివల్ల ఒక్క నిమిషంలో తెలిసికోవచ్చు. మన జేబులోని మనీపర్సును ఏ జేబుదొంగ ఎట్లా అపహరించి ఎక్కడ దాచినాడో, ఎక్స్ ప్లోజివ్ తీసి వ్యాధిని కనిపెట్టినట్లుగా, అంజనం వేయకుండానే, అవలీలగా అవగాహనచేసికోవచ్చు. యోగదృష్టిని సాధకం చేస్తే నేతివాడు నెయ్యిలో వసస్థతి ఎంతభాగం కల్లి కల్పివాడో కళ్లు మూసికొని, ముక్కు మూసి

కొని, ఒక్క నిమిషంలో చెప్పవచ్చు. పాలవాడు, శబదాలు తెచ్చాడో, ఆవుపాలు తెచ్చాడో అడుగకుండా తడుపుకోకుండా, తనిఖీ చేయకుండా, తూచా తప్పకుండా చెప్పివేయవచ్చు. అటువంటి యోగవిద్యతో జగత్తంతా జయించవచ్చు. మనం కోరినరూపంలోకి మారిపోవాలంటే మారిపోయేవిద్యకూడా ఉన్నట్లయితే, నవమస్కంధునిలాగున తయారుకొవచ్చు. ఎటువంటి ఫిల్ములో, ఎటువంటి రూపరేఖలతోనైనా తయారై, కథానాయకుడుగా నటించి వేలులక్షలు, కోట్లు కొల్లలుగా సంపాదించవచ్చు. పురుషతారకంటే స్త్రీ తారకు ఎక్కువ రొక్కం యిస్తారనే ఆశ ఉన్నట్లయితే, ఆడరూపంలోకి మారుటలో అసహ్యం లేకపోయినట్లయితే, ఆ విధంగానే అనేక ఫిల్ములలో స్త్రీగా నటించి స్త్రీ వరించవచ్చు.

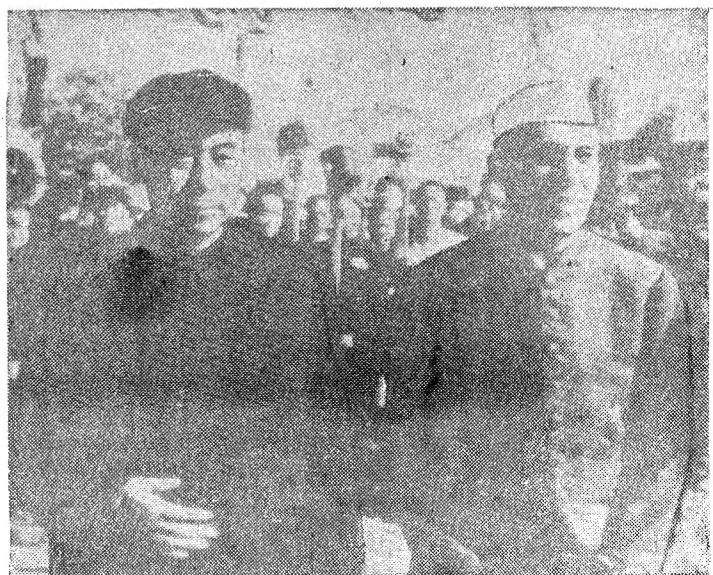
అయితే, ఒక్క చిక్కు ఉంది. మనకు తెలిసిన వశీకరణ మంత్రం యితరులకు కూడా తెలియవచ్చు. మన కేసు విచారణ చేసే న్యాయమూర్తిని మనం వశీకరణ చేసి కోవలెనని మంత్రం జపిస్తే, ఆ న్యాయమూర్తికూడా మనవలెనే వశీకరణ మంత్రం జపించి మన మంత్రం సాగకుండా మన మంత్రకైరీ, మనలనుకూడా వశపరచుకోవచ్చు. మనకు యోగవిద్య లభించి ధనార్థ ప్రాప్తికై లభించినట్లుగానే, మనవంటి వాళ్ళకు ఎంతమందికైనా యీ ధనార్థ విద్య కరతలామలకము కొవచ్చు. అందు మూలంగా మన గోతులు మనం త్రవ్వకొనవలెనని ప్రయత్నిస్తే, యితరులు మనతో

కిందటి ఆదివారం 24 వ తేదీ నాయంత్రిం అకస్మాత్తుగా మృతిచెంచిన కేంద్ర ఆహార శాఖామంత్రి రఫీ.అహ్మద్ కిద్వాయ్. వీరు ప్రధాని పండిట్ నెహ్రూకు అత్యంత ఆప్తులు.

పోటీపడి మన గోతులు వారే త్రవ్వవచ్చు. లేదా చిట్టచివరకు ఎవరు త్రవ్వకున్నా గోతిలో వారే పడవచ్చు.

ఆటంబాంబులు అమెరికావారు అతి రహస్యంగా తయారుచేస్తే; రహస్యాతి రహస్యంగా రహస్యవారుకూడా తయారు చేస్తారు. విద్య విషయంలోకూడా పోటీయింటే, వారికి తెలిసిన రహస్య విద్య వీరికి చెప్పరు. అస్త్రంలో

నెహ్రూ పెకింగ్ సందర్శనం: చినా ప్రధాని చౌ ఎన్ లి తో భారత ప్రధాని పండిట్ నెహ్రూ.

కాపీ రైట్ - కుసుం
మీ ఇష్టమైన సూనెలలో నాన్-టెడి
కృత్రిమ కలర్లు, బలవంత క్లియర్, ఎడమదాడి
యూనిటెడ్ కలర్ ఫ్రమ్స్ మరియు అపొమమిలక్స్
అత్యుత్తమ సుగంధ మూలము
సాంటలక్స్
గడ్డ, పువ్వుల కలర్లు
మొదలైనవి

దూరప్రేరాలు ఎంతదగర

క్రిస్టి మధ్యాహ్నం చిన్నతుంపర పడుతోంది. లాబరేటరీలో గబ్బు కంపు, వదలని చీకటిని తలచుకుంటే గది కదలి బయటికి పోవాలని మనస్సు కలగడం లేదు. ఆలోచనలోని సిగరెట్టు తీసి ముట్టించాను. 'బంగారు' తలుపు తోస్తూ "నాకు తెలుసు నువ్వుకూడా ఎగ వేస్తావని" అన్నాడు. 'కాంటీనుకు పోందాం పద' అన్నాను. ముఫ్త ఒకటి తలకుచుట్టి తాళం చెవులు విప్పకుంటూ బయలుదేరాను. తోవలో ఏదో పిచ్చాపాటి మాట్లాడుకుంటూ గమ్యస్థానం చేరాం. వేడి వేడి కాఫీ తాగుతూ బంగారు అన్నాడు. "ఈనాళ్ల సిటీలో ఏదైనా పిక్కర్లుకు పోదాం" అని. నేను రానని తలచుకున్నాను. "ఏం?" అన్నాడు. "నేను సరాసరి పోయి చెప్పగా పడుకుంటాను."

"పడుకొని?"
"మంచి మంచి అమ్మాయిల్ని గురించి కలలకంటాను."

"అసలు అమ్మాయిలలో మంచివాళ్ళు ఉన్నారంటావా?" అడిగేడు.

"నా పరిచయంలో ఇంతవరకూ లేరనే చెప్పాలి. అంచేత ఏ జెంగాలి అమ్మాయిని గురించో లేక స్విట్జర్లెండులో 'అల్ఫ్రెడ్' మంచుకొండలలో ఒక ఫోలిన్ గురించో..."

"అదంతా మంచిపనికాదు. సినిమా స్టార్ల అంతకన్నా వయస్ అని నా ఉద్దేశం"

"మహారాజ్! నువ్వే మంటావు?" అన్నాను కాంటీను ప్రాప్రైటరీతో.

"బాబూ! మీరూ వేగరం పెర్లీ సేసేవోండి." అన్నాడు చాలా విచారంగా ముఖం పెట్టి 'కాంటీనువాడు. బంగారు గట్టిగా నవ్వాడు. నేనూ సలహాని చాలా తీవ్రంగా ఆలోచిస్తానని మహారాజ్ కి వాగ్దానం చేసి బయటికి నడిచాను. తుంపర మెలిగా జలుకుకింద మారింది. ఇద్దరం నా గదికి చేరుకోనేసరికి కారు ముఖ్యులు జోరుగా కమ్మకొని వర్షం వికధారగా కురవడం మొదలుపెట్టింది. కిటికీతలుపులు మూసి ఉన్న కొట్టుతీసి తొడుక్కున్నాను. బంగారు "నీకో ఉత్తరం వచ్చిందోయ్" అన్నాడు. ఆ అవడంలో అదోమాదిరి అనుమానంగానే అన్నాడు. నేను కనుబొమ్మలు ఎగరేకాను - దాన్ని చింపి లోపలి కాగి

తాలు విప్పేడు. "నే నిది చదవకూడదనుకుంటాను." అంటూ నా కిచ్చేశాడు. అలా అంటూనే సగండాక చదివేదని నాకు తెలుసు. నేను నవ్వుతూ చదవడం ఆరంభించేను.

వై. రఘునాథరావు

"...నువ్వు తెలపుల ఆఖరున కాఫీ వెళ్ళకముందు విశాఖ వచ్చావని గోపీ చెప్తున్నాడు. వాడు నిన్ను మిసర్యాలో 'బర్మాన్' సినిమా రెండో ఆట 'ఇంటర్వ్యూ'లో చూశాడట. సినిమా ఆఖరిని చూస్తూ నువ్వు మరి కనిపించలేదట. మామిదనీ కెందుకీంత నిర్ణయే! ఇంటికొచ్చి ఒక

సారి కనుపిస్తే అమ్మ నిన్ను వెళ్ళినినయంలో బలవంతం చేస్తుందనా? పోనీలే, నాన్న ఇక్కడ కా లేదే లో బి. ఏ. (ఆమెయ్య) చదువుతున్న ఓ అందమైన అబ్బాయికిచ్చి విడువేలు కట్టుమైనా సరే పెళ్ళిచేస్తానంటున్నాను. నాకో పెళ్ళి కొడుకులకి తక్కువా? అదుగో - నాకు తెలుసు నీ కష్టం కోపంవస్తోంది. మరి మా ఊరువచ్చి నాతో చెప్పకుండా ఎందుకు వెళ్ళిపోయావు? అమ్మకి అప్పుడప్పుడు కడుపునొప్పి వస్తోంది. గోపికి ప్రతి ఋషవారం చెవి పోటు పెడుతోంది. నాన్నకి ఆఫీసులో నిద్ర లావయిపోయింది. ఇంట్లో అంతా ఇలా చికాకుల్లో ఉన్నాం." బంగారు తెగవత్తుతూ "ఇది ప్రేమ

FPY. 26-TEL

'నా గొంతుక బాగా
పుండు పడినందున
నేనుమింగలేక పోయాను'
కాని **పెప్స్**

ఉపశమనం కలిగించి
పుండును మాన్పినవి

పెప్స్ తేల్చెట్లు గొంతు, రొమ్ము బాదోపశమన. వివరకసారములు కలవి, మీరు పెప్స్ను చప్పరించునపుడు ఈ సారములు అవిరి అయి, మీ క్యావర్టికరా గొంతుకలోనికి, క్యావర్టికరా, క్యావర్ కోళంకోలికి కొనిపోవదుతాయి. ఇలా అవి పరాపరి మిమ్ము బాదించే బాగాలను చేరుకుంటాయి. అందుకే పెప్స్ అంతకకీవంతకవి, జగద్యిత్యాది గాంచినవి. పెప్స్ దగులను అడిచివేస్తాయి, గొంతు పుండు బాదను ఉపశమింపజేస్తాయి, కపమును కోపివేసి, క్యావర్టికరాను పోగొట్టుతాయి. ఇవన్నయేంట్టా, బ్రోంకైటిస్ చికిత్సకు ఇవి అమోఘమైనవి.

PEPS

పెప్స్ గొంతు, రొమ్ము తేల్చెట్లు మంచులమ్యేవారి అందరివద్దా రిభిస్తాయి.

మద్రాసు సోల్ ఏజెంట్లు : దాదా & కంపెనీ, పార్కు రౌండ్, మద్రాసు-3.

★ దూరతీరాలు ఎంతదగ్గర. ★

లేఖా, స్నేహలేఖా, చాకలిపదా....." అంటున్నాడు. పద్మరాసుకోవోంది - "నూ పూరుగున ఉన్న లలిత అనే అమ్మాయి నిన్నరాత్రి ఎవరితోనో లేచిపోయింది. నూ అందరికీ కూడా యీ వార్త....."

తరువాత అక్షరాలు నాకు మరి కనిపించ లేదు. గదంతా నల్లగా నా ముందు తీరి గింది. బంగారు నా వల్ల పట్టుకొని గట్టిగా ఊపేదాకా నాలో మరి చలనంలేదు. నా ముందు నిరసంగా లేఖ తుమాపణ కొరుతూ పడివుంది. అలా ఎంతసేపు కూచున్నానో నాకే తెలీదు. నా కళ్ళనుకొలకుల్లో రెండు నీటిబిందువులు పొంగాయి. వాటిలోంచి క్రమంగా నా దృక్పథంలో గతించిన వా జీవితపు దూరతీరాలు దగ్గరదగ్గరగా రావాలి.

లలిత...లలిత...పద్మా! నువ్వు చేరు ఎంత అజ్ఞానంగా వ్రాశావు! ఈ ఒక్క పేరు

ఒక కల అని భావించటానికి ప్రయత్నించేస్తున్న నా పూర్వ స్మృతులన్నీ ఒక్కొక్కటే నా కళ్ళముందర గోచరించడం మొదలుపెట్టాయి.

ఆనాడు నేను నా "స్వేచ్ఛాస్థాపు"లో ఆవస్థలు పడుతున్నాను. నా ప్రాధేసరు వచ్చి "మిస్టర్ రామ్! ఈ విద్యార్థిని ఇవాళ నుంచి నీ చూరలో వుంచుకున్నాను. ఈమె కో ప్రాజెక్టు తయారుచేసి గైడ్ లైన్స్ ఇస్తున్నావుండు." అని చెప్పి నా కామెను పరిచయం చేసి వెళ్ళిపోయాడు. నేను చికాకుగా తలచిపిప్పి ఆమెను ఓ కుర్చీలో కూర్చోమని మళ్ళీ నా పనిలో మునిగిపోయాను. చాలాకాలం గడిచింది. నా కాకలి వసింది. టైము ఎంతయిందో తెలీదు. తిన్నగా టీ కప్పులోకి పోయాను. టీ గొంతులో పోను కొని నిగతలు కొనకొచ్చింది. అది

పోయాను. అక్కడ బంగారు కనుపించాడు. ఇద్దరం పావుంట బాతఖానీ వేళం. అతిడితో నాయా సరికొత్త ఇబ్బంది చెప్పి మన్నాను.

"ఒరేయ్. స్వేచ్ఛాస్థానీ అంటున్నావు; లలిత అయివుండదు కదా?" అన్నాడు.

"ఎ లలిత?" అని అడిగను.

"లలిత తెలీదూ? మాడారి అమ్మయారా!" అన్నాడు.

"ఓహో! మీ ఊరు లలితా?" అన్నాను.

"అదికాదురా. అమ్మాయి ఎలా ఉంటుందో చెప్పు."

"చామసచాయగా సన్నగా వుంటుంది. చూపులు మాత్రం జీవితంలో ఏదో పోగొట్టుకున్నదానికి మర్తే....."

"నీకూ అలాగే ఆవుపించింది. ఆమెను తూనవవార్లంతా అలా అనడమేగాని ఆమెను అర్థంచేసుకొని పానుధూతి చూపించిన వాల్ని ఒకరూ లేరుకదా!"

"నీ నింకా ఆమెని ఏమీ అనరాదే!"

“అదే అదే మరో మూడురోజులు పరిచరియ మయాక నువ్వు ఆ నిశ్చయానికి వస్తావని నాకు తెలుసు.”

“ఏ నిశ్చయానికి?”

“మరి నాలుగు రోజులతర్వాత నీ స్నేహితుని ఆశుర”

బంగారు మరేమీ నాతో చెప్పదలచుకోలేదు. బంగారు వెళ్లిపోయిన అయిదునెలలు ముందాకా ఆ అమ్మాయి స్వభావంనుంచి ఊహాగానం చేశాను. ఆ అమ్మాయినిగురించి నాలో లేని కుతూహలాన్ని బంగారు నాటి వెళ్లిపోయేడు. మరో కప్పుటి తీసుకొని లాబ్ లోకి పోయేను.

లోపల చాలా చీకటిగా వుంది. స్విచ్ చేశాను. నే నే కుర్చీలో కూర్చున్నానో ఆ కుర్చీలో అలాగే ఆ అమ్మాయి కూర్చుని ఉంది. కొన్ని క్షణాలదాకా నే నేమీ మాట్లాడలేకపోయేను ఈ మామ గంటలకాలం అలాగే... ఆ కుర్చీలో నే... తీసుకుని ఉంది నే నేమనుకోవాలి?

“మీరు యింతసేపూ అలాగే ఎందుకు కూర్చున్నారే? మీరు వెళ్లిపోయేందుకు న్నాను” అన్నాను ఆఖరుకి.

“నా ప్రాణమే?” అంది.

“రేపు తయారుచేసి ఇస్తాను” అన్నాను.

నేను మళ్ళీ నోరు విప్పేలోపున ఆమె వెళ్లిపోయింది. నాకు చాలా చికాకుచేసింది. నేను మరో పావుగంటసేపు నా పనిలో నిమగ్నమవడానికి వృధాప్రయత్నం చేసి పూర్తిగా ఓడిపోయి లాబ్ కి తాళం చేసుకొని బయటికి వచ్చాను. వెకిలెవిదాన ఓకారు పోతూంటే తోవలో రోడ్డుంతా వదిలి వెళ్లి నీలర్ని అంటి పెట్టుకొని గబగబా ఆమె హాల్ కి వదిలిపోయింది. పక్కనే గోడ్డు మీదనుంచి నలుగురు మలేయాళీ అమ్మాయిలు షకపక నవ్వుతూ అరఫరాంగుదారం దాకా విససడే గంతుకలతో ఆరు నూ పోతున్నారు. ఈ తారతమ్యం నా హృదయంలో అనాలోచితంగా హత్తుకుంద. విశ్వవిద్యాలయం గోడలు దాటి నడి తీరం వైపు పోయేను. క్రమంగా కమ్మకున్న సంకె చీకట్లకు మల్లే నా భావాలు కూడా దూరదూరంగా పోకి నుసకగా పోయాయి.

మర్నాడు సాయంత్రం నాలుగు గంటలకి ఆ అమ్మాయి మళ్ళీ నా గదిలో ప్రవేశించింది.

“అగర్! మీ సంగతి పూర్తిగా మర్చిపోయేను రేపు తయారుచేసి ఇస్తాను...” నా మాట పూర్తి కాకుండానే ఆమె మళ్ళీ వెళ్లిపోయింది. మరో అర గంటకి మా ప్రాఫెసరు వచ్చేరు “విషర్ రావ్! ఆ అమ్మాయికి మీ రివేళ ప్రాజెక్ట్ తయారు చేసి ఇవ్వాలని చెప్పి అలా చెయ్యలేదట.

కారణం?” అని అడిగేరు. నేను మర్చిపోయేను ఆయనతో ఎలా చెప్పాలోదం?

“ఈ అమ్మాయి చాలా పటుదల మని ఓలా నా కనుపించింది. అంతేత కాస్త యోచించి కొంచెం ఆలస్యమైనా మంచి పటుత్వమున్న సమస్య ఇదామని ఆలోచిస్తున్నాను” అన్నాను. ఈ అబద్ధానికి నా ముఖం బాగా కందింది. “ఓ అదా! తప్పకుండా. తప్పకుండా! అందుకే ఆమెను నీ చార్జీలో వుంచేను. మిగతా విద్యార్థులలాగ కాక ఈ మేలో నాకో ప్రత్యేకత కనుపించింది. అన్నట్లు మీ ఇద్దరిదీ ఒకటే భాష కదా!” నా జవాబుకోసం ఎదురుమాడకుండానే “ఆమె ప్రాజెక్ట్ తయారుచేసేక నా కోకసారి చూపించు” అంటూ ఆయన వెళ్లిపోయేను. నాకు చాలాకోపం వచ్చింది. విద్యాలయం నుంచి వెళ్లితే ఉత్త అమాయకురాలనుకున్నాను గాని, ఇలా ప్రవర్తించని నే నెప్పుడూ ఊహించలేదు. ఆ మర్నాడే స్పెక్టోరాఫీ మీద ఒక ప్రాజెక్ట్ తయారు చేసే ప్రాఫెసర్ కి చూపించేను. ఆయన బాగుండవ్వాడు.

ఆనాడు సాయంత్రం ఆమె వచ్చింది. “నే నొక్కరోజు ఆలస్యం చేస్తే ప్రాఫెసర్ తో పోయి చెప్పకోవలసిన అవసరం మీకేం వచ్చింది? ఇదిగో మీ ప్రాజెక్ట్ విధానం కూడా అందులో చూపించేను” అంటూ ఆ కాగితాన్ని ఆమెముందున్న బల్బుమీదకి విసిరి నేను జోరుగా బయటకి వదిలి వచ్చేశాను. ఇదివరకటికిమల్లే ఆమెను విడిపిద్దామని రాత్రి ఎదు గంటలకి నా గదికి వచ్చేను. లైట్లు వెలగడం లేదు. స్విచ్ చేసేను. ఆమె ఆ గదిలో లేదు. ప్రాజెక్ట్ కాగితాలూ లేవు. నే నొదిలివ వస్తువులు ఎక్కడికి ఎక్కడే అలాగే వదిలి వున్నాయి. తలుపులు అలాగే తీసిఉన్నాయి.

మర్నాడు సాయంత్రం ఆమెను అడిగాను: “నేను వెళ్లిపోయిన తరువాత అన్ని విలువైన సామానులన్నీ వదిలేసి తలుపులైనా చేరవేసుకుండా మీ రెండుకు వెళ్లిపోయేరు? మీ ప్రవర్తన నా కేమీ...”

“నేను మీ సోఖరును కాను” ఈజవాబు ఎక్కడినుండి వచ్చిందో కొంతసేపటివరకూ నాకు తెలిలేదు. నా నోరు అలాగే తెరుచుకో ఉండిపోయింది. నా ముఖం రంగు బాగానే నల్లబడిందని చెప్పాచ్చు. కొంచెం తేరుకున్నాక ఆమెను తీక్షణంగా చూస్తూ “ఈవేళ ఎంత ఆలస్యమైనా సరే ఇందులో స్పెక్ట్రమ్ వచ్చేట్లు చేసి నాకు చూపించి వెళ్ళాలి. లేకపోతే ప్రాఫెసర్ గారితో రిపోర్టు చేస్తాను” అన్నాను దీని కామె

జవాబు యివ్వలేదు. తిన్నగా స్పెక్ట్రోమీటర్ దగ్గరికి పోయింది.

గంటన్నర గడిచింది. నేను చేసుకుంటున్న కొల్లెల్లేవన తదలి ఆమెవై పాక్కసారి తిరిగేను. స్పెక్ట్రోమీట్రోసం ఇంకా తంటాలు పడుతోంది. “ఆమాత్రం తెలిసివాళ్ళు యం, యెస్ నీలు వదవడానికి కావడం చేసికో. జరగండి నేను తెప్పిస్తాను” అని ఇన్ స్పర్సిమెంట్ తీసుకున్నాను. ఆమె కళ్ళు చెమర్చిగిల్లినట్లు నాకు కొందం అనుమానం వేసింది. ముందు విద్యుదయంతలో వచ్చేస్తుం దన్నట్లుగా నేను మరని అటూ ఇటూ కొంచెం హుమరుగానే తిప్పేను. కాని అనుకున్న ఫలితం ఏమీ కలగలేదు. తరువాత కొంతం బాగ్రతగా ప్రయత్నంచేసి చూసేను. అప్పటికి ఏమీ ఫలితం కలగలేదు. నాలో ఉడుకుమోతనం, పట్టుదల లావయ్యాయి. ఒక్క గంట తర్వాత స్పెక్ట్రమ్ వచ్చింది. ‘మామ్యూయ్’ అని నిట్టూర్చి రుమాలుతో కళ్ళు కొంచెం వత్తుతుంది వంగిన వదుము మూడు నాలుగుపాస్టు నుంజ పరి చేసి అబ్బహాసంగా “ఇదిగో చూడండి” అంటూ వెనక్కి తిరిగేను. లలిత బదులు బంగారు బాగ్రతగా ముందుకు వచ్చి తెలిస్తావ్ లో ఒకన్ను చూచేను. “అరే! నవ్వా! ఆమె ఏదిరా?” అన్నాను. “ఎవరూ?” అన్నాడు. “మీ విశ్వాసపట్నం అవతారం.” బంగారు ఉబ్బెత్తుగా వత్వడం మొదలుపెట్టేడు. “అదంతా సరేగాని ముందు నీ దుకాణం అంతా కట్టుకొని నా వెంట పడి. లంకకి పోదాం” అన్నాడు. వాడి సలహా మన్నించేను. అయ్యరు ఛోటల్లో కాఫీ తాగి గంగ ఒడ్డుకి పోయి కూర్చున్నాం.

“ఈమె తాతగారికి పోలేడు అన్నీ ఉండేది” అని మొదలుపెట్టేడు నా భావాల్ని అద్దంలో చదివినట్లు. నేను సిగరెట్లు ఒకటి తిగిరించి ‘ఊ’ అని యూలిగేను. “ఆయనకి ఈమె తండ్రి ఒక్కడే కొడుకు. దాని ఫలితం నువ్వు ఊహించుకోవచ్చు. ఆయన పోయి ఈయన చేతిలోకి ఆస్తివచ్చేసరికి, ఈయన పక్కా జాదగాడు, తాగబోతు అయేడు. ఈమె తల్లి ఈమెని చాలా గారాబంగా పెంచేది. ఈ అమ్మాయి! పన్నెండో ఏడు ప్రవేశించి, జీవితంతంత ఒక తియ్యటి కల అని భావిస్తుండేరోజుల్లో తల్లి మాతాత్తుగా మరణించింది. ఆయన రెండో పెళ్లి చేసుకున్నాడు. ఆమె కారానికి వచ్చిన తర్వాత తన తండ్రి ఆస్తిని ఊహించి తన గొంతు కోనేడో ఆస్తిలో పదోవంత్తేనా మిగలలేదని గమించడానికి అటే కాలం పట్టలేదు. ఆక చాలా తెలివితేటలు గలది. ఈయన ఏన

★ దూరదీపాలు ఎంతదగ్గర ★

దైనా తాగుతే ఆనాడే ఉరిపోతుకు చస్తానంది. దానితో ఆయన తాగుడు మానకపోయినా చాలావరకు తగ్గించేసే డబ్బు కోవమ్మ. రాత్రిళ్ళు ఇల్లు కదులుతే తన పుట్టింటికీ పోతానంది. దీనితో జూదం కూడా ఏ ఆదివారమూ తప్ప మిగతా రోజుల్లో కొనసాగడం కష్టం అయింది. ఇక లలిత విషయంలో.....ఆమె తెలివి తేటలు గలదని చెప్పేమగా! ఆమె లలితను ఏమీ అనేదికాదు. అలా అని గారాబంగా చూసేదని అపోహపడవద్దు. లలితకు ఏమీ కావలసినవచ్చినా తల్లిని అడిగి తీసుకోడం అలవాటు. ఆమె ఎప్పుడూ తండ్రిని అడిగి తన అవసరాలు తీర్చుకొనేది కాదు. ఇప్పుడు లలిత చాలా చిక్కులో పడింది. విధిగా రెండు మూడుసార్లు తండ్రితో సామ్మెట్ విషయమై ప్రస్తావించింది. ఆయనకి ఈమె ఆవిధంగా అడగడం ఏదో వింతగానూ, అతని నిత్యజీవితానికి అంతరాయం గానూ తోచింది. 'పోయి పిన్ని వడుగు' అన్నాడు. పిన్ని దగ్గరికి వెళ్ళడానికి రెండు మూడుసార్లు సంతోషించి, చివరికి అడిగింది. ఆమె వెంటనే ప్రశ్నించింది.

'ఎందుకు?' అని. ఇటువంటి ప్రశ్న లలిత జీవితంలో వివరం ఇది మొదటిసారి. దీనితో లలితకు ఏమీ అవసరమో అవే ముట్టేవి. విలాసాలు కడువైపోయాయి. క్రమంగా లలితజీవితంలో మార్పు రాసాగింది. ఆకురాలు కాలంలో చెట్టు నిస్సహాయంగా పడిఉంటుంది. ఒక్కొక్క ఆక చెట్టునుంచి రాలిపోతుంటుంది. చివరకి మోడు ఒక్కటే మిగులుతుంది. చుట్టూ చల్ల, పుంయా—అలా అని చెట్టు చావదు. హేమంతంలో శానిటోని కోరికలన్నీ ఏ మూలకో పోయి, తాత్కాలిక సుఖక్షేత్రం ప్రంటాయి. హేమంతం గడిచిపోతుంది, సంవత్సరాలు సోకుతాయి—మళ్ళీ చెట్టు చిగురుస్తుంది, పూస్తుంది, కలకలమని పువ్వుతుంది. అప్పుడు నవ్వుచూచే చెట్టుకీ, హేమంతంలోని మోడుకీ పోలిక కనుపించదు. నవ్వుదీవరకు చూసింది ఓ పాడు రెండో అని భావిస్తావు అంటే—లలిత జీవితంలో యింకా వసంతపవనాలు సోకలేదు. ఆమె హేమంతంలోనే ఈ ఆరేక భూ గడిపింది. నీ కిన్ని నివరాలు ఎలా కలుసుకు? అని నన్ను అడుగుతావని నాకు కలుసు. మాది వాళ్ళింటి పొరుగిల్లే. మాండ్రేళ్ళలో జరుగుతున్న ప్రతి చిన్న విషయం పొరుగువారికి తెలిసి తీరుతుంది. రిత మూలకైనా పరిశుభా వాళ్ళ

కొనుకు ప్రధమంగా వచ్చింది. హైస్కూలు వాళ్ళు ఆమెకో వెండికప్పు బహుమానం చేసేరు. ఆ సభకి ఆమె తండ్రిగారి, తల్లిగారి రాలేదు. సభ అయిపోయి తర్వాత ఆమె ఎంతో ఉత్సాహంతో వాళ్ళ నాన్న గారిదగ్గరికి వెళ్ళి కప్పు చూపించింది. ఆయన అప్పుడు పేకతో పేషెన్స్ ఆడు కుంటున్నాడు. ఆమెనీ, కప్పునీ ఒకసారి చూసి 'పిన్నికి చూపించు' అని మళ్ళీ ఆమె వెళ్ళు తిరగలేదు. ఆమె సంతోషం సగం చచ్చింది. పిన్ని దగ్గరికి పోయి 'ఇదిగో నా కిచ్చిన ప్రైజ్' అంది. 'ఓ! బాగుంది. నీ నిప్పుడు నీనీమాకి పోతున్నావని నాన్న గారితో ఆయన పేకాట అయితర్యాత చెప్పి' అని ఆవిడ వెళ్ళిపోయింది. ఇదంతా జరుగుతున్నప్పుడు నా చెల్లెలు ఆమె వెంట ఉంది. ఆరాత్రి చాలాసేపు లలితని నా చెల్లెలు ఓదార్చుకుంటే వచ్చింది. లలితకి చదువుదా ఆసక్తిపోయింది. మరి చదవనని గట్టిగా చెప్పింది.

కాలేజీ తెరిచేకోసం ఆమె తండ్రి వెళ్ళి జీతం కట్టవచ్చేమ. పదిగంటలకి జబ్బా వాడు వచ్చి 'అమ్మగారూ!' అని పిలిచేడు. 'ఎందుకు రా?' అంది. 'బాబుగారు మిమ్మల్ని కాలేజీకి రోజూ తీసుకవళ్ళ మన్నారండి' అన్నాడు. ఆమె విస్తుపోయింది. గలగబా వాళ్ళ నాన్నగారి గది దగ్గరికి నడిచివెళ్ళింది. అతడు కళ్ళతోడు లోంచి తీక్షణంగా చూస్తూ 'ఏం?' అన్నాడు అంటే. మా చెల్లెలి వసకాలే జబ్బా ఎక్కింది. లలిత కాలేజీలో చదివిన నాలుగేళ్ళు తోటి అమ్మాయిలతోనే చాలా ముక్తసరిగా మాట్లాడేది. ఆమెలో మాత్రంగా వచ్చిన ఈ మార్పుని వాళ్ళంతా గర్వమని అర్థం చేసుకున్నారు. విద్యార్థులు వాళ్ళ సంఘంలో సభ్యురాలుగా చేరమని చందాకోసం వస్తే ఆమె నిరాకరించింది. దానితో వాళ్ళకి కోపం వచ్చింది. చివరకి లలిత కాలేజీ గ్రూప్ ఫోటోకి కూడా వెళ్ళేది కాదు. ఆమె నాలుగేళ్ళ కాలేజీ జీవితంలోనూ, క్రమంగా వృత్తిం ఆకులన్నీ ఒక్కొక్కటే రాలిపోయాయి. చివరకి మోడు మిగిలింది. లలిత బి. యస్ సీ. చాలా బ్రిలియంట్ గా ప్యాసయింది. ఈ ఫలితం ఆమె ఊరివాళ్ళని గాని, ఆమె తల్లిదండ్రులను గాని, చివరికి ఆమెను కూడా సంతోష పెట్టలేదు. ఆమాటకొస్తే ఆమె పరీక్ష పోయినా కూడా ఎవరూ విచారించి వుండేవారుకాదు. కలపుల్లో ఆమెకు పెళ్ళిచేద్దామని వాళ్ళ నాన్న కొన్ని ప్రయ

త్నాలు చేసేడు. కాని అవి కొనసాగలేదు ఇంతలో లలితపిన్నికి ఆకస్మికంగా ఒక ఆలోచన మెరుపులా తోచింది. ఆమె పిద తల్లి కొడుకొక ఆయన కలకత్తాలో యం. బి. బి. యస్ చదువుతున్నాడు. అతడి కిచ్చి పెళ్ళిచేస్తే? వాళ్ళ నాన్న వెంటనే ఆయనతో వుత్తరం, లలిత ఫోటో పంపించేడు. అతడు వచ్చే ఏడు తన చదువు తూర్తి అవుతుంది; అప్పుడు ఆలోచిద్దాం అని ఆయనోజులు ఆలస్యంచేసి జవాబు రాసేడు. మళ్ళీ జూలై వచ్చింది. లలిత వాళ్ళ నాన్నతో ఇక్కడ యం. యస్ సీ. చదువుతానంది. ఆయన 'నీ కవకు నీటిస్తాడు' అన్నాడు. 'ఇది వరకే ఎన్నే చేసేను. నీటు దొరికింది' అన్న దామె. 'నీకు ప్రతి నెలా అంతంత సామ్మెట్ నేను పంపించలేను' అన్నా డాయన. 'పిన్ని కిందటి నెల వెళ్ళి తీసి తెచ్చుకున్న ఆమె ఇద్దరు తమ్ముళ్ళనీ ఇక్కడ హైస్కూలులో చేర్పించకుండా వాళ్ళ ఇంటికీ పంపించేనయ్యింది.' 'అది నీ కనవసర ప్రసంగం'. అన్నా డాయన ఆఖరుసారిగా. ఆఫూట ఆమె అన్నం తినలేదు. ఈనాట మా విధిలో పాకింది. వాళ్ళ పిన్ని మరి మనుకుందో ఏమో లలితను కాకీ పంపించే ఏర్పాటు చేసింది. ఇప్పుడిక్కడ చదువు తున్నది లలితకాదు. ఆ మామ. కాని నాకు బాగా తెలుసు. ఆమె జీవితంలో వసంత పవనాలు వీచి తీరుతాయి. ఆ మోడు అప్పుడు కిలకలా నవ్వుతుంది. అల్లరి చేస్తుంది. జీవితం అంతా ఓ తియ్యటి కల అని మళ్ళీ ఆనందిస్తుంది. ఆరోజు రెప్పడంటావా? ఏమో? ఎప్పుడో? ఎక్కడో? నీ నెలా చెప్పగలను? అందుచేత లలితను అపార్థం చేసుకోకు బ్రదర్! అపార్థం చేసుకోకు...."

ఆ చిక్కటి చీకట్లో వాడి మొహం నాకు కనుపించలేదు. కాని గొంతు క మాత్రం బొంగురుపోయింది. (కావణమాసపు నీటి గారికి నా చొక్కా కాలరు రెపరెప లాడుతోంది. నీటిలో ఆడుకుంటున్న నక్షత్రాల నీడల్ని చూస్తే తాపీగా అడిగేను. "నువ్వామెను ప్రేమిస్తున్నావా?"

జవాబు చెప్పడానికి కొంతకాలం తీసుకున్నాడు. "లేదు" అన్నాడు చివరికి... "నాలో ఆమెగలించి అటువంటి భావన ఎప్పుడూ కలుగలేదు."

"ఆమెతో నీకు పరిచయం ఉందా?"

"ఆమెకు నేనెవరో తెలుసు. కాని నాతో ఎప్పుడూ మాట్లాడలేదు." నేనీ జవాబుకి ఆశ్చర్యపడలేదు. నదిలో పడవ సరంగవడో సన్నగా పాడుతున్నాడు.

"నువ్వెవరిదానవో నే నెరుగనో గంగా, నవ్వుకి మరి నామనసు విరిగినే ఓగంగా" పాట క్రమక్రమంగా దూరమైపోయింది.

ఒడ్డున కట్టిన పడవలమీద నీటి కెరటాలు తుప్పుతుప్పుమని తట్టుతున్న కబ్బం ఒక్కటే మిగిలింది. చలి లావయింది. ఇద్దరం లేచాం, కాని నాకా చోటు వదలాలని లేదు.

పక్కమీద వదులబాల్చిన కొద్ది నేపటి లోనే నాకు గాఢంగా నిద్రవట్టింది. నా చుట్టూ నీలంగా ఉంది. అందులోంచి వచ్చిన వస్తువుతో కనుపించింది. కాదు వచ్చిన వస్తువు మాయమవుతోంది. ఒక చామన ఛామన ముఖం. అందులోంచి జీవితంలో ఏదో పోగొట్టుకున్నట్లున్న వికల నయనాలు నాకు కనుపించేయి. అవికూడా క్రమంగా అంతరించేయి. నాచుట్టూ మంచు, మధ్యన ఒక మోడైపోయిన చెట్టు. నా చెవిలో గాలి ఊరికే రొదచేస్తోంది. క్రమంగా గాలి మారింది. మంచు కరుగుతోంది. ఆ మోడు మల్లీ చిగురుస్తుంది. ఆమోడు మల్లీ..... నా చెవిలో గాలి గోలచేస్తోంది. కళ్లు విప్పేను. కిటికీతలుపులు తీసిఉన్నాయి. బయట భారీగా వర్షం కురుస్తోంది. కిటికీలో వచ్చి ఉత్తరం పూర్తిగా జల్లుకే తడిసింది.

ఆ మర్నాడు ప్రాధున్న నేను చాలా ఆలస్యంగా లేచాను. అప్పటికే వర్షం వలిసింది. కాని ముట్టుల్లోంచి మార్పులు ఇంకా బయటికి రాలేదు. ఆ చలిగాలిలో పళ్లు తోముతున్న నన్ను చూసి మా మాస్టరు క్వీడాంగిలోలో వున్న గులాబీలు తల బాపుతూ వచ్చేయి.

ఆనేక ఆమె రాగానే నేను చరిచేసి రెచ్చిన స్వల్పజ్ఞ మూసింది. పంత్వీర్తిలో ఆమె కళ్లు మెరిసేయి. “స్వల్పజ్ఞ వచ్చిందా?” అన్నాను నేను. “ఊ” అందామె.

“నేను కొన్ని కాలక్రమేనన్న - చేను కొంటున్నాను. నాకు కొంచెం సాయం చేసి పెడతారా?” అని అడిగను.

“సారీ” అంది.

“అచ్చే వానికేంలేండి” అన్నాను.

ఈ జవాబు ఆమెకి ఆశ్చర్యం కలుగజేస్తుందని నాకు తెలుసు. కొంచెంసేపు తల పటాయించి నాదగ్గరికి వచ్చింది. ఆమె చేతిలో లాగ్ టేబుల్స్ ఉంచేను. కార్డు లేవన్న పూర్తి అయిపోరికి చికటిపడింది. “టి తీసుకుందాం రండి” అన్నాను. ఆమె మాట్లాడలేదు. నా ఖయను కేకవేసేను. “రెండు టీ కప్పులు యిక్కడికి తీసుకురా” అన్నాను.

“నాకు చేకయిపోతోంది నేను పోవాలి” అని ఆమె జవాబుకు ఎదురుదూడకుండా వెళ్లిపోయింది. మర్నాడు సాయంత్రం మల్లీ టీకి ఆర్దరిచ్చేను.

“నిన్ను మికోసం రెప్పించిన టీ అలాగే చల్లగా పడిఉంది. ఇలా రోజూ నాకు అగన్నర దండగ చెయ్యకండి. రీద నాచ్చి” అన్నాను, నవ్వుతూ. “మిమ్మల్ని టీ ఎవరు రెప్పించమన్నాడు?” అని ఆమె అడగలేదు. బుద్ధిగా మర్రిలో కూర్చుంది. వచ్చేదాకా ఆమెతో నేనెవీ మాట్లాడలేదు. టీ తాగుతూ “పంచదార కొంచెం ఎక్కువ చేసేడు” అన్నాను. అవునని తల్లి ఊపింది. ఆ మర్నాడు అవునని నోటితో అంది.

నాలుగురోజులు తర్వాత టీ కబ్బుకి ఇద్దరం కలిసివచ్చేం. అందులో టీగురించి, టీ తయారయే ధార్మింగుగురించి, టీ కాఫీల వ్యత్యాసాలగురించి, పరిశీలనా వాటి లాభనష్టాలగురించి తీవ్రంగా చర్చించేం. కొన్నిరోజులు గడిచేయి...

ఒకనాడు వర్షం మధ్యాహ్నం మొదలైటి రాత్రి ఎనిమిదిగంటలయినా ఇంకా జోరుగానే కురుస్తోంది. ఇద్దరం లాక్లో వసుకుతూ కూర్చున్నాం. అతగాండ్లరుద్యుమాకథ ఒకటి ఆమెకు చెబున్నాను. ఆమె ‘ఊ’ కొడుతోంది. ఎవరో తలపు కట్టేరు. లోపలికి రమ్మన్నాను. బంగారు ఒక రెయిన్కోటు తొడుక్కొని మరొక కే చేతిలోపట్టుకొని బయటినుంచి ‘పోదాంపద. నేను లోపలికి వస్తే నీగదంతా...” అప్పుడు లలితను చూసేడు. కొంచెం అటూ ఇటూ అయి చివరికి తొడుక్కున్న కోటు నిప్పి తలుపు గడియికి తగిలించి లోపలికి వచ్చేడు. తేబులోంచి రుమాలు తీసి తల కుడుచు కొంటూ “కాఫీ టీ యిచ్చుకో బ్రదర్” అన్నాడు. టీలు పూర్తయేదాకా మా ముగ్గురిమధ్యా మాటలు ముక్తపరిగానే వచ్చేయి. నేనే ఆఖరికి తెగించేను.

“ఒక రెయిన్కోటు తొడుక్కొని మీరు వెలిపాండి. మేమిద్దరం రెండోదాంట్లో పోతాం” అన్నాను లలితతో.

“ఉచా” అని తల ఊపింది.

“అయితే ఈరాత్రంతా ఇక్కడెలా వుంటాడు?” అన్నాడు బంగారు. మొదటి సారిగా ఆమె బంగారువెపు తల తిప్పింది.

“వరం వెలిపాకుంది” అంది.

“వెలియదు వెలిసినా మరో రెండుమూడు గంటలవుతుంది”

“అవును” అన్నాను నేను. ఆమె నావైపు సంకోచంగా చూసింది.

“నాకు ఆకలేస్తోంది హాస్టల్కి పోవాలి. కోటు తొడుక్కుంటారా, తొడిగించుంటారా?” అన్నాను. నవ్వుతూ లలిత ఒకకోటు తొడిగింది. నేను గట్టిగా వచ్చేను. “వీ?” అంది.

“మీరు, మీచుట్టూ మాడు మణుగుల

కోటు...మిమ్మల్ని చూస్తోంటే...” అలికే సిగ్గుపడుతూ వెళ్లిపోయింది.

“ఏంరోయ్! నువ్వు, నీ రెగర్స్, నీ నవ్వు, నిన్ను చూస్తుంటే...” అందుకున్నాడు బంగారు ఆమె కొంచెందూరం పోగానే. ఎందుకో ఒక్కసారి నా ముఖం ఎర్రబడింది. బంగారు నా అంతరాత్మలోకి నూటిగా చూస్తున్నట్లుపించింది. “ఒకే నవ్వు నోరు ముయ్యరా” అన్నాను. నాడు నోరుమాసి వచ్చేడు. ఆ చలిలో, అవర్షంలో ఇద్దరం ఒకే కోటులో పోయాం. ఫలితం హాస్టల్కి చేరేసరికి ఇద్దరం పూర్తిగా తడిసేం. తొవగా లలితలోని ఈ మార్పునిగురించి వస్తుడిగేడు. “నీవు నేర్పిన విద్యయే నీర కాదు” అన్నాను. ఇంకెంత అడిగినా నాదగ్గరనుంచి జవాబురాదని తెలుసుకోవడానికి నాడి కట్టేకాలం వట్టలేదు.

మర్నాడు నాలుగోలోకి పార్వతి కోటు తీసుకువచ్చి ఇచ్చింది. “లలితగారే?” అన్నాను. “అమెకి ఈనాళ్ కొంచెం జ్వరం తగిలింది. మీరు నిన్నరాత్రి ఆమెకు చేసిన ఉపకారానికి థాంక్స్ చెప్పమండి” అని అవిడ వెళ్లిపోయింది. లలితకి వారం రోజులదాకా జ్వరం తగలేదు. ఏదో నాకు పథ్యంతీసుకుంటుంటే పార్వతికిచ్చి కొన్ని బ్రతాయిపళ్లు, డ్రాప్స్ పంపించేను. అనాడే నేను నా చిన్నన్నయ్య పెళ్లికి అరంతురం వచ్చి సేను.

పెళ్లి విజయనగరందగ్గర ఓ వల్లెటూర్లో. విజయనగరం ప్లాటుఫారంమీద నేను అడుగు పెట్టేసరికి మా బంధువులంతా అక్కడే వున్నారు. మేనల్లమామలు స్రరాసరి నా దగ్గరకొచ్చి రెక్కపెట్టుకొని టీ పళ్లులు తీశాల్సిపోయింది.

“మామాకి ఒకప్పు స్వచ్ఛ టీ” అంది. నన్ను చూడడనిక, నాతో ఎక్కరినీ చూడడనిక ఓ అరగంట గోలచేసి అలసి పోయింది. “వావా! నీనమాకి పోదాంపద” అంది. నేను రావన్నాను. తిన్నగా మా పెద్దన్నయ్యతోపోయి రిపోర్ట్ చేసింది. “పోనీ నేను తీసుకెళ్తాను రామాదడతే” అన్నాను.

“అమ్మో అక్కగారు బ్రతకనిస్తుంది” అంది. మా నాదనికే కోపం వచ్చేలోగా అక్కడనుండి మా నాన్నగారిదగ్గరికి వెళ్లి పోయింది.

“నాడికి పెళ్లి కానియ్యవచ్చే?” అన్నా రాయన.

తర్వాత పద్మని ౭ అరగంట విడిపించి ఆఖరికి అలాగే అన్నాను.

నీనీమా వదిలేసరికి ను మా రు పన్ను ఉడయింది. ఇద్దరం జట్కాలోకూర్చున్నాం. పార్వతి వంద్రునికొంతులు నూటిగా వస్తూ

★ దూరవీరాలు ఎంతదగ్గర ★

మీద పడుతున్నాయి. ఆ వెన్నెల వెలుగులో చిన్ని తెల్లనిముఖాన్ని తడేకంగా చూశాను. పద్మ కిలకిల నవ్వంది.

ఆ వెల్లి నాలుగుగోణలూ నా జీవితంలో మరువరాదు మధురతలుగా గడిచిపోయాయి. నేను మళ్ళీ ఆ లోకంలోంచి, ఈ లోకంలో పడేసరికి విజయనగరం ప్లాటు భారంమీద ఉన్నాను. నేనెక్కెక్కోనో పద్మ నా సామానం తీసి వదిలారు పద్మ, పదకొండోసారి ప్రయత్నం చేస్తూంటే గార్లు ఈటెడు బావా అంది. “ఏం?” అన్నాను. జవాబు వచ్చేలోపల వాళ్ళ నాన్నగారు బండెక్కి పద్మ రెక్కలు ముక్కొని దింపేశారు. “నేను మళ్ళీ ఎండాకాలం శిలపులో చూస్తాను...” అన్నాను. బండి ప్లాటు భారమే వదిలింది. పద్మ అక్కడ జనంలో కలిసిపోయేవాడే అలా చూస్తూనే వున్నాను.

నేను మళ్ళీ నా నిత్యజీవితంలో పడ్డాను. దసరాలో నేనూ బంగారు కలిసి ఇళ్ళకి వచ్చేకాం. లలిత తన ఇంటినుంచి తనకి ఉన్న కొలవ తీసుకరమ్మని బంగారుకి చెప్పింది. చలికాలానికి కావలసిన పూర్తి సరంజా పట్టుకొని నేను దీపావళి తర్వాత కాకి వచ్చేకాను. ఒకనాడు లలితతో “సినిమాకి పోదాం” అన్నాను. రానంది. “ఏం? మీ తార్గెన్ కోప్పడతారా?”

లలిత మాట్లాడలేదు. “నే నావిడ పర్మిషన్ అడుగుతాను” అన్నాను. అప్పటికే లలిత మాట్లాడలేదు. అక్కడితో నేనా ప్రసంగం వదిలేసేను. అనురాధు లలిత “రెప్లీ మీటింగ్ పోదాం” అంది. ఆమె దేన్ని గురించి మాట్లాడుతోందో నాకు ముందు బోధపడలేదు. “సరే” అన్నాను ఆఖరికి. సినిమాలో లలిత చాలా ముఖావంగా ఉంది. గోజాలాగు నాతో సరదాగా మాట్లాడలేదు. ఏదో పరీక్షలో కూర్చున్న విద్యార్థిలాగుంది.

ఇటువంటి సినిమాలు చాలాసార్లు యేయి. ఒకనాడు బట్టల మార్కెట్టుకి పోయే వాళ్ళం. ఒకనాడు ఏదో పండగ అయితే విశ్రాంతి పొందినవల్న చిరిగి వస్తున్నాం. తోడిగో గతించిన ఇరవై మూడు సంవత్సరాల జీవితగాధ ఆమెతో చెబుతున్నాను. లలిత ఏదో అలోచిస్తుంది. ఆమె బహుశా తన జీవితాన్ని నా చరిత్రతో సరిపోల్చి చూచుకొంటోంది గాబోలు! ఆమెతో అన్నాను, “చూడండి, ఒక్కొక్క జీవితం ఒక్కొక్క విధానంలో పోతుంది. ఈ ఇరవై

ఏళ్ళ పరిమితిలో ఎంతో హాయిగా, కష్టమన్నది తెలియక గడిపినవాళ్ళున్నాను. కష్టాలన్నీ యీ కాలంలోనే అనుభవించేసి, జీవితంతో ఇంతేనని నిరాశచెందినవాళ్ళా వున్నాను. ఇరవై ఏళ్ళూ అజ్ఞానంలో గడిపి జీవితంలో దళిలు ఎప్పుటినుండి ప్రారంభం అవుతాయని అడిగినవాళ్ళూ ఉన్నారు కాని నేను మాత్రం గతించినదంతా ఒక కల - రాబోయేది వట్టి నీరంజ. ప్రస్తుతం జరుగుతున్న జీవితం అంటాను. మీ సంగతి నాకు తెలియదు. కాని నేను మాత్రం నా భవిష్యత్ విగురించి ఎప్పుడూ ఆలోచించను. జరిగిపోయిన చరిత్రని మరచిపోవడానికే ప్రయత్నిస్తాను” లలిత మాట్లాడలేదు. నావైపు మాత్రం కొన్ని కణాలు నిదానంగా చూసి తల తిప్పేసుకుంది.

క్రమంగా లలితలో మార్పు వచ్చింది. ఆమె ఇప్పుడు నవ్వుతుంది. అల్లరి చేస్తుంది. ఎంతో ఉత్సాహంగా కనిపిస్తుంది. బంగారుకి చాలా ఆకర్షణం వేసింది. చలికాలం శిలపులకి నేనూ లలితా కలిసి ఇళ్ళకి పోవడానికి నిశ్చయించేం. ఒకనాడు రాత్రి బంగారు నన్ను నూటిగా అడిగేడు. “లలిత మీద నీకున్న అభిప్రాయం ఏమిటి?” అని. నేను విసుపోయేను. ఎంత ఆలోచించినా నాకు జవాబు దొరకలేదు. “నేను చెప్పలేను” అన్నాను నీరసంగా ఆఖరికి. బంగారు ఈ సెలవుల్లో ఇంటికి వెళ్ళి వచ్చాడు. మా ఇద్దరినీ రైలుదగ్గర దిగజేటి వెళ్ళిపోయేడు. లలిత ఆడవాళ్ళ పేర్లలో కూర్చుంటానంది. నేను వద్దని ఆమె సామాను నా పేర్లలో పెట్టించేను. రాత్రి పదిగంటలదాకా చూతాఖానీ వేసేం.

లలిత అప్పుడు నిద్రపోయింది. నాకింకా నిద్రపట్టడంలేదు. పెరి మేసన్ మిస్టర్ ఒకటి తీసి చదవడం ఆరంభించేను. సుమారు పన్నెండవపుతోంది. ఎదురుగా తెర మీద పడుకున్న లలితవైపు చూసేను. ఆమె ఏదో తియ్యని కలలో నవ్వుకుంటోంది. కిటికీలోంచి వీస్తున్న చల్లగాలికి చలివేళ్ళంతా వణికుతున్న విద్రవతోంది. ఆమె ముంగురులు చేతికి మొఖంమీద ఆడుకుంటున్నాయి. నా చెయ్యిలోంచి ఒక కాలవతీసి ఆమెకు కప్పేను. ఆ రాత్రి ఆమె నవ్వుకుంటున్న ముఖాన్ని చూస్తూ అలానే ఎప్పుడో నిద్రపోయేను. కలకత్తా ప్లాటు భారంమీదికి బండి చేరుతుంటే ఆమె నన్ను లేపింది. గబగబా నా సామానంతా సర్దుకున్నాను. “నిన్న రాత్రి మీరు కప్పిన కాలవకి థాంక్స్” అంది నవ్వుతూ. ఆమె

అలా అనడం నా కెంతో బావుంది. బయటికి మాత్రం “దానికేంలేండి” అన్నాను. సామానంతా పట్టించి “బస్సుస్టాండుకి పది” అన్నాను కూర్చి. “అచక్కడికి?” అంది. “పదండి చెప్పాను” అన్నాను. ఆమె కేమీ తోచలేదు. అయినా నా వంటే బస్సు క్లింది. కాలేక్షన్ బిల్డ్ కాసింగ్ దగ్గర దిగి చిన్నన్నయ్య ఇంటికి వెళ్ళి తలుపు తీసేను. బిన్నా తలుపు తీసేను. హిందూస్థానీ సన్ను పలకరిస్తూ సామానంతా లోపల పట్టించేను - చిన్నన్నయ్య “ఈ మెవరు?” అన్నాడు. చెప్పేను. “కూర్చుండి” అన్నాడు. స్నానం, భోజనం, ద్రవ అయిన తర్వాత “పోతాం” అన్నాను. “అదే మిటిరా? అవిడకి ఉరు మాపించవ?” అన్నాడు “ఇప్పుడు కాదు మళ్ళీ అట్టుంచి వస్తున్నప్పుడు.” ఆ రాత్రిల్లా రైల్వో నాకు నిద్ర పట్టలేదు. చింతనిపిస్తూ ఉన్న కళ్ళతో తెల్లవారు ఝామున నాలుగున్నరకి బరంపురంలో దిగేను. “నే నేనాడు బయట దేరతానో మీకు ఉత్తరం రాస్తాను. తప్పక అదే బండికి వస్తారుకదా?” అంది లలిత. అంతేగాని తన చిరునామా నా కివ్వలేదు. నేనూ ఆమె పరిస్థితి నర్తం చేసుకొని అడగలేదు. చలికి కోటుకొలుపుతో చెవులు కప్పకుంటూ ఆమెదగ్గర సెలవు తీసుకొని గేటువైపు నడిచేను.

సెలవుల్లో పద్మ ఒక ఉత్తరం రాసింది. “..... నవ్వు మునుపటి బావవుకావు. నా ఉత్తరాలకి సరిగ్గా జవాబు రాయడంలేదు. నేను నీ కిప్పు డంతగా జ్ఞాపకం రావడంలేదు?...” అంటూ. ఇది నిజమే? నిజంగా నేను పద్మని మర్చిపోతున్నానా? లలితమీద నాకి అపేక్ష ఎందుకు? ఈ నెత్తి బాగుర్తి ఇంత వీచిగా నాకు రాస్తుంది! లలిత క్షేమంగా చేరినట్టు అయినా నాలుగు ముక్కలు రాయదు! ఈ రాని లేఖలకోసం నా కెందుకే ఆందోళన? నన్ను పూర్తిగా మర్చిపోయి, నే నెవరినో గుర్తించని వ్యక్తిని గురించి నా కెందుకే ఆలోచనలు? ఇలా అనుకుంటూనే లలిత తెల్లగాంచూసి ఆరోజు మైలుకే నేనూ హాజరయేను. నాకోసం కిరెర్లు ఖాళీ చేయించి ఉంచించింది. “మీకోసం మైసూర్ పాక్ తెచ్చాను” అంది. అని ఎంతో రుచిగా ఉన్నాయి నాకు. ఆ రాత్రిల్లా నాకు ఏదో వాళ్ళ ఊరి గోడవల చెప్తూనే ఉంది. మేం పడుకోనే సరికి రాత్రి రెండుగంటలయింది. కలకత్తాలో రెండురోజులుండి వెళ్ళదాం అన్నాను. సరేనంది. మొదటి రోజున ఉరంతా చూపించేను. రెండోరోజున ఇద్దరం మెట్రో సినిమాకి పోయాం. “నాకు కొంచెం కూడా అర్థమవడంలేదే!” అని

అక్కర్తవడింది, తను నేర్చుకున్న ఇంత ఇంగ్లీషుభాషా వృధాయేనా అన్నట్లు. "పోనీ హాలు చూసేవుగా?" అన్నాను. "నేనామెను ఏకవచనం ప్రయోగించడం అడ్రే మొదటిసారి. పిక్చరయిపోయింది. "క్షమించండి" అంటూ నాపక్కనేటులో ఆయన ఆమెతో తెలుగులో అన్నాడు. "నే నెవరికో తెలుసా?" ఇద్దరం అలాగే అక్కర్తంగా నిల్చిపోయేం.

లలిత తెలివని తెలుషింది. "నేను మీ పిన్ని గారికి వరసకి తమ్ముణ్ణి అవుతాను. ఇక్కడ యం. బి. టి. యస్. చదువుతున్నాను" "మీ పేరు..." "గోపాలరావు. పిన్ని కక్కడ కలసుకోడం నా కంటో ఆనందంగా ఉంది" అన్నాడాయన. కాని లలితమాత్రం అటువంటి భావం ఏదీ వ్యక్తం చెయ్యలేదు.

"నా లాడ్జి చూపిస్తాను వస్తావా?" అన్నాడు. రానంది.

"ఏం? ఇక్కడికి చాలా దగ్గర" "మాకు మరో బ్రోగ్రాం ఉంది, ఈ సాయంకాలానికి" అన్నాను నేను. ఆయన నాపేరు కొరకొరా చూసేడు.

"నేనామె బంధువుని" అన్నాడు.

"నేనామె గార్డయన్" అన్నాను నేను. లలిత నాపేరు చూసా "పదండి పోదాం" అంది. ఆయన నాతో ఆఖరు సారిగా అన్నాడు. "ఇదిగో మిష్టర్ మీ రెవరో నాకు తెలియదు. కానీ మీ ప్రవర్తన నాకేమీ బాగోలేదు. ఈమెను మీరిలా కలకత్తాలో దింపేరని, సినిమాలకి, షిక్కార్లకి తిప్పకున్నారనీ మీళ్ళ నాన్నగారికి ఈవేళ రాస్తాను."

"మీ అక్కయ్యగారికి రాయండి దాని కప్పుకు యింకో ఎక్కువ విలువుంటుందని" అన్నాను నేను. ఆయన కోపంగా అడుగులు వేసుకుంటూ మళ్ళీ వెనక్కి తిరక్కుంటూ అక్కడనుంచి వెళ్ళిపోయేడు. ఆ సాయంకాలమంతా ఎక్కడెక్కడో తిరగేంగాని ఇద్దరం ఏదో కొద్ది కలవరంతో బాధపడ్డాం.

ఆ రాత్రి రైల్వేస్టేషన్. ఆమె ఒక బెర్త్ మీద నిద్రిపోయింది. నాకు నిద్రపట్టలేదు. ఏదో దృశ్యాల కళ్ళముందే నాట్యమాడుతున్నాయి. నా జీవితం ఎటుపోతోంది? "నేనేం చేస్తున్నాను? "పద్యా! నన్ను క్షమించవు?" అనుకున్నాను నాలో. ఒకామసచాయ ముఖం, జీవితంలో ఏదో పొగొట్టుకున్న నయనాలూ... "లేదు. లేదు. ని ఆనందకోసం నా జీవితం అన్నా త్యాగంచేస్తాను. కాని నీ కయ నాల్లో రైవ్యాన్ని తొలగిండు. నేను చూడలేను. ఆ నయనాల్లో ఒక్కసారి నవ్వతా?"

అంతే మాయమయింది. నాదుట్టూ మంచు. మంచంతా కరిగింది. మంచులో ఉన్న మాడు చిగురుస్తోంది. కాని కరిగిన మంచులో నేను కొట్టుకుపోతున్నాను. ఎక్కడికో? మట్టా చీకటి.....

మేము విశ్వవిద్యాలయం చేరిన పదో తోజాన లలిత నాగడిలోకొచ్చి "మా నాన్నగారు నాకో ఉత్తరం రాసేయ. వెంటనే బయలుదేరి రమ్మని" అంది. అక్కర్తంతో నాకళ్ళు పెద్దవయాయి. "నువ్వొక్కడే కొచ్చి ఇంకో పదిరోజులేగా అయింది?" అన్నాను.

"అవును" అంది. కొన్ని నిమిషాలు ఎవరూ మాట్లాడలేదు.

"మళ్ళీ ఎప్పుడు వస్తావు?"

"మరి రాను"

"లలితా! నీకేమైనా పిచ్చి ఎత్తించా?"

లలిత తల అడ్డంగా ఆడించింది.

"మరి రానంటావేమిటి?"

"ఏమికాని నేను మళ్ళీ రానని నాకు బాగా తెలుసు."

"నీకోరికే నాకు అర్థం కావడంలేదు."

"నేను మా నాన్నతో పందొమ్మిదేళ్ళు గడిపేను. ఆయనతో మాట్లాడుతున్నప్పుడే కొద్దు; ఆయన ఉత్తరాల్లో మాదా ఆయన్ని నేను బాగా అర్థం చేసుకోగలను. మనకి కలకత్తాలో నాలుగుకళ్ళ విగ్రహ మొకటి మెట్రోలో దర్శన వివ్వలేదు! దాని ఫలితం ఇది. నేనో పిచ్చిదాన్ని. జీవితం అంతా కష్టం సుఖం అనేవి రెండూ సమభాగాలని యిప్పుడేప్పుడే అనుకున్నాను. కాని అది తొంద్రే పాళ్ళు కష్టం; పదిపాళ్ళే సుఖం అని నాకు ఈవేళే తెలిసింది. నాకు తెలుసు. మీరు నాజీవితంలో మళ్ళీ ఆనందరేఖలు వికసితం చేయాలని చాలా ప్రయత్నం చేసేరు. కాని నావంటి కాపగ్రస్తులికి అది బూడిదలో పోసినపన్నీలే అయింది" అంది. దుఃఖిస్తూ.

"ఎందుకు అనవసరంగా ఏడుస్తావు? ఏమీ లేనిదానికి. ఊరికి ఖంగారువడ్డ మెండుకు? కులాసాగా చళ్ళు. ఆసం" లేమిటో కనుక్కొని మళ్ళీ వచ్చేయగ అన్నాను.

ఆరాత్రి బంగారుతో శంఖంతిచ్చేను. చాడు "ఏమో! నాకు ఈ వ్యవహారం అనుమానంగానే ఉంది" అన్నాడు.

మర్నాడు రైల్వేస్టేషన్ వరకూ లలితతో "ఏమైనా చికాకులూ పడ్డావంటే నాకు వెంటనే ఫోన్ గామ్ ఇయ్యి" అన్నాను.

"అది అసాధ్యం. మా ఇంటిపంకతి మీకు తెలియదు" అంది. బంగారుచెత్తు తిరిగేను. చాడు తల అటు తిప్పేసుకున్నాడు. నా

బస్సులో: "ఏమండీ! కండక్టరు గారూ! నేను ఈబస్సులో ఏ చివర నుండి దిగవచ్చు?"

"ఏ చివరైనా ఫరవా లేదండీ. రెండూ ఒక్కసారే ఆగుతాయి"

గుండె ఏమిటో బరువుగా ఉంది. నా గొంతు బొంగురుపోయింది.

"లలితా! నువ్వు మళ్ళీ రాకపోతే నేనే మాతానో నాకే తెలియదు" అన్నాను. లలిత కళ్ళలో నీళ్ళు తిరిగేయి.

"నాకు తెలుసు. ఈ జన్మలో కాక పోయినా మరోజన్మలోనైనా..." రైలు కీడుగా అరిచి కదిలిపోయింది.

నాకప్పుడోకసారి అనిపించింది నిజంగా మరి లలిత రాదేమో! ఆమెను నేను ఇంటికి వెళ్ళమనడంలో చాలా పొరపాటు చేసేను. ఈజీవితంలో ఆమె కెవరూ లేదు. ఆమె బ్రతుకు ఉత్త చీకటికొంగం ఆమెను అంతగా ఓదార్చేను. ధైర్యం చెప్పేను. కాని 'వెళ్ళొద్దు; ఇక్కడే ఉండిపో' అని అసలేకపోయాను. నేనింత పిరికివాణ్ణా! లేక నా హృదయంలో ఈ వ్యక్తికి స్థానం లేదా? నేనిప్పుడేం చెయ్యను? నా ఎదురుగా జరుగుతున్నది ఇదంతా కలా! నిజమా! కలా....నిజమా? దూరంగా రైలు నల్లటి మచ్చగా కనుపించింది. క్రమంగా నాదృష్టికి అంతా నల్లగా అయిపోయి మరేమీ కనిపించలేదు.

నేను మళ్ళీ ఈలోకంలో పడేసరికి నా మంచంమీద ఉన్నాను. పక్కని బంగారు మార్పున్నాడు. గదంతా చీకటిగా ఉంది. "బంగారు! రైలు వెలిగించవో!" అన్నాను నీరసంగా. "రైలు వెలిగించే" అన్నాడు. నాకామాటలు ఏదో నూతిలోంచి వినిపిస్తున్నాయి. "బంగారు! లలితమీద నాలోలేని ఊహల్ని రద్దగొట్టి నువ్వెంత పొరపాటు చేసేవు. నువ్వు నా కీమతిరైత చెప్పిన అచీకటి రాత్రి ఎంత పాకిష్టి! ఈ మహా నేరం నామనస్సుని ఓడిస్తుంటే ఎలా జీవించేది? నాకేలోకంలో ఆకండగింది ఏదైనా ఉందా? ఆ పడవవాడు గంగను ప్రేమించేడు. చాడు నాకన్న ఎన్ని రెట్లు అదృష్టవంతుడు! లలితా! ఈ నిర్భాగ్యుణ్ణి క్షమించవు..."

తరువాత ప్రతిరోజూ లలితకోసం ఎదుర చూస్తున్నాను. పోష్టు మాన్ నె లోజా తెలిగ్రాం వచ్చిందా అని అడుగుతాను కాని నాకే తెలిగ్రాం రాలేదు. లలిత తిరిగి మరి రాలేదు.

సుగుణ

ఒక కుంట... ఒకేయ నిశ్చేత
పలకనే మే?" అని రంగమ్మ బావి
దగ్గర నీళ్లు చేదుతూ సుగుణను పిలిచింది.

సుగుణ పలకలేదు. మూతి ముడుచుకొని
అమ్మదగ్గరికివచ్చి,

"అమ్మా చూడవే అత్తయ్య సన్న
ఊరికే, కుంటే, కుంటే అని పిలుస్తుంది" అని
చెప్పింది. శేషమ్మ కిలకలా నవ్వి సుగుణను
అమాంతంగా చేతుల్లోకి తీసుకొని రెండు
బుగ్గలూ కందిపోయేట్లు గట్టిగా ముక్కు పెట్టు
కొని,

"ఏమమ్మ వదినా, ఎందుకమ్మ మతల్లిని
కుంటే అంటావుట! సుగుణా అని పిలవ
కూడదటమ్మా" అని వినయంగా సవ్యతూ
అంది. రంగమ్మ నీళ్ళుబించి వడుముమీది
కెత్తుకొని ఇంట్లోకి తీస్తూ, "ఏమేమిల్లా నీవు
కుంటేదానివికాదటే. ఓయబ్బా, కుంటే
అని పిలవంగానే, ఎక్కడ మొక్క
బోయిందో చూపించమ్మా! నీకు మంచి
చక్కటి మొగుళ్ళే తెచ్చి పెళ్ళి చెయ్యమని

మీ నాన్నతో చెప్తారేమే, నీకేమీ దిగు
లేదు" అని ఎగతాళిగా మాట్లాడింది.

"హయ్యోతల్లీ, ఈ కుంటేపిల్లను ఎవరు
చేసుకుంటారు వదినా?" అని శేషమ్మ,
వదినవైపు సవ్యతూ చూచింది.

"దానికేమే, బంగారుతల్లీ, దానిముఖమే
వెయ్యివరహాలు చేస్తుంది. ఎవ్వరూ చేసు
కోకపోతే, మీ చంద్రం ఉన్నాడుగా?
వాడికే ముడిపెట్టేస్తే వాడితో బాటే,
'గాంధీమహాత్మాకీ జై, కాంగ్రెసుకీ జై'
అంటూ కుంటికాలు ఎగరేసుకుంటూ,
ఊళ్ళూళ్ళూ తిరుగుతూ ఉంటుంది." అంది
రంగమ్మ.

"బాగుంది నీవు చెప్పేది. వాడికి
ఈడెక్కడవుతుందే? అయినా వాడు స్థిమి
తంగావుంటే అనుకోవచ్చు. జైళ్ళకు
పోనూ, రానూ సరిపోతూఉండే వాడికి.
సంసారం చెయ్యాలని ఆసేతు ఉంటేగా?"
అని శేషమ్మ సుగుణ తల నిమరుతూ
చూచింది.

దయలేని దేవుడు సుగుణకు తీరని
అన్యాయం చేశాడు. ఆమెను కుంటేదాన్ని

చేసి ఈ లోకంలో వదిలిపెట్టాడు. అసలే
ఆపవీల్ల; కుంటేది. ఇంక దానికి పెళ్లి ఎట్లా
అవుతుందా? అని సుగుణ పుట్టిననాటినుండి,
శేషమ్మకు ఒకటే దిగులు. వీలు దొరికినప్పు
డల్లా అందరి దగ్గరూ తన దిగులు వెళ్ళబోను
కొనేది.

సుగుణ తండ్రి రాఘవయ్య చిన్న వీలు
గారి దగ్గర గుమాస్తా. ఆయన శేషమ్మలాగా
ఎప్పుడూ సుగుణసంగతి ఆలోచించేవాడే
కాదు. కోర్టు పతౌలదగ్గర అణా, బేడా
దండుకోవడంలో, ఆయన మృషయం
మోగువారిబోయింది.

కొన్నాళ్ళకి సుగుణకు తమ్ముడు గూడా
పుట్టాడు. అప్పుడు సుగుణకు అయిదేళ్లు.
తమ్ముడు మొట్టమొదట ఏడ్చిన ఎక్కువ
ఇంట్లోనుండి వినిపించగానే, సుగుణకి గొప్ప
సంతోషం కలిగింది.

అందరినీ తోసుకుంటూ ఇంట్లోకి
వెళ్ళింది. "పోమ్మబో, ఇప్పుడు రాశూ
దడు" అని ఆడంగులు అంటున్నా సుగుణ
వినిపించుకోకుండా మంచందగ్గరికి వెళ్ళి,
తల్లి పక్కలో ఉన్న బుజ్జితమ్ముణ్ణి తనివి

తీరాచూచింది. తమ్ముడి కాళ్ళు రెండూ ఆసక్తితో బాగ్రతగా చూచి, సంతోషంతో పొంగిపోయింది. సుగుణ ఇంట్లో నుండి వాకిటికిలోకి వచ్చి కూచోని, తన కాలు ఒకసారి చూచుకొంది. ఒక పాదం, ముద్దలాగా ఉంది. వ్రేళ్ళు వంకరతిరిగిపోయి ఉన్నాయి. “అలా ఎందుకుందో” అని సుగుణ కొంచెంసేపు ఆలోచించింది. కానీ సమాధానం దొరకలేదు.

ఒకనాడొక కుంటివాడు ముప్పిరి కొచ్చాడు. చేతుల అధారంతో జరుగుతూ, మెల్లగా యింటింటికి తిరుగుతున్నాడు. వాడు రాగానే సుగుణ ఆశ్చర్యంగా చూస్తూ నిల్చాను.

“మీ జేతూరమ్మ” అని అడిగింది.

“బుల్లెమ్మో, మాది నాద్రావాడు; జేతూడికి ఎంతబుద్ధి లేదమ్మో! ఇంత చక్కటి పిల్లకు, కుంటికాలిచ్చాడు, ఏంచేస్తాం తల్లి మన కర్మకు జేవుడేం చేస్తాడు?” అన్నాడు.

సుగుణ ఇంట్లోకి వెళ్ళి దోపిరినిండా బియ్యం తీసుకొచ్చి ముప్పివాడికి పెట్టింది.

రంగమ్మ సుగుణ తరుముకుంటూవచ్చి, “ఒకే కుంటిముండా, ఎవరికీ నేరుబియ్యం తీసుకెళ్ళి పోతున్నావు” అని కేకలేస్తూ వాకిటిలోకి వచ్చి, ముప్పివాణ్ణి చూచింది. పెద్ద దున్న పోతులాగా ఉన్నాడు. ఒరింతా దుమ్ముకొట్టుకు పోయిఉంది. ఒక చొక్కా, చిన్న చెడ్డీ నేసుకొని ఉన్నాడు. “ఏమయ్యా, పెద్ద అంబోతులాగా ఉన్నావే, ఎందుకీ దొంగవేషాలు! లక్షణంగా ఏదైనా వనిచేసుకోక, ఎందుకయ్యా యీ అవస్థ” అని అడిగింది. అతడు మెల్లగా తల వైకత్తి, రంగమ్మ ముఖంలోకి చూచాడు. ఆ చూపును వర్ణించడానికి మాటలు చాలవు. ఎంతటి ప్రతిభావంతుడైన నటుడైనా ఆ చూపు నటించలేడు.

“అమ్మో! నేను బి.వి. చాకా చదువుకున్నాను. రైల్వేలో నుమాస్తాగా చేరాను. పెళ్ళి చేసుకున్నాను — రెండుకొళ్ళకు పక్షవాతం వచ్చింది. భార్య వదిలిపెట్టి వెళ్ళిపోయింది. ఒక అన్నదమ్ముడుంటే వాడు వాడి సంసారం పోషించుకోలేక నానా యిబ్బందులూ పడుతున్నాడు. అన్ని ఆస్పత్రులూ తిరిగాను. ఎందరు డాక్టర్లూ చూచారు. కానీ ఎవ్వరినలా కాలేదు. నాకు ఈ ప్రపంచంలో ఇంకెవ్వరూ లేరమ్మో. ఎప్పటికైనా భగవంతుడికి దయకలిగితే...” అని దుఃఖము ఆపుకోడానికోసం గట్టిగా పట్టు విగట్టాడు.

రంగమ్మ ముఖం వెలవెలపోయింది. కానీ

ఆమెకు ఆ కుంటివాడిమాటలు నిజమే కాదో తెలుసుకోవాలని ప్రకూహలం కలిగింది.

“ఒకే సుగుణ ఇంట్లోకిపోయి, ఏదైనా ఇంగిరిషు రాసిఉండే కాగితం తీసుకురా. వీడి సంగేమిటో కనుక్కోవాలి” అంది. సుగుణ గువనన వదిలిపోయి నాన్నగారి కాయతాల్లోంచి ఒక కట్ట కాగితాలు తీసుకొచ్చింది.

రంగమ్మ కిరిగా నిల్చాని “అబ్బాయ్, ఇదేమిటో చదువు చూసాం” అంది.

ఆ కుంటివాడు ఇంగ్లీషుకాగితం చదివి అర్థం చెప్పాడు. అవేవో కేసు తాలూకు కాగితాలు. ఒకావిడ తన భర్త అస్తిని దుర్వినియోగం చేస్తున్నాడని, తనను తన విడ్డబ్బి కాపాడమని, న్యాయశూరులకు విన్నపం చేసుకున్న కాగితాలు అవి.

అది విని రంగమ్మ “అమ్మో! నీడు అపాధ్యుడులా ఉన్నావే” అనుకొని, కొంచెం పశ్చాత్తాపపడి, “అయ్యో నాయనా, ఎంత కష్టం వచ్చిందిరా నీకు?” అని లోపలికి వెళ్ళిపోయింది. ఆ కుంటివాడు సుగుణకు చూపులతో దవ్వవదాలు అర్పించి, నెమ్మదిగా జరుగుతూ వెళ్ళిపోయాడు. సుగుణ అతనివై పేమాస్తూ కొంతసేపు నిల్చింది.

2

కొంతమంది మనుషులకు పసిపిల్లలను వీడి పంతుకొని ముద్దుటపడడం ఆలవాటు. సుగుణ మేనల్లి రంగమ్మకు సుగుణను వీడి పంతుకొని తనటం చాలా ముద్దుట.

ఒకనాడు రంగమ్మ వకిలంపోజాలా నిల్చాని “ఏమే కేమా? దీని కళ్ళేళ్ళు?” అని అడిగింది. “అయిదో ఏడే కదలమ్మో వదివా” అని నీరసంగా జవాబిచ్చింది కేవమ్మ.

“దీన్ని బడికి పంపించకూడదా? ఇంట్లో ఉండి ఏంచేస్తుంది?” అంది.

“నాయ్యారాను. వాన్ని బడికి పంపించడానికి తాతముతాతలు దిగిరానాలి. నావల్ల కాక వదిలేశాను” అంది కేవమ్మ.

రంగమ్మ గుడ్డురివి కోపం వట్టిస్తూ “ఒకే పిచ్చిముండా; బడికిపోయి శ్రద్ధగా చదువుకోవే. అసలే కుంటిముండవు. చదువు రాకుంటే, నిన్నెవరు పెళ్ళిచేసుకుంటారే? పోముండు బడికి” అని దబాయించింది. “పోమ్మో పో” అని కేవమ్మ పలవిపొడింది. సుగుణ పిల్లలాగా మెల్లిగా ఇంట్లోకి వెళ్ళి, పలక బలపం తీసుకొని, తన పేమీతురాలు సరోజనిదగ్గరికి వెళ్ళి “సరోజా, ఇవాళ నేనుకూడా బడికి వస్తానీ” అంది.

సరోజ ఎగిరి గంలేసింది. “మనిద్దరం, ఒక రెంపీవాడే మాచుందామే సుగుణా,

ఆయన ఇంటికి రాగానే అవిడతో చెప్పాడు.

“నేనీ వేళ నా జీవితం భీమా చేయించు కున్నాను”

అవిడ పనితోనతమత మాతూ వినుగుతో ఇచ్చిన సమాధానం ఇది.

“ఎన్నార్లు మీవిషయమే మీకు గాని మా గొడవ పట్టదు. మీరు భీమా చేయించుకుంటే చేయించు కున్నారు గాక. అంత మాత్రాన నాకేం బరిగింది?”

మన దగ్గరికి ఇంకెవ్వర్నీ రానివ్వకూడదు” అంటూ బడికి బయలుదేరింది.

సరోజని తాలూకాఫీసులో నుమాస్తా, రామరావుగారి మాతురు. సుగుణా సరోజా ఇద్దరూ ఒక తుడువాల్లే. ఒకరి భుజాలమీద ఒకరు చేతులేసుకొని మెల్లగా బడికి చేరుకున్నారు.

ఇంకా అయ్యవార్లు ఎవ్వరూ రాలేదు. పిల్లకాయలు గొడైలమండలాగా గోలచేస్తున్నారు. సరోజని, సుగుణ బడిలో అడుగు పెట్టగానే, సుగుణ తన జీవితంలో ఎన్నటికీ మరిచిపోలేని సంఘటన ఒకటి జరిగింది.

ఒక అబ్బాయి సుగుణకు ఎదురుగావచ్చి నిలబడి కళ్ళల్లో కళ్ళు తెట్టెమోచి, విషయంగా వంగి “హలో, డియర్ కుంటి కులాసం గారూ, నుడేమార్నింగ్” అన్నాడు.

సుగుణ, సరోజనిచెయ్యి గట్టిగా పట్టుకొని, ఒదిగి నిల్చింది. సరోజని చెయ్యి విడిపించుకొని బాగా వైకత్తి ఛాక్లను ఒకచేంపదబ్బి కొట్టింది వాణ్ణి. వాడికి చీమకుట్టినట్లయినా లేదు. సరోజనిని ఒక్క తోపుత్రోసి సుగుణదగ్గర చేరి:

“కుంటి కులాసం, ఇంటికి మానం” అని పాడుతూ దాన్ను చెయ్యిడం మొదలు పెట్టాడు. మిగిలిన పిల్లలు కొంతమంది దద్దమ్మలా కూచున్నారు. కొంతమంది కిలకీలా వత్తుతూ ఆనందిస్తున్నారు.

సరోజని, సుగుణను దగ్గరికి లాక్కొని “ఒకేయే మోహన్, మాస్తాండు నిన్ను ఇవాళ ఏమిచేస్తానో. మాస్తాండు. అయ్యో వార్ని రాసిలే” అని ప్రామహేములాగా బుసకొడుతూ అంది.

మోహన్ దాన్యు చెయ్యడం తులంసేపు అని, “మోహన్ దేవుడా, నేనేం చేసే దయ్యో, ఈరోజు సరోజనీదేవిగారు నాకు మెడకాయమీద తలకాయ లేకుండా చేయిస్తారేమో” అని విషయంగా వంగి—

“రాణిగోరూ? మీదో దయనూపండి. ‘వేదోజ్జీ’ అన్నాడు. పిల్లలందరూ గొల్లవ వచ్చేరు.

ఇంతలోగా, కుగ్రంగా తయారయి, జూల్లో అడుగు పెట్టిన ఇంకొక ఎనిమిదేళ్ల అమ్మాయి గుగుణను, సరోజనీని చూచింది. ఒక్కసారి చిరునవ్వు నవ్వి మోహన్ వైపు చూచింది. మోహన్ సంతోష సాగరంలో మునిగి లేలుతూ “కుంటి కులాసం, ఇంటికి మోసం” అని హరిదాసు లాగా పాడుతున్నాడు.

కొత్తగావచ్చిన అమ్మాయి మోహన్ తో బాటు గొంతుకలిపి, “సా, స, ని, ధ, ప, ను, గ, రి, ప కుంటి కులాసం, ఇంటికి మోసం” అని పాట అందుకుంది. పిల్లలందరూ పాట చెక్కలయ్యేట్లు నవ్వుతున్నారు. గుగుణ అవహాసం భరించలేక, పెద్దగా ఏడవడం ప్రారంభించింది. సరోజనీ కొరంతో రగిలిపోయింది. పరుగెత్తుకుంటూ వెళ్లి స ని ధ ప మ గ రి ప లు వేళ్లూ తనవైపుతెచ్చిఉన్న కనులను, రెండు జడలు, రెండుచేతులతో పట్టుకొని, పెంకాయపిను తీసినవిధంగా లాగి లాగి, ఇంకా కనీసీరక చేరిమీద గట్టిగా కొరికింది.

పాపం, కనుల కాపురమని విడువడానికి కుక్కలేనిదానిలాగా నిల్చింది.

“ఏమిటా ఇది, ఏమిటా, ఈగోల,” అంటూ విద్యగానిలాగా ఉన్న ఒక నన్నటి వ్యక్తి లోపలికొచ్చాడు. పిల్లలందరూ

బెంచీలమీద కొందరు, కట్టికనేలమీద కొందరు, కూచున్నారు. కొంతమంది తాము బెంచీలమీద కూచోవాలని, లేకుంటే గుడ్డలు మాసిపోతాయని పోరాడుతున్నారు. కనుల దిక్కులేనిదానిలాగా ఏడుస్తూ, తనచెయ్యి అయ్యివారిదగ్గర పెట్టి, “సార్, చూడండిసార్, సరోజనీ ఎట్లాకొరికిందో చూడండిసార్” అని వెక్కిళ్లు పెడుతున్నది.

వెంటనే సరోజనీ “సార్, నేను... ఈ అమ్మాయిని బడికితీసుకొస్తే, కుంటికులాసం ఇంటికి మోసం అనే పాటలు పాడుతూ, మోహన్, కనుల, ఏడిపించుకొని తింటున్నారసార్” అని మనవిచేసింది.

“ఒరేయ్ మోహన్; ఏడిరావాడు?” అని పంతులుగారు నాలుగుదిక్కులా చూచాడు. మోహన్ బుద్ధిమంతుడిలాగా మోహన్ ఏదో రాసుకుంటున్నాడు.

“ఒరేయ్ దోంగా, రాయల్లా” అన్నాడు మేడరు.

“ఏమిటిసార్? నాకేమీ తెలియదు సార్” అని మోహన్ నిర్దోషిలాగా నిల్చున్నాడు.

“ఒరేయ్ బడుద్దాయ్, అటు గోడమీద చూడు” అని చూపించాడు అయ్యవారు.

“సత్యమే జయించును; అబద్ధము లాడరాదు” అన్న నీతివాక్యాల గోడలనిండా అంటించిఉన్నాయి. మోహన్ వాటిని ఒకసారి చదివి, అబద్ధం ఠక్కుగా నమ్మేట్లు ఎలా చెప్పాల్సింది అని బాగా ఆలోచించి, “బడికి మోహన్ నాకే నచ్చానుసార్ నేను వచ్చేటప్పటికి, సరోజనీ, కనుల, తన్ను కంటున్నార” అని సంకవాచిలా చెప్పాడు.

“కాబుబ్బా, పిడుగుతూ నువ్వు. చస్తే ఇంక పుట్టవోవు” అన్నాడు అయ్యవారు విసిగి.

“సరేసార్, చచ్చిపోతా రెండి సార్” అని బుంగమాతి పెట్టుకొని అన్నాడు మోహన్. పిల్లలందరూ గొల్లవ వచ్చారు.

“ఒరేయ్ పెద్దవాయిల్లా రానేను అన్నం తిని రాలేదు. కడుపు నుండిపోతూ ఉంది. ఇవ్వడు నన్ను విసిగించారంటే, ఒక్కొక్కరిని తోలు ఒలిచేస్తా” అన్నాడు అయ్యవారు.

కనుల ఇంకా ఎక్కిళ్లు పెడుతూ, పిడుగునే ఉంది.

పంతులుగారు సరోజనీని చెవులు వట్టుకొని ఆ అమ్మాయిని అట్లా ఎంచుకొరి

కావ? నీవేమోనా మక్కవా, మనిషివా చెప్పు చెప్పు” అంటూ చెవులు కనకన నలిచేవాడు.

సరోజనీ “అమ్మా, అమ్మా” అని గిజగిజలాడుతూ ఏడిచింది. అదిరిపోయాడు అయ్యవారు. “అదికాదమ్మా, చూడు, ఆ అమ్మాయి, నీలాంటి పిల్లకదూ? అట్లా కొరకొచ్చా?” అని మళ్ళీ ఓ దార్పడం ప్రారంభించాడు.

“నుగుణను, కుంటిపిల్ల అని కనుల ఎగతాళి చేస్తూఉంది సార్” అని సరోజనీ అయ్యవారికి మనవిచేసింది.

అయ్యవారు మళ్ళీ తనను కొద్దాడేమోనని కనుల ఏడుపు కృతి ఎక్కువచేసి, భార్యను ఏడవడం ప్రారంభించింది.

“మోహన్ భగవంతుడా? జన్మ జన్మలకి, ఈ బడిపంతులువని వద్దరా” అని అయ్యవారు చెవులుమూసుకొని, తనను కడతేర్చుమని దేవుణ్ణి ప్రార్థిస్తున్నట్లుగా కళ్లు మూసుకున్నాడు.

“ఏమిటయ్యా ఈ గోల?” అంటూ వాద్యాస్తరుగారు లోపలికొచ్చారు.

“ఏమిలేదండి, ఏమిలేదండి” అని చిన్నపంతులుగారు నవ్వుకుని “ఇది ఒక ఆవు. దీనికి నాలుగు కాళ్లుండును” అని పాతం చెప్పడం ప్రారంభించాడు. వాడో మాస్తరుగారు తృప్తిపడి “ఒరేయ్ అయ్యోక్లెసు వెళ్వల్లారా, మీరు పదకొండవ యొక్కం మొదలు, యిరవై ఎక్కంవరకు వేసి నా దగ్గరికి తీసుకరండి” అని ఆజ్ఞాపించి, తన కుర్చీలో వెళ్లికూచుని గవర్నమెంటువారిచ్చే గ్రాంటులో ఎంత గుటకాయస్తానో చెయ్యడానికి నీలుంటుందా” అని ఆలోచించడం ప్రారంభించాడు.

పిచ్చుడెప్పుడు గంటకొడతారా, ఆత్మెల్లో నుంచి ఎప్పుడు జయటతడతామూ అని గుగుణ ఎదురుచూస్తూ కూచుంది. బడి వదలంగానే సంతోషంతో సరోజనీ చెయ్యి వట్టుకొని వీధిలోకి పరుగెత్తింది. కానీ మోహన్ మాత్రం గుగుణను, ఇంటికి పోయేవరకు ఏడిపించుకొని తిన్నాడు. పాపం కనుల ఇంకా ఎక్కిళ్లు పెడుతూనే ఉంది.

ఆ రోజునుంచి గుగుణ మళ్ళీ బడిలో అడుగు పెట్టలేదు. అవాటి సంఘటన ఆ మహాపదయంలో కావ్యరమైన గాయంగా నిలిచిపోయింది. అందువల్ల ఆమెలో కొంత పిరికితనం వృద్ధిఅయింది.

కానీ రంగమృగ వదిలిపెట్టేటట్లు లేదు. “ఏమే శేషా, దాన్ని బడికి పామ్మని చెప్పవేమే?” అంది.

“ఏం చెయ్యను నదివా, ఆ దయ్యం

అబలసుధ

ప్రేమమహాదేవి. అకాల బహిష్ట, యుక్తబద్ధము, యుక్తకుల, ఒడదనోవ్వులు, కలనోప్పి, గుండెదడ. కాళ్లు లాగుట, మనస్సిమితము లేకపోవుట. విద్రవట్టజుండుట. నడుమునోవ్వులు. బలహీనత. మధిబద్ధము, హిష్టీరియా మొదలగునవి. ఏసాదు. 3/- వి. పి. రు. 1/-

ఇండియన్ మెడిసిన్ హౌస్ లక్ష్మీ టాకీసు రోడ్డు - విజయవాడ-2.)

పోలేగా. దానికి చదువుకోవాలని ఉంటే అనుకోవచ్చు" అంది శేషమ్మ.

"నేను ఇంట్లోనే చదువుకుంటాలేవన్నా. బడికి పోతే పిల్లలందరు ఏడిపించుకొని తింటున్నారక్క" అని ముగ్గుణ కళ్ళనీళ్లు పెట్టుకుంటూ చెప్పింది.

"ఓనీ నాణకడే, బాబూ; బడికిపోకుంటే చదువులా నామండే నీకు? ఏమాలే, మీ మంచికే చెప్పున్నాను. వేలువేలు పోసి, అల్లుణ్ణి తీసుకొస్తారుగా; చదువుకోవాలే నూత్రం ఏం?...బుద్ధి తక్కువదాన్ని నే నెందుకు చదువుకోలేదా అని ఇప్పుడనుకుంటున్నాను. మొగుడు లేక పోతే పోయాడు మొద్దులు. చదువుకోనైనా ఉంటే, నేనూ ఒక అయ్యవారమ్మనయి ఉండేదాన్ని ఇంటింటా కంటచాకిరి తప్పేది" అని తన మనసులోని అక్కసు వెళ్ళబోసుకుంది. వదిలగారితో వాదించటం ఎందుకని శేషమ్మ ఊరుకుంది.

3

ఆనాడు ముగ్గుణతమ్ముడికి బారసాల. ఇంట్లో అందరూ స్నానాలుచేసి పురుడు తీర్చుకొన్నారు. ఇంతా ముగ్గుణ పెట్టి చుట్టూ ఎత్తుచుట్టిపట్టే తీర్చిదిద్దించి రంగమ్మ. ఇల్లు కొత్త అందంతో కళకళలాడుతూఉంది.

రంగమ్మ ఇంట్లో చాకిరీఅంతా చేసుకొని పెన్నానదికి పోయి స్నానంచేసి, రంగ నాయక స్వామికి ప్రదక్షిణాలు చేసుకొని ఇంటికొచ్చేసరికి పదిగంటలయింది. పొద్దు చూచి, గాభిరాపడి ఆమె వంటప్రయత్నంలో నిమగ్న అయింది.

ముగ్గుణ, వాకిలఅరుగుమీద బోర్లా పండు కొని గుణితాలు దిద్దుకుంటూ ఉంది.

ఎవరోవచ్చి, ముగ్గుణపేపుమీద తలఅనించి కుడుకున్నారు.

"ఏయ్; ఎవరునువ్వు; రే. రే. అమ్మో" అని ముగ్గుణ కుమిలిసి తోసేస్తూ అరిచింది. ఆ పెద్దమనిషి లేవకుండానే

"వాబ్బా! దిండు ఎంత మెత్తగాఉంది! ఆరే! దిండు మాట్లాడుతూఉండే! అరె దిండుకు కాల్సా చేతులుకూడావచ్చాయే!" అని మెల్లగాలేచి ముగ్గుణను దగ్గరికి తీసుకున్నాడు.

శేషమ్మ బాలింతముసుగు సవరించుకుంటూ ఇంట్లోనుండి గబగబావచ్చి,

"ఏంనాయనా చంద్రం, ఇప్పుడేనా రావడం?" అని గద్దెనవ్వరంతో అడిగింది.

"అవునక్కయ్యా మొన్న నే జైలునుంచి విడుదల అయ్యాను" అన్నాడు చంద్రం.

ఇంట్లోనుంచి పసిబిడ్డవీడుపు వినిపించింది. చంద్రం నవ్వుతూ అక్కయ్య ముఖం చూచాడు.

శేషమ్మ తమ్ముడికిఎదురుగా కూర్చుంటూ

"అల్లుడు పుట్టాడయ్యా నీకు, ఈరోజే బారసాల. చుట్టాలు రాలేదనే కొరత రానీయకుండా భోజనంతుడు నిన్ను ఇక్కడికి పంపించాడు." అని శేషమ్మ ముఖా

నికి పనిట చెరగు అడ్డం పెట్టుకుంది.

ముగ్గుణ చంద్రంచేతుల్ని విడిపించుకుని అమ్మదిగ్గరకు పోయి కూచోని, "అమ్మా, అయి నెవరో?" అని మెల్లగా అడిగింది.

శేషమ్మజాలిగా ముగ్గుణకళ్ళల్లో చూస్తూ

ఇలాంటి పరిస్థితి

ఏర్పడినప్పుడు...

చదరంగంఅటలో రాజుకు "పా" వెప్పినప్పుడు రాజును వున్న గడినుంచి మరొక చోటికి మార్చడమో, లేక అతని బలగాన్ని అడ్డువేయడమో జరిగితేరాల్సి కనుక అట మొత్తంలో ఉద్రిక్త పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది.

అట్టి స్థితిలో చదరంగపు అటలో మేథావి తన కోలాన్ని చాతుర్యాన్ని, దూరదృష్టిని ఉపయోగించాలి. అలాంటిస్థితిలో ఒకకప్పు చక్కని తేసీరుతో నమానమైనది మరొకటి వుండదు.

తేసీరు

మీ చతురతను

నిలబెట్టగలదు

టీ బోర్డు ప్రకటన

సు గుణి

"మీ మామయ్యగారు, నీ పెళ్ళిదానా వాళ్ళి
మామగారు" అని దుఃఖం అటువంటిది
చెప్పింది.

సుగుణ మెల్లగా తలెత్తి మామయ్యను
నీళ్ళతో ఒక చూరు చూచి "అమ్మో!
మామయ్య బలే బాగున్నాడే!" అని మనసు
లోనే అనుకుని, తల్లి ఒడిలో తలదాచు
కొంది.

రాఘవయ్యగారు, కాగితం కట్టి
చంకలో పెట్టుకొని త్వరత్వరగావచ్చి,
చంద్రాన్ని చూచి, ఆశ్చర్యపడి కడప
లోనే నిల్చింది. "ఎప్పుడో చచ్చావు
నాయనా?" అని మెల్లగా అడిగి హృదయ
తూర్వకంగా చిరునవ్వు నవ్వాడు.

"ఇప్పుడే వస్తున్నాను నానా" అని
చంద్రం బావగారికి జవాబిచ్చాడు.

"ఏమే, వాడు కైలునుంచి విడుదలైతే
అప్పుడే దగ్గరకొచ్చిని నీసాద ప్రారం
భించావా? ఇంకా కాఫీ అయినా ఇచ్చావా
లేదా?" అన్నాడు రాఘవయ్య.

"నాయ్యాగారు, లేదండీ" అని శేషమ్మ
లేచి లోపలికెళ్ళి చంద్రం వచ్చాడని
రంగమ్మ వదిలకు చెప్పింది.

రంగమ్మ, కూరలరంగమోత వేస్తూ, గిన్నె
దళాలన కిందపడేసి, వాటికి వచ్చి గొంతు
నవరించుకొని; "ఏనాయనా చంద్రం,
మేము జ్ఞాపకమున్నామన్న మాట" అంది.

"నాయ్యాగారు, ఏమిటి వదిలా నేనేమి
అంత మతిమరుపు మనిషి ననుకున్నావా?"

"కాదులే, మీరంతా దేశోద్ధారకులు.
మామోటివాళ్ళం జ్ఞాపకం ఉంటామా?" అని
నవ్వింది రంగమ్మ.

ఇంతలో శేషమ్మ కాఫీ తీసుకొచ్చి
చంద్రానికి అందించింది.

రంగమ్మ చంద్రానికి ఎదురుగా
కూర్చుని "నేను నీలాగా చదువుకున్న
దాన్ని కాదు. కానీ నాకు తోచినమాట
నే పెళ్ళిదానా మనసులో పెట్టుకొనేదాన్ని
కాదు. ఏమిటా ఈ పాడుమండ ఇలా
అన్నది అని నీవు అనుకుంటే అనుకోవచ్చు-
అక్షణంగా పెళ్ళిచేసుకొని సంసారం
చెయ్యక, ఎందుకు చెప్పు ఈ తంటాలు?

అది నీకోసం ఎంత ఇదవుతుందో నీకేం
తెలుసు? పుట్టింటి ఆకలి అంటూ ఏ ఆడదాని
కైనా ఉంటుందా ఉండదా? నీవే చెప్పు.
ఇంక దానికి నీవుతప్ప ఇంకెవ్వరున్నారా?"
అని రంగమ్మ చంద్రం కళ్ళలోకి ధీమాగా
చూచింది.

ఆడవాళ్ళు మాట్లాడినంత చాతుర్యంతో
మగవాళ్ళు మాట్లాడలేరు.

చంద్రం, ఎన్నో సభల్లో ఉపన్యాసా
లిచ్చాడుకాని రంగమ్మ ప్రశ్నకు జవాబు
చెప్పడానికి కొంచెం తడబడ్డాడు.

"నిజమే వదిలా... లోకంలో కొంత
మంది ముఖపడ్డానికోసం పుడతారు; కొంత
మంది కష్టాలపడ్డం కోసం పుడతారు.
నాలంటివాళ్ళకి కష్టాలే వీదో ముఖం
ఉన్నట్లు కనిపిస్తుంది." అని, కాఫీ ఒక
గుక్కడు త్రాగి, లోటావైపే తీసుం
నేవు చూచాడు. చంద్రం మనసులో
చాలా సంఘర్షణ వీదో జరుగుతూఉందని
రాఘవయ్య అర్థం చేసుకొన్నాడు.

"ఏమిటమ్మా నీసాద? వాడు రాకరాక
ఇంటికొస్తే, నీ నాయణం వాడిమందు
పారాయణం చేస్తే ఎలాగు?" అన్నాడు.

రంగమ్మకు, మొగవాళ్ళతో మాట్లాడడం
అంటే చాలాయెవం. పాపం చిన్నప్పటి
భర్త చనిపోయాడు - మనసులో ఉన్న మాట
ముఖాన్నే అడిగేస్తుంది. అందువల్ల ఆమె
అపనాదులూ, ప్రమాదాలూ చాలాసార్లు
ఎదుర్కొనాల్సివచ్చింది.

"బుద్ధి: కర్మానుసారినే, అన్నాడు.
మనం నిమిత్తమాత్రులమే. జరిగే దేటూ
జరుగుతూనే ఉంటుంది" అంది రంగమ్మ.

"వదిలగారికి వేదాంతంలాగే కూడా బాగా
పొందితల్లిండున్నట్టుండే?" అని చంద్రం తక
తకా నవ్వాడు. రంగమ్మకూడా తృప్తిగా
నవ్వి వంటయిల్లోకి వెళ్ళిపోయింది. ఒక
మగవాడు కొంచెం సానుభూతి చూసి
మెప్పుకొంటే చాలు, ఆమె హృదయం
తృప్తిపడిపోతుంది.

నామకరణం చేయించడానికి పుగో
మీతు దొచ్చాడు.

"ఏమిటివానా? నీవు సంపాదించేది పది
రూపాయలైతే, ఖర్చుపెట్టేది వందగా
ఉండే?" అన్నాడు చంద్రం.

"ఏమిచేస్తారా, మన ఆచారాలు,
సంప్రదాయాలూ పోగొట్టుకుంటామా? మా
కాలం ఇలాగే వెళ్ళిపోతుంది. మీ తరం

వచ్చేటప్పటికి, అసలు తదితరం పెట్టేవాళ్ళు
కూడా ఉండరు." అన్నాడు రాఘవయ్య.

"ఇంత దుబారా ఖర్చు చేసుకుంటుంటే
నీవు ఇంకా మిగిల్చే డబ్బుంది నానా?
కొంచెం ముందు జాగ్రత్త ఉండకపోతే
నంసారం జరగాల్సి పనిలేదా?"
అన్నాడు చంద్రం.

రాఘవయ్య తకతకా నవ్వి "నీకేం మిగి
ల్చావో చెప్పు నాయనా. తిండి సంపా
దించి పెట్టిపోయిన ఆస్తి, కాంగ్రెసులో చేరి
చిలిగవ్వ లేకుండా చేశావు. నీవు నాకు
సలహా చెప్పావున్నావు" అన్నాడు.

"నాకు నీకు భేదం లేదా నానా?
నేను పన్యాసిని. నీవు సంసారిని" అన్నాడు
చంద్రం.

"రాఘవయ్యా, ఇంకా స్నానం చెయ్య
లేదాయ్యా?" అన్నాడు పురోహితుడు.

రాఘవయ్యగారు లేచి స్నానానికి వెళ్ళా
"ఒరేయ్ చంద్రం, రారా, నీవు కూడా
స్నానం చేద్దావు గాని" అన్నాడు.

స్నానాలు పూర్తయిన తర్వాత, నామ
కరణ మహోత్సవం ప్రారంభమయింది.

"మీ అల్లుడికి పేరు ఏం పెట్టమంటావు
చంద్రం?" అన్నాడు రాఘవయ్య.

"సుభాష్ చంద్రబోస్ అని రాసెయ్
నానా" అన్నాడు చంద్రం. అందరూ
ఒక్కసారి గొల్లన నవ్వారు.

"ఫీ, ఫీ, ఆ పేరెందుకురా. లక్షణంగా,
రంగనాయకుల పేరో, వెంకటేశ్వరస్వామి
పేరో పెట్టుకోకా! అంత ఇంకా ముచ్చ
టగా ఉండాలనుకుంటే, ముగ్ధుడవు అని
పెట్టండి" అంది రంగమ్మ.

అందరూ సరే నన్నారు. రాఘవయ్య
గారు ఉంగరం తీసుకొని బియ్యంలో రాసే
కాడు.

రంగమ్మ "నాకు ఈ ఇంట్లో ఇంత
మాత్రం వందా ఉంటే చాలు" అనుకొని
అనందంతో పొంగిపోయింది.

భోజనాలయినతర్వాత చంద్రం ముగుసు
దగ్గర కూర్చోపెట్టుకొని ఎన్నో కథలు
చెప్పాడు. సాయంత్రం దాకా మామయ్యను
వదిలి పెట్టకుండా తిరిగింది ముగుసు.

జిల్లా కాంగ్రెసుసమావేశం ఉందని
ఆరోజు సాయంత్రమే వెళ్ళిపోయాడు
చంద్రం.

"అమ్మా, మామయ్య మళ్ళీ ఎప్పు
డొస్తాడే?" అని ముగుసు అమ్మను అడిగింది.

"ఏమోనమ్మా, వాడిమతిం వాడిది. ఇవం
ఉంటే వస్తాడు. లేకుంటే లేడు." అని
శేషమ్మ విసుక్కుంది.

[ఇంకా ఉంది]

తెలంగాణ సాహిత్య పరిషత్తు
అధ్యక్షుని కుటుంబ భద్రతలు

కానీమనీ	కస్తూరి మాత్రం - 10-0-0
కరీబ్	గోరీదేవీ మాత్రం - 10-0-0
బాలక్స్	సోపనమనసు మాత్రం - 10-0-0

మామండల ప్రభుత్వ వాణిజ్య బిల్డింగ్
యూనిట్ బిల్డింగ్ కోఆర్డినేట్, బంధు వీధి, మల్లాపూ, విజయవాడ

స్వగతంచెప్పిన తీర్పు

ఈ యిరవయ్యో శతాబ్దపు ఉత్తరా ర్థంలో మూడు సంవత్సరాలు ముగి కాక, నాలుగో సంవత్సరపు అర్థభాగంలో నొకనాటి రాత్రి యొనిమిది గంటలప్పు డొక చిన్ని దీపం బల్లమీద పెట్టుకుని జీవి తాన్ని గూర్చి అంచనా వేసుకొనడం ప్రారంభించాడు; రాధాకృష్ణమూర్తి, బి. వి. (తైల్లు).

ప్రస్తుతం అతడు నివసిస్తున్న నొక పట్టణంలోనే. అది ఆంధ్రదేశంలో చరిత్ర ప్రసిద్ధిగన్నదే. ఉంటున్న నొక భవనం కాదు; తాతలాడు కట్టించిన మండువా లోగిరి.

అతడు కూర్చున్న కొయ్యకుర్చీ, దానిపై పరచివున్న చిత్రాననం, తగరం మూతవో తూట్లు మాయించిన ఆ చిన్ని దీపం, అత డికి తండ్రిగారి తరంగించి సంక్రమించిన కరాస్టిలోని భాగాలే.

అచ్చంగా యీ కుర్చీలో, యీ బల్ల మీద యీ దీపం పెట్టుకు కూర్చుని అహో రాత్రాలా ఆయన యొన్ని జల్లాబోధులై ఖు ఫూరించేవాడో...

ఎదురుగుండా అల్మారాలో భద్రపరచ బడి చవుడుగొట్టుకు పడివున్న ఊటకలం నేపుకి తిలకించితే యిప్పటికీ అదే స్పృహ కలుగుతుంది. విద్యో వ్రాస్తున్న టై, బరబరా పరుగెత్తుతూన్న టై వుంటుంది. కలం పరుగులే కాలాన్ని పడలాక్కుపోతుంటే అచ్చంగా అంకెలూ, అక్షరాలూగే ఆయన రోజులు గడచిపోయినై. పింఛను పుచ్చు కోకముందే ఇహాన్ని చాలించుకుపోయానా, రెండు దశాబ్దాలపాటు బోధువారికి ఎవరేని సేవజేశాడు. అయినా ఆయన స్వనాస్తంతో చుండాకట్టిన ప్రావిడెంట్ ఫండ్ లెక్కగట్టి యివ్వడానికి ముప్పతిప్పలు పెట్టాడు.

ఒక్క ముక్కలో అనుకోవాల్సింటే యెంత ఒడ్డునిరుచుకు పాటుబడినా రెట్టికీ - రెట్టికీరాని శ్రమ ఆయనది. ఆత్మీయులు గానే వుండి ఆయనదగ్గర కాస్తా - కూస్తా ఆరగించినవాళ్ళే చివరికి నెలిన చేతులు పెట్టారు. అచ్చంగా తనకీ ఆ జాతకమే అనుకు రిస్తాంది. ఈ తిలంపు మొదడులోకీ రాగానే అతని ఆలోచనలు, అంచనాలు కూడా ఒక్క తరం ముందుకు దూకినై -

— నామకరణంనాటి రాధాకృష్ణమూర్తి ఇప్పుడు 'కృష్ణ' అయ్యాడు. ఈ తరం

నాటి మిత్రమండలి తనకు చేసిన బహుమతి ప్రదానాల్లో యిదివొకటి, ప్రముఖమైంది కూడా. అదే యింటా - బయటా చెల్లి పోతోంది.

— కృష్ణమూర్తి తన మూలాలవిద్య ముగించి కాలేజీలో అడుగు పెట్టేనాటికి జీవితాన్ని గురించిన కష్టసుఖాలు అంతగా తెలియవు. అందువల్లనే విద్యార్థి సాధారణ మైన మనశ్శాంతిచల్యం తన నావరించింది. చెనేది గుమాస్తా ఉద్యోగమైనా మిగతా అందరితోపాటే తన చదువుకీ యేలోటూ రాసీ యలేదు నాన్న. పెద్దన్నయ్యనూ బి. వి. చదివించినా, చిన్ననాడికి బి. ఎల్. కోర్సు పూర్తి చేయించినా అదంతా ఆయన ప్రయోజకత్వమే అనాలి. ఆయితే నాళ్ళకూ తనకూ మన సత్యం లోనే పెద్ద తేడా వున్నది. తన వాళ్ళనించి

మట్టి కృష్ణమూర్తి

యిలా వేరైపోవడానికి కారణం యేమిటో యీనాడు గ్రహంపుకీ వస్తున్నది లీలగా. భవిష్యత్తునిగూర్చి వాళ్ళు కొన్ని అంచనాలు ఏర్పరుచుకొని వుండాలి, దానికి తగినట్లు సెల్ఫీ పేరంటం కానిచ్చుకుని జీవితంలో స్థిరపడిపోయినారు.

ఎప్పటికప్పుడు విదైనా అనుభవించిన శుణంమాత్రమే మనదనుకొనే ఉమర్ ఖయ్యాం తత్వం తనది. ఇంటర్ లోవుండగా యిలాంటిభావాలు కొన్ని అవ్యక్తంగా వున్నా బి. వి. లో చేరేనాటికి బాగా బల పడినయ్.

బి. వి. చదివినకాలమంతా తన జీవితేతి హాసంలో నొక ముగుపురాని ఆధ్యాయం. అయితే తనపై దానిప్రభావం యెంతవరకూ ప్రసరింది విందనేది విచారణీయాంశం. అయినా యీనాడు తనలో యీ జిజ్ఞాస కలగడానికి అదే కారణమని తన దృఢ నిశ్చయం.

దివారాత్రము లొక్కతీరుగా దేకించినది తన బి. వి. చదివేకాలంలోనే. అప్పుడే తనకు ఆ ప్రమిత్రులైననాళ్ళలో చక్రవర్తి, సోమయాజులు, సాంబావధాని, మార్గ్యం ముఖ్యులు - ఇప్పుడు పేరందరూ తలా నొక జీవితవిధానం నిర్ణయించుకున్నారు. చక్ర

వర్తి పెద్దగా సీపానులున్న వాడుకొవడం వల్ల అతడికి కొన్ని బాధ్యతలు పైనబడి నయ్. నాటితో సత్యమతిమాతున్నాడు. సోమయాజులు ఉన్నతవిద్యల్లై యింకా బనారస్ లో చదువు తూనే వున్నాడు. సాంబావధాని దూరాన వున్నా, రైల్వే ఉద్యోగర సంపాదించిన వాడు కొకడంవల్ల ఏదిగులాలేకుండా గళుపుకుంటున్నాడు. మార్గ్యం స్వంత మేడలోనే కులాసాగా కొవరం చేసు కొంటున్నాడు. అతడికి ఉద్యోగం చేసి సంపాదించుకు తినవలసిన అగత్యంలేదు.

— అందరినీ అభివర్తించి తన విషయం ఆలోచించుకుంటే వో పెద్ద ప్రశ్నార్థకం యెదురాతుంది. వారిలో నూర్చాన్ని మిహాించితే మిగతా ముగ్గుకీ తనంటే ప్రాణమే. ఇప్పటికీ పెద్ద ఉత్తరాలు వ్రాస్తూ వుంటారు. బహుశా ఇక్కడే వుండడంవల్ల కాబోలు మార్గ్యమంటే తన కంటి మోజులేదు.

ఆ రోజుల్లో అందరికీ తనే మార్గరర్థ కుడు. ఇంట్లోనించి బయల్ పడే రేట ప్పడు జేబులో యేమివున్నదో తడుముకోవాల్సిన అవసరం = రెంజేళ్ళలో నొక్కనాడూ కలగలేదు.

— కాని అప్పటి తన అభిరుచులు, ఆ చరణలు తల్పుకుంటే యిప్పటికీ మనసు సంబరపడుతూనే వుంటుంది. కాని, దాని వెనక యేదో విషాదం దాగివుండి ఇట్టే కళి లించి వేస్తున్నట్టుంటుంది.

ఉదయం పడకొండు గంటలప్పుడు పళాటల్లో అడుగుపెట్టి కొవాలని ఐస్ ఇడ్లీకి ఆర్డరీయడం అందరూ నొక్కసారి తమ మొహాలకేసి వీళ్ళెక్కడి మనుషులూ, అన్నంత వింతగా చూడడం, - కాలేజీ

నవుంసక తెలం

అంగనరములు బలహీనతచెంది చిన్నదైనా తిరిగి యధాప్రకారమై పూర్తి సౌఖ్యమును అనుభవించుటకు 48 ఏండ్లు ప్రఖ్యాతి చెందిన గ్యాగరంటి మండు. 1 సీసా రూ 10/-లు. బి. వి. రూ 1-4-0

కావలసినవారు రూ 1/4 ముందుగా పంపేడి డా|| రత్నం నన్ను మెడికల్ హాల్ మలక పేటబిల్డింగ్స్, హైదరాబాద్ - ద్రిక్

★ స్వగతంచెప్పిన తీర్పు ★

నిద్రాగతులు, - అందులో తమలాటివాళ్లు - చల్లారిపోయిన పదార్థాలు తినడంలో గల అంతర్యం, భవిష్యత్తులో వారికి కలగజోయే అభ్యుదయం గురించి చక్రవర్తి చెప్పే వ్యాఖ్యానాలు, - ఇంతలో వొక గీతం పసందర్శనగా అందుకుని అలవించే సోమయాజులు కంఠంలోని మాధుర్యం, ఈ గొడవలో తాము పడివుంటే మనోరంధ్ర ఇడ్డీలకు ఆర్ధరిచ్చి సాంబారుకలిపి పిసుక్కు తినే సాంబావధాని అమాయకపు తిండి పుష్టి, పెట్టిందంతా నోటకుక్కుకుని బిల్లు ఎవరు చెల్లించాలా అని గోళ్లుకొరుక్కుంటూ పెరిమాపులు దూసే సూర్యం తాళాకు అర్ధంలేని ఆదర్శం, తల్పుకుంటే యిప్పటికీ తనలో వొక విలక్షణమైన భావశిలక ఉడియస్తూ వుంటుంది.

—రెండో ఆట సినిమానూసి, సింగిల్ గా మిథాయిమేసి, రైలుకట్టకుపోయి యెవో రాధాంతాలు, సిద్ధాంతాలు వల్ల నేనుకుంటూ తెల్లవార్చిన రాత్రులు ఎన్నో వున్నయ్యే. ముద్రపత్ర గాలిలో

సోమయాజులు గొంతెత్తి యోగిపాటలు పాడుతుంటే కలిగిన విచిత్రానుభూతి యిప్పటికీ హృదయంపైన మెకగని ముద్ర వేసినట్లుంటుంది. చక్రవర్తి సలక్షణంగా పద్యాలు రచించి భావావేశంతో వ్యాఖ్యానిస్తూవుంటే యంతవేసినా చెవియొగ్గి వివాలనిపించేది తనకు.

—ఇంటికీవెళ్లి పడుకోవాలనే వెంగ యెవ్వరికీ వుండేదికాదు. ఘంటసాలవారి సత్రపు అరుగుమీద యిటుకరాళ్లు తలగడలుగా పెట్టుకుని నిద్రపోతూవుంటే పోలీసులు వచ్చి లాతీలలో లేతగొట్టిన రోజులు యెన్నో వున్నయ్యే! కాని, క్రమంగా వాడే తనకు పరిచితులై లేపడం మునివేరారు గాని, అలవాటుకు భంగం రానీలేదు మరి!

—సంకృతి రోజుల్లో మెల్లకూరి అరుగుపైన చలికి ముడిచిపెట్టుకుని ఒకరి జోకరు కావించుకు పడుకున్నప్పుడు కప్పుకోవడానికి గుడ్డయేడి, అనేకంక రాగా, యెవ్వరికీ తోచని ఆలోచన తనకు తట్టింది. 'అండర్స్' మాత్రం సంభన్న

గాత్రుడై, గూడకట్టుగా చుట్టిన పంచన ముడతవిప్పి ఇటునించి అటుదాకా కప్పి ఒక సరికొత్త వర్షదనాన్ని కల్పించాడు. అందరికీ కంటికి విందుగా నిద్రపటిం దానాడు. అందుకేకాబోలు, తెల్లగా తెల్ల వారినా మత్తునీడక ప్రభుత్వంపై పడివున్నారు. ఇంటావిడ తలుపు తెరిచి చూడడంతోనే 'అమ్మయ్యా' అని విరుచుకుపడడం, తెల్ల తెల్ల అందరూ అరుగుమీదకు రావడం, అప్పుడే చీపురుకట్టలలో వాకెళ్లు వూడ్చు వచ్చిన దాసీలు కొందరు చుట్టూ మూగడం, తమకు మెలకువరావడం ఒక్కనూలే జరిగి నయ్యే. అయినాసరి గ్రామ్యయెట్లను వెలవ రించిన ముసుగుదూసి యింటివాళ్లు విభ్రాంతులై ముక్కులపై వేళ్ళు వేసు కున్నారు. కాని, ఇప్పటికీ తనకు మన్నా అయినవిధుల్లో అది వొకటి.

—అవసరాన్ని అవకాశాన్ని బట్టి తమలు మార్చడంలో తమకు పాటిలేని తేజస్వ ణంజేడి. వాగ్గేర్లస్వామి దేవాలయంలో జరిగే సప్తాహాలకు అప్పడప్పడూ చుట్టపు చూపుగా వెళ్ళుతూవుండడం కద్దు. ఈ సేవ లతో చొరబడితే తమకు మహాభక్తుల పరసన స్థానంవుండదని, వెంటనే తంకగమేడ సందు లోకి వెళ్లి, గూడకట్టులిప్పి బళ్లగోచీలులిగించి సరావరి గర్భగుడిలో చేరి అందరూకలిసి వొక విభూతిపండుపగలకొట్టి దానిపై కానీఅంటేసి కుంకం మెల్లేవారు. ప్రసాదాలు తంచే చమయానికి కొయలు అంతకుముందే యిచ్చినట్లు నమ్మించి తలా వొక కొబ్బరి చిప్పా పంక్తిగించుకుని తెల్లపజేవాడు. తిల్లుకుంటే యిప్పటికీ వత్సవస్తుంది తనకు - ఏదిచేసివా అనాడు. పదవా కొండ ఇసుకట్టబడి చెల్లిపోతూవుండేది. కాక, యిదంతా మోసమా? ఎవరిని మోసగించి నట్టుకీ భగవంతుణ్ణా? ప్రపంచాన్నా? ఏమో...తనకు ఇప్పటికీ సమాధానం తొర కదు. చిత్రమేమిటంటే 'అందరంకలిసి ఒక్క పోలో, దిగాలనే ఆలోచనే యెవ్వ రికి రాలేదానోజాల్లో - ఎవరికి వాతే దూరమైపోయా రివ్వకు. పరీక్షల్లో కూర్చుంటే తప్పాడు. తనను గ్రూపులో 'డీజైన్' చేశారు. చక్రవర్తి, పోను యాజులూ తెలుగులో హ్యాసయ్యాడు; సాంబావధానికీ ఇంగ్లీషులో పోయింది. అయినా తెలవల అసంతరం మరెవ్వరూ రాలేదు; నవనలేదు. తన వొక్కడే యిక్కడ మిగిలిపోయాడు. సూర్యంవున్నా తనతో కలియదు. అతడి బాకే వడ్డీతో సహా తీర్చివేశాడు కూడా—

అదిమొదలు మిత్రులకోసం తనలో వొక కొత్త ఆరాటం బయల్పడింది. కాలేజీ విద్య వదిలిన తనకు మిత్రుల కొరతఅంటే యెవ

ప్రియ సోదరిమణులకు

నేను నర్సునో, డాక్టరునో కాదు. మీవలె సామాన్యస్త్రీని. వాకు వివాహ మైన తర్వాత నేను భయంకరమైన కుమమవ్యాధికి చరి అయితిని. అకాల బహిష్కరణల బాధ, బలహీనత, నడుమనోషి, మూర్ఛ, తలనొప్పి ఎర్పడినది. నా తల్లి నేల కొలది రూపాయలు ఖర్చు పెట్టి అనేక ఔషధములు యిప్పించిరి కాని ఫలితము కలుగ లేదు. ఇలా మూడు సంవత్సరములు గడిచింది. అదృష్టవశాత్తు నూ యింటికీ వచ్చిన ఒక సన్యాసికి ఖిత్తు పెట్టునప్పుడు, ఆ మహాత్ముడు నన్ను చూచి "అమ్మాయి! నీకేమి వ్యాధి. ఈ వయస్సులో నీ ముఖము పారిపోయినదే" అని ప్రశ్నించిరి. వెంటనే నా భర్త నా వ్యాధి పూర్తి వివరములు ఆ మహాత్మునికి తెలిపిరి. మహాత్ముడు ఒక మందును చెప్పిరి. మందు నా వ్యాధిని పూర్తిగా బోగొటింది. ఈశ్వరాను గ్రహంవల్ల నాకు యిప్పుడు చక్కని విడ్డలు గలరు. ఈ మందును అనేక పోదరి మణులకు యిచ్చి వారి వ్యాధి నయం చేసి నాను. ఇంకను అనేకులకు యిస్తున్నాను. "వారీ కల్బాడ" నలభై ఆయుర్వేద ద్రవ్యములచే చేయబడినది. యీ మందును తయారుచేయుటకగు విలువకు మాత్రమే అమ్ముచున్నాను. దీనివల్ల నేనేమి లాభం పొందటంలేదు. నై వ్యాధిచే నీడింపబడు ఏస్త్రీయైన వాకు వాయండి. ఒక స్త్రీకి 15 రోజుల మందు తయారుచేయుటకు ఖర్చు రూ. 8/- వోను ఖర్చు ప్రత్యేకము.

గమనిక: నేను నై వ్యాధికి మాత్రమే మందునివంపగలను. ఇతర వ్యాధులనుగూర్చి నాకు వ్రాయవద్ద గోరుచున్నాను. మీ పేరు, అడ్రసు యింగ్లీషులో వ్రాయండి.

Wanted Stockists in all towns:

KAMALAVATI,
Above A-1 Restaurant, 3rd Floor, Grant Road Bridge-
BOMBAY-7

రైనా నవ్యుతాడు; కాని తన అంతర్యం పంచుకు తిరుగగలవారు కావాలనే తన తపాపడుతూ వుండేవాడు. ఏమిటోచక కర్తవ్యం యేమిటో పాలుపోక యెన్నాలో గొడ్డెపంట తిరిగి గాడు; మరెన్నాళ్ళో వంకరమేడ సందుమొగిల్చున్న దీప స్తంభం వెనక అరుగుపై కూర్చుని దరి - అంతూలేని ఆలోచనల్లో కాలం గడిచే వాడు. ఈ ప్రపంచమంతా తనను వెక్కిరి మున్నట్టు, వెనక్కు నెట్టుతున్నట్టు అనుకుని కద్దగా తనలో తనే తిట్టుకుంటూ వుండేవాడు—

బి. వి. తప్పినమొహం కావడంవల్ల ఇంట్లో ఆదరణ అంతమాత్రంగానే వుండేది. వారి కసలు మొహం జూపడానికి సిగ్గు తప్పకు తిరుగుతూవుండేవాడు. గతకాలపు తన చిట్టిలాసాలు అందరకూ తెలిసినవే. ఏదో సందర్భంలో మాటిగా మాటలు అంటూంటే అవి సరాసరి హృదయానికి తాకి పళ్ళు దిగించుకుంటూ వుండేవాడు. కాని, కళ్ళల్లోమాత్రం దైన్యం తొణికిసలాడేది. ఇంతలో యంతటి పతనం తనకు సంభవించుతుందని ఏ నిశ్ఛింహంలోనూ కలగనలేదు. మరేం తెయ్యాలి? అద్భుతంగా తనకీ ఆలోచన ఇవ్వజేచుచున్నట్లుంది. సమాధానం కోసం సతమతమైనా వొక నిర్దిష్టమైన పరిష్కారమార్గం అందక, తెలియని నిరుత్సాహంతో క్రుంగి కుమిలిపోయేవాడు. ఒక్క గడియైనాయి క్కడ ఉండకూడదనే అవేశం రాగా, ఉరిబయటకుపోయి వచ్చి - పోయేగ్రృణులెక్కవేసుకుంటూ కాలం గడిచేవాడు. అవ్వన్నీ తను కాళ్ళకింద నలిగిన భూములే కావడంవల్ల అక్కడ కూర్చోగానే గుండెల్లో వొకవిధమైన గుబులు బయల్పడేది. నునకు చేనికోసమా ఆరాటపడేది -

—ఈతీరున నాలుగుసంవత్సరాలపాటు - అంటే 1946 నుండి 1950 వరకు తను అజ్ఞాతయగంలానే గడిపాడు. పోయిన పరీక్షను పూరించుకోవాలనే ఉత్సాహం గాని, ఏదైనా చిన్న ఉద్యోగంచూసుకుని స్వతంత్రంగా బ్రతకాలనే వ్యక్తిత్వవాంఛ గాని తనకాకోజల్లో లేకమాత్రమైనా లేక పోవడానికి కారణమేమిటి? తన అన్వేషణ అంతా చేసికోసం? ఆలమందను విడిచి లేకమాడలా యెన్నాళ్ళు లక్ష్యం లేకుండా తిరుగగలడు? తన ఆక్రందన విశేషాలెవరు? - పొద్దు పొద్దున్నానే వుంది; చుక్కలు చూస్తూనే వున్నాయి. ఏపాటూ యెరుగని తన అలసత్వం వారింపజేసే వెలుగుకెరణాలంతవరకూ ప్రసరించలేదు. కాలంచాలున తను నిద్రోతూనే వున్నాడు—

—ఇంతలోనే తను సంతారంలో వెద

కూర్చులు వచ్చి. 1950 అడుగుపెట్టగానే నాన్న ఇహం చాలించిపోవడం అన్నయ్య లిద్దరూ చెరివొక దిక్కుకూ వెళ్ళిపోవడం, ఇంటిదగ్గర చదివే యిద్దరితమ్ముళ్ళనీ, చదివినా సంతారం బాధ్యత గుర్తించలేని తననూ సామ్యురావలసిన భారం అమ్మ మీద పడడం జరిగినయ్యే. ఆమె అసహాయురాలు. ఈ యింటిని యెలా చక్కదిద్దగలదు? పొలాలలో వచ్చే పంటనా బహుస్వల్పం. అన్నయ్యలు నేలనేలా పంపే ప్రకంఠాడా అపటికే. అన్నీ గ్రహించిన తను ఇక్కడ నిర్వి ప్రకాంతంగా యెలా గడపగలడు? అన్నం సయించేదికాదు; అమ్మ మొహంజూసినా, ఆమె పక్షే కస్తాలు తిలకించినా గుండె కోతగా కుమిలి యేజ్యేవాడు చాటుకోవాలి. 'ఆమె యెవరి కోసం యీ పాటు పడుతున్నది?' అనే ప్రశ్న తనను వేధించసాగింది. అది పాటమరించడంతో కడుపులో చెయిపెట్టి కలచి వేసివట్టయేది. ఆమెను చాటుచేసుకుని యిలా మూగబ్రతుకు బ్రతకడమేనా? మరి తన ప్రయోజకత్వం యేమైనట్టి? నోటికివచ్చి నట్టు తనను విమర్శించే లోకానికి యేమని సమాధానం చెప్పగలడు? ఏ ఆదర్శాన్ని సాధించడానికి తను పాటుపడుతున్నట్టి? అమాట తల్చుకోవడానికి తనకుగల హక్కు ఏపాటిది? ఆ పేరుతో ఆత్మకంచన చేసుకోవడం మనచో మరేమి తెరచేర్చుకున్నట్టి? ఇలాటి భయంకరమైన ప్రశ్నలు ముక్కుతిరిగి తనను ముంచేస్తుంటే ఉక్కిరిబిక్కిరై గుక్కతిప్పకోలేక గుడ్డు లేచివేసిన రోజులు లేకకు మిక్కిలిగా వున్నయ్యే—

—ఒక్కనాడొక్క అసురసంద్యలో పొద్దు! బైలుదేరబోతూ వుండగా, పక్కయింటి పీడదుగారు బిగరగా కేకలు వేయడం విని, అదేదో ఆలకించాలనే ఉద్వేగంతో దొడ్డిగోడ పక్కనవున్న సీతాఫలం చెట్టు కిందకు చేరాడు తను. ఆయన సహజంగా కోప్పిస్తే కావడంవల్ల యేదో విషయంపైన చిరాకెత్తి యిలా మొదలుపెట్టాడా, అన్న అనుమానం మొదట కలిగింది; కాని రాసురాసు ఆయన మాటలధోరణి పరిశీలించితే తేలివ సారాంశం యిది - పెళ్ళిదైన ఆయన కూతుర్ని యికవైన చదివించాలా? వద్దా? అనే సమస్యపై ఆయనకీ భార్యకీ మధ్య జరిగే సంభర్షణ, అని. ఎందుకనో అవిడకున్నపాటి అభ్యుదయభావం ఆయనకు లేకపోయిందా క్షణంలో. 'ఉద్యోగం చెయ్యాలా? ఉల్లేలాలా? ఇంతటితో చాలించుకుని, తగు పాటి శ్రీబంధం భాయపర్చుకోవడం ఉత్తమం, అని చివరకు తేల్చి వేశాడు - తనలాంటివాడు ఎవరిపై సానుభూతి చూపగలడు? ఈ ప్రశ్న ఉదయించగానే తిరిగి

భార్య, భర్తా ఇద్దరూ సినిమా హాల్ లో కూర్చోని వున్నాడు. అప్పటికింకా సినిమా ప్రారంభం కాలేదు. ఉన్నట్టుండి భార్యకు ఏదోజ్ఞప్తికి వచ్చింది: "ఏమండీ... సినిమాకు వచ్చే తొందరలో, ఇంట్లో పాయిల్లోని నివ్వలు ఆర్చేసి వచ్చానో లేదో అనుమానంగా వుందండీ" అంది.

భర్త తాపీగా "వర్వాలేదు... బాత్ రూంలో కొళాయి మరను తిప్పి — ఆపివచ్చానో లేదో నాకు కూడా జ్ఞప్తికి రావటం లేదు. అంచేత ఇంట్లో మంటలు బయలుదేరినా కొళాయినీళ్ళు ఆర్చేస్తాయి లేవే!" అన్నాడు!!

—జి. వి. జి. కృష్ణ, మద్రాసు.

తన వ్యక్తిత్వం గుర్తుకువచ్చి, గుచ్చి విడిచినముల్లలా బాధించసాగింది. ఎటు తీర్పు చెప్పమని లోకం తనను ప్రాధేయపడడం లేదుగదా! తనకుతానె వొక స్వతంత్రాభిప్రాయాన్ని కలిగివుండేపాటి ఆత్మాభిమానం లేనివాడా? అయితే యీ గుంజాటన యెందుకు? ఎందువలన ఒక నిశ్చయానికి రాలేకపోవడం జరుగుతున్నది? అంటే అంతర్గతమైన ఆలోచనాపటిమ బయటి వ్యక్తిత్వంపైమాత్రమే ఆధారపడి వున్నదన్నమాట! - అయితే తను మిత్రులతో పాటు తిరిగే ఆరోజుల్లో యెన్నిరాధాంతాలు జరిపేవాడు? తనచేసిన యెన్ని నిర్ణయాలు వారితో వొప్పించడానికి పట్టుబట్టాడు? ఈనాడు తనకు లేని వ్యక్తిత్వం అనాడెలా వచ్చింది? అంటే బాధ్యత గుర్తరగని వ్యక్తి తనపైన అలాటి కేవల ఆరోపించుకుని వ్యవహరించుతూ వుంటాడేమో...తనివన్నడు గ్రహించింది బాధ్యత పైన వున్నదనేకాక తన్నిర్వహణకు తగిన ఉత్సాహాన్ని పూరించుకోగల తానుకూడా లేదు; అని.

—అయితే "ఉద్యోగం చెయ్యాలా? ఉల్లేలాలా?" అన్న పీడదుగారిమాటలకర్ప మేమిటి? "దదువు" అనేది ఉద్యోగంకోసమే ప్రత్యేకంగా యేర్పడివున్నదనీ, ఉద్యోగం చెయ్యలేనివాడు చదివీ, కూడా వ్యర్థుడే అనీ ఆయన తాత్పర్యమై వుంటుందా?

సింహావలోకనం

(మేనూర్ రాజభవన ప్రాంగణమున శిలావిర్మిత సింహవిగ్రహము)

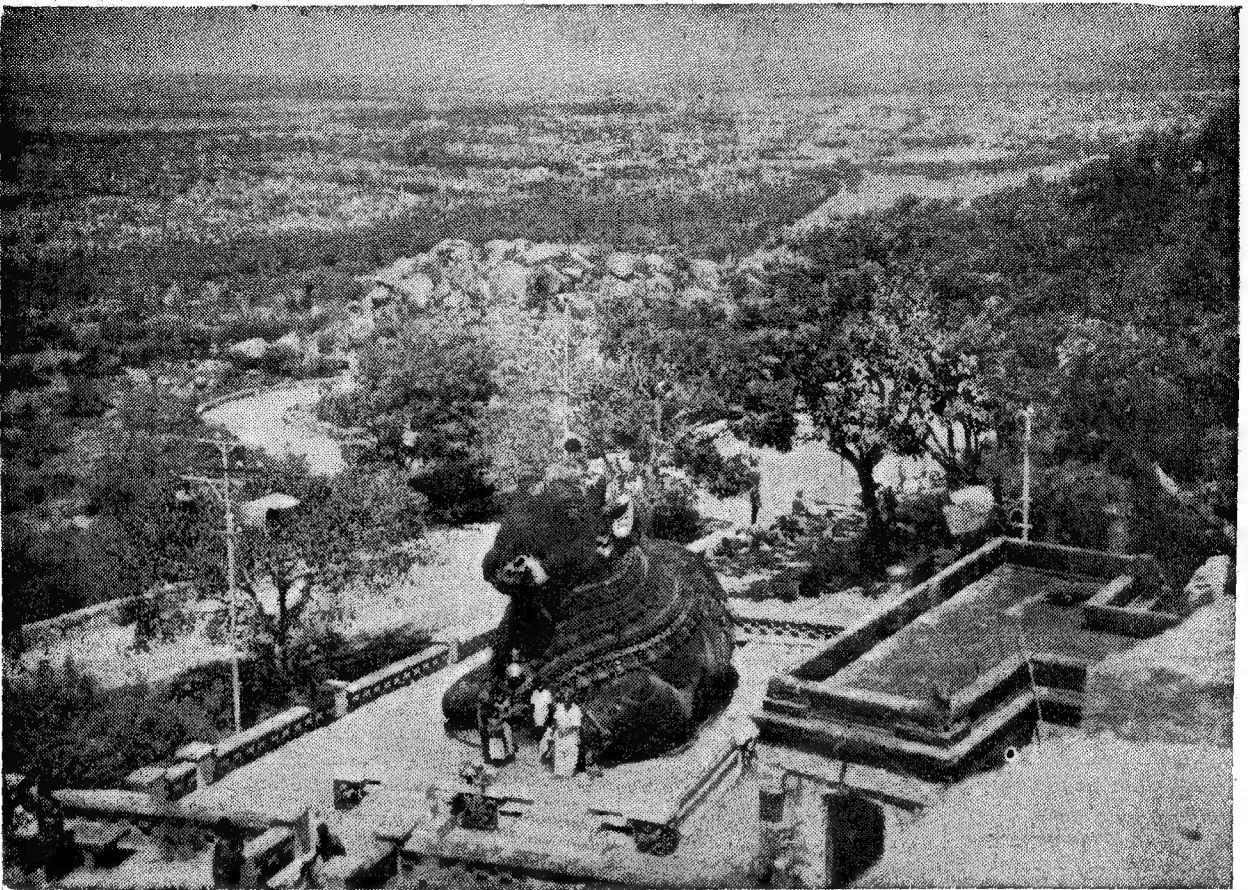
కొచ్చు కౌని, తనకు తానే బాధ్యత వహించుకోలేని వ్యక్తి యెడటివారి ఆదర్శాన్ని పుటికిపుచ్చుకోవడం సాధ్యమా? కాకపోతే యేంబయ్యాలి మరి? ఏమీ చెయ్యలేనివాడి కీ విషయ విమర్శతో వొరిగింజేమిటి? తను చేసేది విమర్శలయితే ఏ ఫలితాన్ని ఆశించి మొదలెట్టినట్టు? తన విమర్శించుకుని, తన నిర్ణయించుకుని ఫలితం అనుభవించే వాడుకూడా తనేవా? అందుకు సిద్ధమవున్న ప్రేమా? ఉన్నా లేక పోయినా సహజంగా జరిగిపోయే వాట్లా యేది కుంటుపడుతుంది? తనకు తెలియకుండానే తనను గురించిన కొన్ని నిర్ణయాలు జరిగిపోతే తనకేపాటి విభ్రాంతి కలుగుతుంది? నిర్ణయించిన వాడుకూడా తన అయినప్పుడు ఏమాతుంది? ఏమో... ఇప్పుడు చెప్పలేదు. బహుశా కార్యావరణం పూనుకోవడమే అప్పటి తన కర్తవ్య మాయంజేమో...

—ఆవాటి అరరాత్రప్పుడు తను చేసుకున్న నిరయంప్రకారంఉదయాన్నే మొదటి రైల్వేపడి యీ ఘటాన్ని బెజవాడకు చేరవేశాడు. గడపలో ఆడుగు పెట్టగానే ఉత్తరం రాయకుండా ఇలా విచ్చావేమిరా అమ్మ యెలావున్నది, అంటూ ఆడుగ్గా అడిగాడు పెద్ద అన్నయ్య. అతడు అప్పుడే మెడికల్ స్టోర్ను తలుపులు తెరచి, డ్రాయరునిదవున్న కాయితాలు, అవదులుపుకుంటూ కుర్చీలో కూర్చోబోతున్నాడు. తను వెంటనే మాటకుమాట చెప్పకుండా రెండడుగులు ముందుకు నడిచి ఇటూ - అటూ కలయజూడడం మొదలు పెట్టాడు. ఈసారి అన్నయ్యకు మరింత ఆదుర్దా పోయింది. ఏదో రహస్యమో, మరి ప్రమాదమో జరిగివున్నట్టు, తను చెప్పడానికి జంకుతున్నట్టు అతడి ఆదుర్దావల్ల గ్రహించాడు తను. మిగతా విషయాలు వదిలి యీసారి అచ్చంగా అమ్మ కల

వుంది అని గద్దించి అడిగాడు. తను ఎదురుగావున్న బల్లపైన కూర్చోబోతూ “అందరూ బాగానేవున్నారు” అన్నాడు అతి సహజంగా; ముక్తరీగా.

“అయితే యిప్పుడెందుకు వచ్చినట్లు నువ్వు” అంటూ నూటిగా ప్రశ్నించాడు అన్నయ్య. “ఉరికేనే” అన్నాడు తాటిగా. అతను పొంటుజేబులోవున్న చేతిదుమలు తీసుకుని మొహం కుడుచుకుని కూర్చున్నాడు.

“అయితే యింటికి వెళ్లు, చెడు తూ దాక్లో వొక అరపాను ప్లేస్సు కోఫీవాడి పట్టుకువళ్ళుచుని, రెండు రూపాయల కాయితం యిచ్చాడు. అది తీసుకోబోయే టప్పుడు తనకు చేయివణకింది. కాయితం జేబులో పెట్టుకుంటూ మరోసారి అహ్లా నాలుగువేపులకీ కలయజూశాడు తను. పలు రకాల మందుసీసాలు, ఫాస్ఫి సామానులు, బిస్కట్లడబ్బాలు, పిప్పరమెట్ల పొట్టాల డగ్గిర్నొచ్చి అన్నీ సమృద్ధిగా కంటికి నిండుగా కనబడుతున్నయ్. తనకేదో తెలియని తృప్తి కలిగింది. అన్నయ్య బెజవాడ

చాముండి మెట్టపై "మహానంది"

ఫోటోలు: 'గోపాల్'

వచ్చి, మెడికల్ సాఫ్ట్ వెట్టి స్వతింత్రిజీవం సాగించడం మొదలైతే తనిక్కడికి రావడం మొదటిసారి కాకపోయినా యీనాడు ఎందుకనో మనసు మరొకరీతిగా కొత్త ఆలోచనలు చేస్తోంది. రాత్రి తన చేసుకొన్న నిర్ణయమే అందుకు కారణమేమో... అన్నయ్యను ఏదో అడిగి తెచ్చుకోవాలనే ఉత్సాహాన్ని పురిస్కరించుకుని తనలో కలిగిన చొరవకారణంగా వెంటనే యిలా అడిగేశాడు. "నేనీళ్ళలో ఉద్యోగం దొరుకుతుందేమో అని వచ్చాను" అని. 'అమ్మతో చెప్పావా?' అని వెంటనే అడిగాడు అన్నయ్య. అడిగేటప్పుడు అతని పెదవులపై మందహాసం మోవడం తన కళ్ళారా చూశాడు. తన చెప్పేమాటను అంతిమిలకనగా లెక్కగట్టడంలో అతని ఉద్దేశ్యం మేమైవుంటుంది? తనలో పాదపం పడగయ్యేత్తింది. మొహం గంభీరంగా పెట్టి ఇలా అన్నాడు. "ఇక్కడకు వస్తున్నా

ననిమాత్రమే అమ్మకు చెప్పాను" అని. అన్నయ్యకు కూడా యీమాట వివేకంతో మొహం ఆలోచనా యత్రమైవలసింది. "శుభా:- అన్నాడు నో క్రమాలకి. తిరిగి అతనే ఇలా అన్నాడు. "అయితే ఇంటికి పద, మిగతా సంగతులు మధ్యాహ్నం చూల్చాడుకుందాం. అంటూ కుర్చీలోనించి లేవబోయాడు; ఎవ్వరో తోలుసంచి పట్టుకున్న వోక వ్యక్తి సమీపంలో అడుగు పెట్టి గుర్తవ కాపైకో పొగవదిలి తన మొహంవంక పరకాయించి చూశాడు. 'ఇతను మా ద్రబర్' అంటూ అన్నయ్య తన వాక్యక్రితో పరిచయంచేశాడు. తన ఇంటికి వెళ్ళబోతూ వుండగా తోలుసంచి ద్రావయిపోయి పెట్టి తిరిగి పొగ వదిలాడా వ్యక్తి. ఆ ఘటనాయంత్రతో మనసు రెప రెపలాడింది. అలవాటి స్మృతులు కొన్ని బాధించసాగినయ్యే.

— తనకే కాచియిర్మక కమ్మ కాఫీ

దప్పరించుతూ ఇష్టాగోష్టిగా తన మనో వేదనంతా చెల్లగక్కుకున్నాడు. ఆ మొహాదా మరొక్కానులో కాఫీ నింపుకొని తీరుబడిగా తనను అన్ని విషయాలూ అడిగి తెలుసుకుంది. ఆమెదిగ్గర యే విషయమూ తనకు దాచలేదు. తనకు తొమ్మిదేళ్ళ వయస్సువ్వడే ఆమె యీ యింట్లో అడుగు పెట్టింది. ఇప్పటికీ ఆమె తనను 'కృష్ణాదూ' అనే పిలుస్తుంది. ఆ పిలుపుతో కైకేవం గుర్తుకు వచ్చినట్లువుతుంది. అమాయకంగా అన్నీ, చెప్పి వేస్తాడు. "అయితే మీ అన్నయ్య ఏమన్నారమరి?" అని అడిగిందావిడ. ఖాళీ అయిన కాఫీ గ్లాసులు రెండూ జత చేసుకుని పట్టుకు వెళ్ళబోతూ. "ఇంటికి వచ్చి చెప్తున్నాడు" అన్న తన సమాధానం విని సాలోచనగా మొహం అటు తిప్పుకుంటూ ఉమా - అని మాత్రం అని చెప్పిపోయిందావిడ—

★ స్వగతం చెప్పిన తీర్పు ★

—ఒక యన్. జి. జో కొడుకైనటువంటివాడు ఏపాటి పెట్టుబడితో వ్యాపారం సాగించగలుగి? ఉద్యోగంకోసం యెగబడి ఇంటర్వ్యూలకు ఖర్చుచేసే డబ్బు పెట్టుబడిగా ఉపయోగించితే వోక వ్యాపారమే సాగుతుందని తలచాడు. ముఖ్యంగా, స్వతంత్రాభిప్రాయాలు, స్వతంత్ర జీవనం కావాలనే పట్టుదలతోనే మొదట్టింపి గడిపినవాడు కావడంవల్ల ఉద్యోగ ప్రయత్నం విరమించుకుని వ్యాపారంలోనే అడుగు పెట్ట సాహసించాడు. అయినా, తన పెట్టుబడి బహు పరిమితం. ఏమి కోససాగుతుంది? అనే దిగులుతో తిరుగుతూనే మిత్రుడు

ప్రతాపరావుగారితో గల పూర్వపు పరిచయం పునరుద్ధరించుకుని, తన ప్రారంభింపబోయే వ్యాపారానికి మూడు వంతులు పెట్టుబడి అతడిదగ్గర్నుంచి అక్రమింపగలిగాడు - ప్రతాపరావు అందుకు తగిన తాపాతు కలవాడు కూడా. అయితే అతడొక బ్యాంకు ఏకెంటు. నిలకడగా వోక చోట నిలవగల తీరుబడి తక్కువ. అలాటి వాడు పెట్టుబడి పెడితే యిదీ - అదీ నిభాయించుకు రాగలగడం సాధ్యమయ్యేజేనా? అనే సందేహం పొటమరించడంతో చివరకరతే తమాయించుకుని సలహా రూపంలో యిలా అన్నాడు. “నే నెలాగూ బ్యాంకు పనిమీద తిరుగుతూ వుండాలిగదా! దానితోపాటు మనకు సంబంధించినవాటిని కూడా చక్కదిద్దుకుంటూ వుంటాను. నీదిక్కడేవుండి అమ్మకం వగైరాలు సరిజాగుకుంటూ రెక్కలు నిర్వహించ”మని. అన్నయ్య అందుకు సమ్మతించి రంగంలోకి దిగాడు -

ఆతి మూత్రవ్యాధి వారం రోజులలో నెమ్మదించును

మూత్రములో అధికముగా చక్కెరపోవుట ఆతిమూత్రవ్యాధిఅంటారు. (Diabetes) ఇది యింత ఉపద్రవకరమైన వ్యాధిఅంటే, దీని పొలవదినవాడు ఆరోజు కారోజు మృత్యువుకు అనన్యమౌతుంటాడు. దీనికి దాక్షిణ్య ఇన్సులిన్ ఇన్జెక్షన్ మూత్రమే కనిపెట్టాడు. వాటివల్ల వ్యాధి పూర్తిగా నయం కానేరదు. ఇన్జెక్షన్ల గుణము వున్నంతకాలము మాత్రం చక్కెర తాత్కాలికంగా నిలిచిపోతుంది. ఈజిప్టు లండన్ లలో ముఖ్యమైనది దాహం. అకలి, తరచుగా చక్కెరతో మూత్రము నియత వెడలటము. దురద మొదలైనవి. ఈ వ్యాధి ముదిరితే రాజవుండు, కుడుపుడు, కంటిపోర ఇతర చిక్కులు వంభించును. వీన్స్ ధారమ్ అధునిక కాత్తంలో అమృతమైన దిక్కు. దీన్ని వాడటం వల్ల వేనకు వేలమంది మృత్యుముఖంనుండి బయటపడ్డారు. దీన్ని వాడితే రెండవ లేక మూడవ రోజునుండే మూత్రములో చక్కెర తగ్గించి అత్యధికమూత్రము గూడ వివారిస్తుంది. మూడు రోజుల తరువాత మీకు బాగా తేలిక యిస్తుంది. దీనికి వర్తం లేదు. ఇన్జెక్షన్లు అవసరం లేదు. ఇంగ్లీషులో వివరములుగల కర ప్రతానికి చ్రాయండి. ఉచితంగా పంపుతాము.

|| దిగ్గల యెక్కి ఖరీదు రు. 8-12-0 ||
హ్యాకింగు బోర్డికి ఉచితము
వీన్స్ రిపెర్స్ లేబరేటరీ,
పోస్టాఫీసు నం. 587, కంకత్తా (A. P.W)

—అయితే ఇప్పుడతను అన్నయ్యపైన సర్వాధికారి. అన్నయ్యముక్కుకు నూటిగా చల్లాలనుకునే మనిషి. పెద్ద వాడవడం మూలాన్న వాన్న తలవాకు నియజాయితీ బ్రతుకు అతడికే ఎక్కువగా అలవాటు పడింది. వ్యాపారరంగంలో వోకరిచే మోస గింపబడకుండా మెలకువగా వుండాలనేదీ అతడి ప్రధాన మూత్రం. అది ఆశయంగా నవ్వుకోవడమే రోజురోజుకీ నేర్పుకుంటున్నాడు. అవసరము, అవకాశము వాగైతేగా ఉపయోగించుకుని యెడటివారిని నోక్కి పెట్టాలనేదానికి అతడు ప్రయత్నించలేదు. అసలు చేతకాదేమోకూడా...

—ఒకనాడు గడపలో అడుగుపెడుతూనే ప్రతాపరావు అధికారకంఠంతో అరుచుకుంటూ అతనిపై విరుచుకుపడ్డాడు. సంగతేమిటో చెప్పకుండా యింత మాత్రుగా అతడిలా అయిపోవడానికి కారణం యెవ్వరూ చెప్పకుండానే అన్నయ్య గ్రహించి వెంటనే తన నిజాయితీ నడతను వివరిస్తూ సమాధానం చెప్పబోయాడు; కాని ప్రతాపరావు అది వినిపించుకోకుండానే తనలోవున్న కావేషాన్నింతా చల్లగక్కాడు.

—అన్నయ్య తన వ్యాపారాన్ని సర్వనాశనం చేయడానికే దాపురించాడట. అవకాశం వచ్చినప్పుడు నాలుగురాళ్లు కూడ దియ్యాలనే పరమరహస్యం గ్రహించలేని చవట యే రంగంలో దిగినా నీళ్లు గారు తూనే వుంటుండటం. నేరొకచోట పది

“ఇంతకీ వాళ్లు విడకులు ఎందుకు పుచ్చుకోవలసి వచ్చింది?”
“పెళ్ళి చేసుకున్నారు కాబట్టి”

* * *
చనిపోయిన భర్త సమాధిపై వీడయినా మంచి వాక్యం ఒకటి చెక్కించాలని ఒకామె ఎంతో కుతూహల పడింది. రకరకాల వాక్యాలను పరిశీలించి తృప్తిలేక చివరకీ ఇలా వ్రాయించింది. “అచిర కాలంలోనే నన్ను కలుసుకుంటాను ప్రియుడా! అండాకా సుఖంగా ఉండు.”

—ఈను రూపాయలకిచ్చిన మందు, తను పదిన్నరకు మాత్రమే ఇయ్యడం హంతకుని చర్యతో సమానమైందట. ఇకముందైనా వాగైతేగా తల ఉపయోగించుకుని మెలగగలిగితేనే ఇక్కడ వుండడం సాధ్యమాకుండు!—ఇది ప్రతాపరావు గర్జనలలోని ముచ్చటనకలు. అనాటినించి యెద్ద రూముభావంగానే వుంటున్నారట. తనపైన నిరూపితకంటే యెక్కువ అయిందట. కొద్దిరోజుల్లోనే తన వాటా కూడా కొని వేసే ఉద్దేశ్యంతో కొందిరిని సలహాచెయ్యటం కూడా జరుగుతోందట. ఇదేదో నికరంగా తెలిసేవరకూ ఇక్కడ తన ప్రయత్నం చెయ్యడం పడదు. అందుకని హైదరాబాదులో వున్న చిన్న వాడిదగ్గరికి వెడితే కొంత ఉపయోగించగలవని సలహా యిస్తూ కావలసిన ప్రెంకం యిచ్చి వెంటనే బయల్దేరమని తొందరచేశాడు. వదినకూడా అందుకు సమ్మతించింది—

—చిన్న అన్నయ్య చేరింది ఒక చిన్న ప్రభుత్వోద్యోగమే అయినా అతడి తెలివితేటలవలన, నిజాయితీవలన అధికారుల మన్ననలందుకుని చకచకా ఎక్కివచ్చాడు. తన అక్కడికి చేరుకొనేవాటికి అతడు డిప్యూటీ సీనియర్ సర్జన్ వాలంటరీగా ఉన్నాడు. అప్పటికి మూడోసంవత్సరం గడుస్తున్నారెండు ఇంక్రిమెంటు ప్రొమోషన్లు యేతడమైనా అది పొతుందనే భయంకరమైనవిశ్వాసంతోనే చేసుకు వస్తున్నాడు. అతడు ‘గ్రే ముర్క్’ కావడమే అందుకు కారణం. తన సంగతంతా విని, వారిపడి అతడు చెప్పింది ఇది—
ప్రభుత్వోద్యోగం సంపాదించడం బహు

కష్టం. వచ్చినా కాళ్ళతోగా నిలుస్తుండనే విశ్వాసం లేదు. అంబులోవున్న సాధక బాధకాలు గ్రహించినవాడు కొవసంబల్ల అది వదులుకుని పై పేట కంపెనీలలో ప్రయత్నించడమే మంచిదని నలవోయిచాడు. అనుకున్నంతమాత్రాన అదైనా లభ్యమాతుందా? ఎందరినీ ఎన్ని విధాలుగా సమదాయించుకురావాలి? ఎవరికివారే పెద్ద మనుషులుగా, నిజాయితీపరులుగా కనబడతారు. అయినంతవరకూ చొరవచేసుకునేల్సి సామాన్య సాధించుకురావడానికి తమను కొన్ని నైతికనూత్రాలు బాధించగలవు. అవేమిటో తనకంటే అన్నయ్యకే ఎక్కువగా తెలుసు. ఆయన ప్రభుత్వోద్యోగంలోవుంటున్నవాడు తన హోదాను పుంస్కరించుకుని యెవ్వరినీ ఎంతటివారిని తన పలుకుబడిలోకి తెచ్చుకోగలడు? మాట తభావమునే తల తీసినవోతుందిగానీ... ఈతీరున ముసపడి, తనకోసం ప్రయత్నించేయ్యడానికి నిర్ణయించుకున్నాడు చిన్నప్పటినుండి.

—ధియంకరా కాటన్ మిల్స్ వారి జవరల్ మేనేజరు, ప్రొఫెసర్ యుద్ధా గారు ఆంధ్రుడే. వారికి యిప్పటికీ అమలాపురిం తాబాకాలో కొన్ని పోటలు, భూములు కూడా వున్నయే! తిండ్లులనాడే ఉద్యోగిత్వం పైద్రాబాదుకు వెళ్ళి క్రమంగా స్థిరపడిపోయారు. తిండి పతిం జరిగారికి సంస్థానంలో వున్న పలుకుబడి తల్లి నే ఇంతటి ఉన్నతోద్యోగం సంపాదించగలిగాడు దుదాగాడు.

వారిది కడువిచిత్రమైన ప్రకృతి. బహుధియంకరమైంది కూడా. కాకపోతే తన అజమాయిషీ కిందివున్న మిల్లలో పనిచేసే వోక వ్యక్తి తనకు అల్లుడు కాగలిగివుండాలి అనే వాంఛ యులాటిది మరికే అలాగేవాడికి భావినికేరేలు కూడా తమకే కాగలరన్న మాట! ఆయన యెవ్వరందుకు సామాన్యమందుకు రాగలడు? తన కూతుర్ని పెళ్ళి చేసుకోగలనని హామీ యిస్తే ఉద్యోగార్హత కలుగుతుంది. ఉద్యోగం యివ్వబడతే మెడకు తాడు బిగించినట్లే. అయితే అందరినీ వారలా అడగరు; తనకు వచ్చినవాడిని తప్ప. ఈ సంగతి విని అనుదినం యెందరో వచ్చి వెళ్ళుతూవుండడం, వారు పెదవివిరిచి పంపుతూవుండడం అక్కడ జరుగుతున్న తింతు—

తనకోసం ప్రయత్నింపబోయే ముందు ఈ గాఢంతో అన్నయ్యకు తెలుసు. అందుకే ముందుగా కొంత పస్తాయించి వూరుకుని వుంటాడు. కాని, తప్పనిసరి. అతిడివంట వస్తే తన మాచాయగా యిదివిని మొదట కొంచెం కలవరపడ్డాడు. అయినా తన

కలాటిఅశలేడు. మాటలపొందిక మానే మనసు రెపరెపలాడినా, నవ్వికే నాలుగుగులు వెనుక్కువెయ్యక మానరే తనధీమా. అందుకే నేర్పర్యం గా అన్నయ్యను అనుగమించాడు.

మేనేజరుగారిదగ్గర తగినంత పెంకతనం కూడా వున్నది. ఆపాటి లేకపోతే యంత పెద్దసంస్థలూ విర్యహించుకు రాగలడు గనక! తనను కొంతపేపు పరీక్షగామాసి అన్నయ్యతో యేకాంతంగా మాట్లాడటానికని అవతలిగదిలోకి తీసుకువెళ్ళాడు. తనకు గుండెలో గతుక్కుమన్నట్లయింది. ఆయన అడగబోయే కొన్ని ప్రశ్నలకు సమాధానాలు సిద్ధంచేసుకొనేందుకై లోలోపల మధన పడుతూవుండగానే తిరిగి వారిద్దరూ యివ తిరికి వచ్చేవారు. ఆయన కుర్చీలో కూర్చోబోతూవుండగానే అన్నయ్య గుడ బెక్కటి వెడతామన్నట్లు కనుమ్రచేసి తనతోపాటు బైటకు వచ్చేవాడు.

—సహజగుం యెవ్వరూ అతిక్రమింపలేదు. అందరిలాగానే అన్నయ్యతో కూడా తన మనోగతం వెల్లడించాడు దుదాగాడు. కాని, ఒక ప్రభుత్వోద్యోగి హోదాలో అతడేమీ సమాధానం చెప్పకుండానే ఇవతలికి వచ్చేవాడట. తన కిది ఆమోదయోగ్యమైతే రేపు సరాసరి దుదాగారి వద్దకు వెళ్ళవచ్చునన్నాడు. అయితే తనేం తెయ్యాలి? తన జీవితాన్ని గురించి సరియైన అందవాల వేసుకోవడం తెలియనివాడు, ఒక అజ్ఞాతవ్యక్తికి ఆత్యర్హణం కావించి బ్రతుకంతా బుగ్గిపాలు చేసుకుంటూడో ఉద్యోగార్హత వేరు, జీవితేచ్ఛ మరొకతీరును. ప్రొఫెసర్ యుద్ధా నిజంగానే లయకారుడుగా కనిపించాడు తనకు—అన్నయ్యతో చెప్పి ఆమెన్నాడే అక్కట్లించి వచ్చేవాడు; తెజవాడిలో దిగలేదు. ఇంటికి వచ్చి అన్నీ వివరించుతూ పెద్దన్నయ్య కొక ఉత్తరం మాత్రం వ్రాశాడు—

కాని, ఇదివరకటికరె ఇప్పుడు నీమి తంగా కాలం గడవలేకపోతున్నాడు. న్యూదయంలో కలవరం యొక్కువైంది. ఏమీ తెలియనివాటికంటే తెలిసి—తెలియనప్పటి పరిస్థితి మరింత దుర్భర మనిపించింది. అన్నయ్య లిద్దరినీ అర్థంచేసుకుంటే, జీవితం యెంత ఒడిగుడుకులతో వడిచిపోతున్నదో తెల్లచాలోంది. ఒక్కరికింద అణగి ఉండకూడదనుకొనే పెద్దన్నయ్య ఏ పాటి తప్పిస్తే అనుభవించుకున్నాడు. ఉద్యోగం ఉండే విషయమై ఒక నిర్ణయానికి వచ్చాక స్వతంత్రంగా ప్రాక్టీసు పెట్టుకోవాలనుకుంటున్నాడట చిన్నన్నయ్య. అయితే అదిమాత్రం నూటికి నూరుపాళ్ళూ

నిజాయితీ గావుండగలదా? తనదగ్గరకువచ్చి తయిన్ని క్లయింట్లలో గల న్యాయాన్యాయ విచక్షణచేసి స్వీకరించగలుగుతాడు? ఈ మెడికల్ స్టూడ్యు సంగతి తేలిపోతే పెద్దఅన్నయ్య పని యెమాతుంది? అయితే తనివ్వకు చెప్పకోవలసిన సమాధానం యేమిటి? వారిని మాసి గ్రహించగలిగిం జేమిటి? ఇలా యెన్ని ప్రశ్నలు వేసుకున్నా దరి—అంతూ ఉండదు. కాలంచాటున యెలాటివైనా జరిగిపోతూనే వుంటయ్. దానికి కళ్ళెం వెయ్యాలనుకునే తనలాంటివాళ్ళు ఇలాగే ఇక్కడే—అలాగారిపోతూ వుంటారు—

లోకమంతా కలగాపులగంతోనే కలిసి ముందుకుపోతూవుంటే తను వొక్కడూ వికారైన సరుకు వెలువరించాలనుకోవడంలో అర్థంలేకపోతూ...అయితే ఆ సంగతి అన్నయ్యలిద్దరికీ చెప్ప సామాన్యంలేదు. తనమటుక్కు తాను ఏమి నిర్ధారించుకోవాలి? అనేది ముందుసమస్య. ఏదో చేసుకుంటాడు. ఎలాగో పడిపోతాడు. అదే తన దృఢనిశ్చయం—నిగరెట్టు ముట్టించి, చివ్విడిపం పెద్దచేసి, చివాల్న అక్కట్లించి బైటకు వడిచాడు. ★

వసులగొట్టుచున్న తలనొప్పియా?

సారిడన్ ను పుచ్చుకోడే

ఇప్పుడు క్రొత్త, ఆరోగ్య రక్షకమైన అత్రవపు కాగిత ప్యాకింగులో దొరుకు ఒక బిక్ 2 అణాలు. వాచ్చిని పోగొట్టును. చిక్కిరి నిమ్మను నవోత్సాహము చేకూర్చును.

గెలుపు

1

జమీందారుగారు వయసులో వున్నారు. సాము గరిడీలు బాగా చేస్తారు. వేటలో మంచి ధైర్యసాహసాలు ఉన్న వారు. కండలు తిరిగిన కిరీం, మెలిపెట్టిన అతని కోరమీసం చూస్తే, ఎవరికైనా భయం వేస్తుంది. ఆ చుట్టుపట్ల గ్రామాలలో అతనితో సమానమైన బలంగలవారుగాని, ఆదాయం గలవారుగాని లేకపోవడంనంచి, అతని మాటకు తిగుకులేకపోయింది. అతను ఆడింది ఆట, పాడింది పాట. అతను ఏ అత్యాచారాలుచేసినా, ప్రజలేమీ అసలేకపోయేవారు. ఒకరిద్దరు ముందుకు వచ్చినా సగ్గలేకపోయారు. నోరుమాను కొని, మాసీమాడనట్లు, ఏమీ సంబంధం లేనట్లు, అతని నిరంకుశత్వానికి ఎదురు తిరిగలేక, అందరూ తప్పించుకొని తిరిగేవారు.

జమీందారుగారు ప్రజల సామ్యుతో కోటగోడలు మరామ్మత్తు చేయించి, కందకం లోతుగా తవ్వించి, పూర్వం రాజుల కోటలవలె కట్టుదిట్టం చేశారు. అహోరాత్రాలు వంతులప్రకారం వ్యూర పాలకులు కాపలా కాసేవారు. కందకం మీద వంటెన అవుసర మయేటప్పుడు ఉంచేవారు, లేనప్పుడు ఎత్తివేసేవారు.

జమీందారుగారికి విద్య తక్కువ. బలము, ధనము బాగా ఉండడంచేత మంచి షడ్డ ఆలోచించే జ్ఞానం వశించి

నారసింహ లేహ్యము

బంగారు చేర్చబడినది. మేవాసు, నిక్కాక, నిస్సత్తువ, శుక్ల సప్తమును హరించి బలమును, కాంతిని, వీర్యవృద్ధిని కలిగించు వరప్రసాదము—

20 మె. డబ్బియ. 8-4-0 పోస్ట్ 15 ఆ. డి. సి. డి. డి. డి. "ఆయుర్వేదసమాజం" పేరి ది. పి. నెల్లూరు జిల్లా.

పోయింది. ఇతరుల సామ్యు అపహరించడం విశోధంగాను, పరస్పరలను చెరపటడం విలాసంగాను అతనికి ఉండేది. మానం, అభిమానం గలవాడు మెల్లమెల్లగా అతనికి అనుభాటులోలేని దూరంగా మారుతు వలసపోయాడు. దీనులైనవారు అన్నిటికీ సహించి, చాల జాగ్రత్తగా తప్పించుకొని మనలేవారు.

ఒకనాడు జమీందారుగారు కోటవిడిచి ఊరిలోకి బయలుదేరారు. ఎండ కొంచెం కొంచెం హెచ్చుతున్నది. మెల్లగా గుర్రం మీద విలాసంగా స్వారిచేస్తూ, మీసాలు మెలిపెడుతూ, ఆయన వీధుల వెంట వస్తుంటే ప్రజలు పక్కకు తొలిగిపోయారు. ఆడివాళ్లు ఇళ్లలో అణిగిపోయారు. తన ప్రభావానికి గర్విస్తూ, జమీందారుగారు కోవటిపిధి ప్రవేశించారు.

మెల్లగా కదంతోక్కుతున్న గుర్రం ఒక్కసారిగా ఆగిపోయింది. జమీందారుగారి దృష్టి ఒక యింటి దాఖామీద పడింది. ఒక అందమైన యువతి, చక్కటి నునువచ్చటి చలికాలపు పెండ్లిలో వరులు ఆరబెట్టుకొంటున్నది. జమీందారుగారు ఒక పావుగంటసేపు ఆమెను మాన్తూ కిరీరాన్ని మరచిపోయారు.

అంతే! జమీందారుగారు కోటకి మరలిపోయారు. అతను చల్లిన మరొక్క గంటలోనే ఆ అందమైన యువతి కోటలోకి చేర్చబడింది. వీధిలోవాళ్లు ముక్కులమీద వేళ్లు వేసుకున్నారు. వ్యాపారమీద పూరుగురికివలసిన ఆమె భర్తతో ఈ విషయాన్ని చెప్పడానికి నా ఎవరికి ధైర్యం చాలకపోయింది.

ఆ అందమైన యువతి భర్త కొంచెం వెలుగుండగానే యిల్లు చేరుకున్నాడు. ఇంటిముందు పూల ముక్కలన్నీ పికి వేయబడి ఉన్నాయి. ఇంట్లో వెండి బంగారాలు కనిపించలేదు. పట్టుబట్టలు మాయమయ్యాయి. దెబ్బలుతిని ఒకమూల పడివున్న తోటమాలి జరిగిన దురంతం చెప్పాడు. వైశ్యయువకుడి ఒళ్లు ఒక్కసారి ఉడికిపోయింది. ఒక్క

మీసమైనా వ్యర్థం చేయకుండా చూడూ మాటి కోటకు బయలుదేరాడు.

కోటదగ్గరకి వైశ్యుడు చేరుకునేసరికి సాయంకాలం పడింది. కందకంమీద వంటెన ఎత్తివేయబడివుంది. పారాకాసే సిపాయిలు ఇతనికికలకు నవ్వారు. కొంచెం సేపు వేచియుండమన్నారు. జమీందారుగారు అతిథులతో ఇష్టాగోష్ఠి సలుపుకున్నారని చెప్పారు.

వైశ్యయువకుడు ఓర్పుతో కందకం గట్టువ కూర్చున్నాడు. చీకటిపడుతుంటే వంటెన గిరింది జమీందారుగారు వైశ్యుని మాడడానికి అంగీకరించారు.

జమీందారుగారి సేవకుల వేళాకోళపు నవ్వులు వినిపించుకుంటూ వైశ్యుడు కోటలోకి ప్రవేశించాడు. విశాలమైన లోపలి గదిలో జమీందారుగారు కూర్చున్నారు. పెద్ద వాలుకుర్చీలో బలవైన కిరీరాన్ని చేరవేశారు. అగరుధూపం అంతటా క్రమ్ముకుంటున్నది. బంగారు అనకపాత్ర అతని ఎదుట బలమీద వుంది. జమీందారుగారు చాలా సంతోషంగా ఉన్నారు.

"నేను నీకేం సహాయం చేయగలను?" అని జమీందారుగారు వైశ్యుడిని ప్రశ్నించారు.

వైశ్యుడు నమ్రంగా వంగి, చేతులు జోడించి, కొంచెంసేపు ఆలోచించి, దృఢంగా, ఇలా అన్నాడు. "పరిహారాన్ని కొరడానికి వచ్చాను, ప్రభూ!"

జమీందారుగారు ఆశ్చర్యంతో తనీ కూచున్నారు. పెద్దగా నవ్వారు. "ఏమిటి?" అని ప్రశ్నించారు.

వైశ్యుని నిశితమైన దృష్టి క్షణం మెరిసింది. మనస్సు కుడులుబరుచుకొని వైశ్యుడిన్నాడు. "ప్రభువువారు నాతో పరిహారం చేస్తున్నారు. తమ వంశము వారందరూ ప్రతిష్ఠపరులయిపో వెనుకబడి వలసినవారు కాదు. నా కోరిక తమరు నిరాకరించరు."

అనకపాత్రలోని మద్దం కొంతత్రాగి, నవ్వు ఆపుకుంటూ జమీందారుగారు అన్నారు. "భేష్! మంచి మాటే! నాతో ద్వంద్వయుద్ధం చేయాలని వచ్చావన్నమాట! నువ్వు నన్ను పోయినవాడివి. కాబట్టి నీకు నచ్చే ఆయుధాలు నువ్వయివో. నువ్వు చెప్పిన వరకుల మీదనే యుద్ధం చేద్దాం. చూడు! అదిగో ఆయుధాల. కత్తులా, బల్లలా, ఈటెలా— ఏవి కావలసిన అవి ఎంచుకో!"

వద్దని సంజుచేస్తూ వైశ్యుడిన్నాడు "ప్రభూ! ఇతన్నీ ఎందుకు? ఈ భయంకరమైన ఆయుధాలను నేను ఉపయోగించలేనని తమకు బాగా తెలుసునే. మీతో సవాలుచేసి ముక్కుముక్కులుగా నరికివేయబడడానికి రాలేదు నేను. నన్ను తృప్తి

మరచాలని కోరికే నేను చెప్పే మరతులకు మీరు ఒప్పుకోవాలి”

“నీ మరతు లేమిటి?” అని జమీందారు గారు ప్రశ్నించారు.

రెండవగులు ముందుకు వచ్చాడు వైఖ్యకు. “మొదటి మరతు—తమరు దయతో తమ శరీరాన్ని ఈ వాలుకుర్చీకి బలమైన త్రాళ్ళతో బంధించేటట్లు చేయాలి” అన్నాడు.

“నేనా?—త్రాళ్ళతోనా!...బంధించ బడాలి!...నీలులేదు.” అన్నారు కోపంగా జమీందారు గారు.

“క్షమించాలి ప్రభువులు. త్రాళ్ళ సరిగా కట్టాలో లేదో చూడడమే నాపని. తరువాత నేను కూడా మీకు మల్లే రెండో కుర్చీకి బంధించబడతాను. ప్రభువువారి సేవకులు నమ్మకంగా నన్ను బంధిస్తారు—తమకీ విషయంలో సందేహం అక్కరలేదు.” అన్నాడు వైఖ్యకు.

“ఈజిప్టు ఏమిటి?...నన్ను కట్టడమేమిటి?...ఈ వెళ్లి మొట్టి ఆలోచనలు మానండి!” అన్నారు జమీందారు గారు.

వైఖ్యకు స్థిరంగా చెప్పాడు “ప్రభువు వారు, తమకీ సెలవిచ్చారే—నడవడిన నేనే, ద్వంద్వయుద్ధానికి మరతులు నిర్ణయించబడ్డవని ప్రభువులు అడిగిమాట తప్పతారంటే ఎవరు నమ్ముతారు. తమ సేవకులు నన్ను కూడా, మీలాగే, దృఢంగా బంధిస్తారు. నా చేతులు చూడండి...ఈ బక్కచీకెన చేతులు త్రాళ్ళను తొంపుకుంటాయా? బంధించబడిన కోమటినిమాస్తే తమకంటే ప్రభువులకు భయం కలుగుతుందా?”

“భయం! అది కోమట్లు అనవలసినమాట”

“అవునవును. మనం ప్రస్తుతివిషయానికి వద్దాం. తమను గాయపరచాలని ఈవిధంగా కోరుతున్నాను. ప్రభువువారికి, తమను సమీపించేవారిని కొట్టడం బాగా...”

“పిటీకీవాడా!” అని జమీందారు గారు నవ్వారు. “నేను నీతో చెప్పిలాడితే స్వేచ్ఛగా నువ్వు నన్ను గాయపరచవచ్చు. నీమించికీ చెప్పిన్నాను. ఈ తాళ్ళ తేరం వదిలేయ! చేతులు కట్టిపెట్టే ఎలా మాట్లాడ విలపుతుంది? నీకు నేను అభయమిస్తున్నాను కదూ! తాళ్ళతో కట్టబడకపోయినా, నీ మరతుల ప్రకారమే నేను నడుస్తాను.”

“చిత్రి! చిత్రి! ప్రభువువారు నిజం సెలవిచ్చారు. తమ మనస్సులే మంచిది గాని, అలవాటు మాత్రం చాల తీవ్రమయి వది. దానికీ ఇటువంటి అభయాలన్నీ టిసి అతిక్రమించుతుంది. తమ చెయ్యి అలవాటు ప్రకారం నా పైకి వస్తే, అడిగిమాట తప్పడానికి కారణమైన చేని ప్రభువులు బండించవచ్చు! కాని నేను ప్రమాదంలో

పడతాను. ఈ భవనంయొక్క కిటికీలు కండకంపై చాల ఎత్తున ఉన్నాయి. గెంతి పైకి పారిపోవడానికి కూడా నీలులేదు.”

జమీందారు గారు నవ్వారు. “అది నిజమే! కండకంపైన మారడుగులు ఎత్తులో ఉన్నాయి కిటికీలు. నీకీ బాగా బాగా తెలుసు—పాతవాడివి కదూ! ఈ హాస్యం చాలా బాగుంది. నీ ఇష్ట ప్రకారం బంధించ బడడానికి ఒప్పుకుంటున్నాను. కాని ఒక్క సంగతి. ఈ ద్వంద్వయుద్ధం చాల కాలం జరుగకూడదు కాళ్ళ చేతులు కట్టి వేయబడ్డ కోమటితో కాలం వృథాంకాకూడదు. నేను కోరే ఆనందం నాకోసం ఎదురుమాస్తున్నది.”

ఈ ఆఖరువాక్యంయొక్క అంతరార్థం గ్రహించినట్లు వైఖ్యకి ముఖం బయటపెట్ట లేదు.

జమీందారు గారు జబ్బు వరిచి, కన్ను గీటారు. “ఒక్క సుక్కడు ద్రాక్షాపనం త్రాగడానికి అనుమతిస్తావుకదూ, కోమటి! అది త్రాగితే కావలసినంత ధైర్యంవస్తుంది. నీకుకూడా కొంచెం కావాలా?”

“ప్రభువారు క్షమించాలి. నాకు కొంచెం మంచినీరు చాలు.”

“నేను ద్రాక్షాపనం త్రాగుతాను. ఈలోగా నీ ఏర్పాట్లు నువ్వు చెయ్యి”

జమీందారు గారు రెండుసార్లు పాత్రను అనంతో నింపి కాళీచేశారు. తరువాత వైఖ్యకు బాగ్రతగా సేవకులచేత జమీందారు గారిని తాళ్ళతో కట్టించారు. చేతుల చుట్టూ మూడుసార్లు తాడు తిరిగింది. శరీరం అంతటిసీ ఆ పెద్దకుర్చీకి వేసి కట్టేశారు. వైఖ్యకు తాడు ముడులను స్వయంగా లాగి చూసే, వదులుగా ఉన్నవాటిని గట్టిగా నేయించాడు. జమీందారు గారికి సరిగా చూడడుగులు దూరంలో ఎదురుగా కుర్చీ మీద కూర్చుండి అవిధంగానే త్రాటితో తన శరీరాన్ని సేవకులచేత కట్టించుకున్నాడు. వదులుగా కట్టకుండా, జమీందారు గారిని బంధించినవిధంగా, గట్టిగా తాళ్ళను కట్టమని సేవకులను హెచ్చరించాడు. జమీందారు గారితో సమమైన గౌరవాన్ని పొందినందుకు చాలా సంతోషించాడు.

తరువాత దీపాలు వెలిగించారు. వైఖ్యకి కోరికమీద, బ్రాహ్మటికరకు, ఎంత గలభా జరిగినా, ఎవరూ లోపలికి రాకూడదని జమీందారు గారు సేవకులను ఆజ్ఞాపించారు. విషయంగా సేవకులు వెళ్ళిపోయారు. తలుపులు మూసుకున్నాయి. పడధ్వని అంతరించింది. ద్వంద్వయుద్ధం చేసే యోధు లిద్దరూ మిగిలారు.

అప్పుడొక అసాధారణమైన సంఘటన జరిగింది. మహా బలశాలియైన జమీందారు, భయమెరుగని జమీందారు, అకస్మాత్తుగా కృంగినట్లు, ఎడారినుద్ధ విసరిచేయబడ్డట్లు, ప్రపంచం అంతటిచే విస్మరించబడినట్లు బ్రతికినవాళ్ళ జాతితాలోంచి నేను కొట్టివేయబడినట్లు, ఊహించుకొన్నాడు. దీపాల రెపరెపల నూత్నధ్వని కూడా ఆ గభీరమైన నిశ్శబ్దంలో మరణతయ్యమీద ఎదురు చూచే ఆఖరు గడియలను జ్ఞాపకం తెస్తున్నాయి.

బలవంతంగా వచ్చిన చలనరాహిత్యము, తన శరీరంమీదనే తనకు పోయిన స్వతంత్రము, కదలిక లేని, శీలంపోయిన కళిబరాన్ని అతనికి జ్ఞాపకం తెచ్చాయి. అతని శరీరం ఒక్కసారి వణకింది.

జమీందారు ధైర్యం తెచ్చుకొని, నేరాలాశంగా చిరునవ్వు నవ్వి, వైఖ్యనివేళ మూచాడు.

కాని ఎదురుగా బంధించబడిన కోమటిని చూచేసరికి, జమీందారు నెత్తురు గడ్డకట్టుకుపోయింది. యనుభవరూపాలా కనిపించాడు కోమటి. తనలోగల తక్కువ దనం అంతా, జమీందారుపై గల మర్యాద అంతా, వైఖ్యని ముఖంలోంచి తొలగిపోయింది. అతని చిన్నకళ్ళలో ఒక తీవ్రత, ధైర్యమూ ప్రకాశించాయి. మాపులు జమీందారు శరీరాన్ని కొలిచాయి. ఎన్నిటి లానో జయంబొందిన యోధుడివలె, ప్రతిక్షిప్త జయించేక్షణలో ప్రయోగించే అస్త్రంలా వాడిగా మూచాడు.

జమీందారు తన సేవకులను నీలువలనీ నంతరవరకు వచ్చింది.

“ఇంకా ఆలస్యమేమిటి! ఒకోమటి!” అన్నాడు జమీందారు. ఒక్కొక్కమాట నోటిలోంచి బలవంతాన ఊడతెరికిన పన్నులా బయట పడుతున్నది. “నా విధవస్తున్నది. ఒకసారి నిద్రపోయానా ఈజిప్టులోని ఫరంసులన్నీ కాల్చినా తెలియదు. నన్ను గాయపరుస్తానన్నావు తొందరపడు.”

“అదే! అదే! దానిగురించే ప్రయత్నం అని సంతోషంగా వైఖ్యడన్నాడు. కట్టత

కు ప్పం * బొ లి

వగైరా మేహమచ్చలు, నెగ, నవ్వు పొక్కులను గ్యారంటీ దికివు. క్యాబలాగు ఉదిరవ వంహాను జి. ఎ. రెడ్డి డి. కో. (రిడిక్ట:

“రా స్కూలా క్రమము.”
గోపాలవరం. తూర్పుగోదావరి.

★ గెలుపు ★

ఓన్నా నిర్విచారంగా కనుపించాడు. ఆలోచించి మాట్లాడినతరువాత ఒక నిశ్చయానికి వచ్చాడు. సర్వస్వతంత్రుడిలా వ్యవహరించాడు.

“నువ్వు, నువ్వు నా భార్యను ఎత్తుకొచ్చావు. ఈ విషయానికి చాలా గర్విస్తున్నావు కదూ! ఇదీమేనా బాగుందా?... నేనే జమీందారునైతే అందమైన పెళ్ళికొని పడుచును సంపాదించి, ఆమెతో కొంతకాలం ముఖంగా గడిపి, విసుగెత్తిన తరువాత ఎవరికో ఇచ్చివేస్తాను. కాని నువ్వు అటునుంచి ఇటు చేశావు. నేను అనుభవించినదానికోసం చెయ్యి జాచావు. నా ఎంగిలికోరడం నీకు ఇష్టం కాబోలు! కానీ! ఉండుకో!”

జమీందారు నవ్వాడు. “చాలా సంతోషించానోయో! దొరికిన వస్తువేమీ చెప్పి దానితో దానిని ఇంకా పొందడమే జరిగలేదు.”

“అవును స్వామీ! అవును! మాటంటి కాళ్ళి పోయి, కయ్య న్నులో ఉండే కన్యలను, వారి తల్లిదండ్రుల అనుమతిపొంది తెచ్చుకుంటాము. పెళ్ళిచేసుకుంటాము. ఈ ఎత్తుకొని రాకడము, బలాత్కారం చేయడం, ప్రలోభ పెట్టడం మేము ఎరుగము. ఆ తరువాత మీ పన్నుగాలు మొదలవుతాయి. పువ్వులు, పళ్ళు, ఆభరణాలు కానుకలుగా పంపి, ఆడువారిని వశం చేసుకోవడానికి ప్రయత్నించేస్తారు. ఈ అనుభవంపొందిన ఆడవాళ్ళని, ఈ వాడు కలలో లేని నాణాలను కోరుతారు. నాకు చాలా ఆశ్చర్యంగా ఉంది, ఇది మీ వంకరుర్యాద లేక మాధత్వమా?”

“ఓ కోమటి! నీ పేలాపనలు సహించలేను. నేనిచ్చిన అధయం తెల్లవారిలే బయిపోతుంది.”

“అప్పుడే చెబుతగిలిందా? నా కనిపిరాగాయం చేయాలని అనుకున్నానే. అప్పుడే ట్లు తెంచుకోవడానికి తొందరపడుచున్నావు. నువ్వొక్కడినే చేతులతో మాట్లాడే మనిషిని కాబోలు!”

“ఓరి పిరికిపందా! నా కుడిచేతికి కట్టుకపోతే నువ్వు ఈసరికి పాదాలు పట్టి రలువేడవా?” అన్నాడు జమీందారు.

వైశ్యుడి ముఖం ప్రకాశించింది. కంఠం గంభీరంగా వెలువడింది. గడ్డ, యక్కుతో పొడిచినట్లు, ప్రతికక్షిని గాచాడు.

“నన్నుందుకు పిరికిపంద అని పిలుస్తావ్! నా నీకు మల్లే బంధింపబడలేదా? నిజం

నిర్భావమాటంగా చెప్పడంలేదా? ఇది పిరికితనమా? రక్షణలేనివాళ్ళను, గొలుసులతో కట్టబడినవారిని, హింసించిన నీ పూర్వికుడెవడైనా ఉన్నాడా? నైకులు తిరుగుబాటు చేస్తారని భయపడి పడించిన నీ పూర్వికులెవరైనా ఉన్నారా? మీ జమీందారు లందరూ రైతులను కొరదాలతో కొట్టించి పంటలు కనూలు చేయలేదా? కర్రకుల సొమ్ము అపహరించలేదా? ఆ సొమ్ము బాదంక్రింద, త్రాగుడుక్రింద పాడుచేయలేదా? అనాధులైన జనులనుండి రక్షించుకోవడానికి సాయధ బలాలను చుట్టూ కాపుంచుకోలేదా? ఇటువంటి తరగతికి చెందిన పిరికిపందలే నీ వంకేసువారంతా!...మరి నువ్వు...”

“నా వంశంగురించి ఇక ఒక్క మాట అన్నా చంపేస్తాను” అని కోపంతో గర్జించాడు జమీందారు.

వైశ్యుడు నవ్వాడు “ఎప్పుడు?...రేపు ప్రాధున్నా?...నేను తిప్పకుండా నమ్ముతాను. రేపు నేను రక్షణలేని పాధారణ వైశ్యుడిని. నువ్వు నైకులమధ్యనుండే జమీందారుని. కాని ఇప్పుడు మనం ఇద్దరం సమమైనవాళ్ళం. ఎందుకెప్పుడు విస్తారమున వపుతావు? నేనేమీ నీమీద ఆయుధాలు ప్రయోగించలేదే!...నాకు సహాయంగా నేవకు లెవరూ లేరే.....అయినా నువ్వు బోనులో పడ్డ కోతిలా గంతుకున్నావు... పళ్ళు కొరుకుతున్నావు ఎంత పిరికివాడినో ఇప్పటికీ నా గుర్తించావా?”

వైశ్యుడి మాటలు పెదవులు దాటి దాటక మునుపే జమీందారు ఒక్క ఊపుతో కుర్చీని ముందుకు తెచ్చాడు. రెండు కుర్చీలు ధగిరవడవి. భయంతో వైశ్యుడు వెనుకకు వాలిపోయాడు. జమీందారు ఉచ్చాస్య నిశ్వాసాలు ముఖానికి తగుల్లుస్తాయి. జమీందారు బలమైన చేతులు కట్టలో మెలిబడుతున్నాయి.

కాని ముదులు సడలలేదు.

వైశ్యుడు కొంచెం తెప్పరిల్లాడు. ముఖం కండగడ్డలా మారిన జమీందారుచెవుల్లో అన్నాడు “ఓ పశువా! నీ కోపంతో నువ్వు ఉక్కిరి బిక్కిరి కావాలి!”

జమీందారు కొంచెం మనస్సు కట్టుబాటులోకి తెచ్చుకున్నాడు. విసి విసపడకుండా, పళ్ళు కొరుకుతూ గొణిగాడు. “ఓ కోమటి! చాలా విచారకరమైన సంగతి. రేపు నీ గతి విమరుతుందో తెలియకుండా ఉన్నావు.”

“నాగురించి విచార మొందుకు. ముందు ఈ అర్థరాత్రి నీకు చెబ్బ తగులక మానుతుందా?” అన్నాడు నవ్వుతూ వైశ్యుడు.

“నాత్మ! రక్షించండి!” అని అరిచాడు జమీందారు. ఈ అవసరం భరించలేక పోయాడు. ఆ పేనుని, ఆ నల్లిని, నలిపి వేయడానికి రెండు వేళ్ళు కూడా కదపలేక పోయాడు. పొంగిపోయే కోపంతో గొంతు విగుసుకుంది. తన ముఖమీద వాలిన వైశ్యుడి ముఖంవల్ల తిరుగబట్టబడి, పసిపిల్లడివలె ఈ రాక్షసుడు కొట్టుకున్నాడు.

“ఇప్పుడు పిరికిపందలవకో తెలిసిందా” అని వైశ్యుడు జమీందారుచెవిలో అరిచాడు “కాళ్ళు చేతులు కట్టి వేస్తే ఎంత ముఖమంటుందో ఇప్పుడు తెలిసిందా?... నిస్సహాయంగా బాధింపబడడం అంటే తెలుస్తున్నదా?... మనుష్యులను గొలుసులతో కట్టి కొరదాలతో కొట్టుంటే, వాళ్ళు పిల్లలలాగ నలుచుకుపోవడం తెలుస్తుందా? నలుచుకో! నువ్వే, నీ నోటితోనే, ఎవరినీ రాకద్దని అడ్డాపించావే! నువ్వు ఊపిరితిరగకుండా చాచాలి. నీ పొగరు అణచివేస్తాను. ఒక్క తుపాకి ఆక్కరలేదు. ఒక్క పైనికుడు ఆక్కరలేదు. సమానమైన పరిస్థితులు...అర్హుడే, అప్పుడే నల్లబడిపోతున్నావ్!...కానీ...”

తాళ్ళు తెంపుకోవడానికి జమీందారు అమానుషమైన ప్రయత్నించేచాడు. కుర్చీ ముక్కలు ముక్కలుగా విరిగిపోయింది. జమీందారు నిలబడ్డాడు కణ్ణముక్కలు ఒంటికి వేలాడుతున్నాయ్!

వైశ్యుడు పెద్ద అరుపు అరిచాడు. భుజాలమధ్య తలదాచుకొని మృత్యువు కోసం ఎదురుమాచాడు.

కాని చెబ్బ తగులలేదు. జమీందారు చుట్టూ తిరిగి గాలికి పిడికిళ్ళుపట్టి, విరిగిన కుర్చీబల్లలమధ్య కూలిపోయాడు.

బయట కోట న గారా మ్రోగి అర్ధరాత్రిని మూచించింది.

మరికొన్ని గంటలు గడచిన తరువాత నేవకులు తిలుపులు కొట్టి, కొట్టి జవాబు పొందలేకపోయారు. తిలుపులు పగులగొట్టిలోనికి ప్రవేశించారు. దీపాలు ఆరిపోయి ఉన్నాయి. ప్రాతఃకాల వాయువుకి ముఖం మీది ముంగురులు ఎగురుతుంటే గుట్టు పెట్టి, కుర్చీలో విద్రవోతున్నాడు వైశ్యుడు.

వైశ్యుని పాదాలదిగిర, జమీందారు సాగిలబడి, చచ్చి పడివున్నాడు. ★

అంగకథకు అనుకృతి—“అనందకర్షణ”

నిల్ల పా లు

“పాల్లో నీళ్ళుపోసివా, నీళ్ళల్లో పాలు పోసి నా ఒక కే”
అన్నాడు రాము.
అందను పక్కన నవ్వాడు. రాముకు కోపంవచ్చి కేపురించినకళ్ళతో “కాదేం” అన్నాడు.
“అవునులే...!” అని వ్యంగ్యంగా అనేసి నీరియన్ గా ముఖం పెట్టేసి తూర్పున్నాడు శేక.

“కాని...” అని చిరునవ్వు ఆపుకోలేక అన్నాడో లేదో శేకన, “యేం” అన్నాడు. రాము తెలివిగట్టుకొనడం బయటపెట్టడం కోసం ఏమీ తెలియనివాడిలా శేక “యేం” అన్నాడని అందయా గ్రహించారు.

“నీళ్ళల్లో పాలు పోయిటమంటే పాల వాటా తక్కువ, పాల్లో, నీళ్ళు పోయిటమంటే నీళ్ళవాటా తక్కువ.” శేక దీర్ఘం తీర్మాన అన్నాడు. రాము అతమాసం పట్టలేక తోక త్రొక్కిన త్రాడులాగ బుసలు కొట్టసాగాడు.

అవమానం, అగ్రహం మిలితమై ఆతని ముఖం వికర్షమైంది. అగాధంలో మునిగి పోయా బ్రతకొలనేఆకలితో నిధితో పెనుగులాడే మానవునిలా బాధపడ్డాడు. తిరిగి ఉండబట్టలేక కాటునేపెట్టు ఇలా అనే కాడు.

“మనమిట్లా ఉండబట్టే మన నాయకులట్లా ఉన్నాడు. ఆంధ్రనాయకులు హైదరాబాదు ఆంధ్రనాయకులపై సవాళిచేయాలని, హైదరాబాదు ఆంధ్రనాయకులు ఈ ఆంధ్రనాయకులపై సవాళిచేయాలని ఎత్తులువేస్తున్నారని. అయితే ఒకరికొట్టు ఒకరికి అంతేట్లుగాలేదు. మనము హైదరాబాదు తెలుగు ప్రాంతాన్ని ఆంధ్రలో కలిపి వికలాంధ్రకావాలంటున్నాము. ఇది సమంజసమైన వాదమేనా, దీన్ని వ్యతిరేకించేవారు లేక పోలేదు. ఆంధ్రలో హైదరాబాదు తెలుగు ప్రాంతాన్ని కలిపితే నీళ్ళల్లో పాలు కలిపినట్లేనీ, ఆంధ్రులు హైదరాబాదీయులపై సవాళి చేస్తారనీ, ముస్లిములకు వారి భావన, మతానికీ

సుంకర సూర్యనారాయణు

గొడ్డరిపెట్టనీ మూర్ఖవాదనలు లేవదీశారు. మరి కొంతమంది ‘మేము ఆంధ్రలో కలవము, ఆంధ్రులకే మూలో కలవమనండి’ అన్నారు. ఇది మరి మన్యప్రాంతీయులలో కొంతమంది వాదన. ఇది నింటే నవ్వు, ఈ కాయ వాప్పి రెండూ వస్తాయి.”

మళ్ళీ యీ విధంగా మొదలుపెట్టాడు రాము.

“ఆంధ్రను హైదరాబాదులో కలిపినా, హైదరాబాదును ఆంధ్రలో కలిపినా తేడా లేదని నా వుద్దేశ్యం. అయితే ఆర్థిక చిట్టలు కొన్ని వున్నాయి. ‘ఫజలాబాద్ మిషన్’ రెజనాడ విచ్చినపుడు కళా సంక్రమపు, కాశీకర్తరావు ప్రధ్వలు ఒక నివేదిక సమర్పించారు. అందులో హైదరాబాదుకు ఎట్టి వడ్డయారాకుండా ముందు కట్టుబాట్లు చేసుకోవద్దని సూచించారు.”

“ఇంకో క్రిబాగ్ పార్క్ అన్నమాట” అన్నాడు శేక.
“హై—”

“ఆరు. నా దొక్క మనవి”
“ఏమిటి” నీరియన్ గా అన్నాడు రాము.
“పాల్లో నీళ్ళుపోసివా, నీళ్ళల్లో పాలుపోసినా ఫలితమేమిటి?”
“నీళ్ళపాలు”
“అదీ కే చెప్పబోయేది. నామమాత్రానికి తనవులేందుకని. ఆంధ్రను హైదరాబాదుకు కలిపి ‘వికలాంధ్ర హైదరాబాదు’ అని పేరు పెట్టమంటున్నారని కొందరు మనోభ్యులు!”

“ఇది మరి నింతవాదం!” అని ముక్కు మీద వేలేసుకున్నాడు శేకరం.

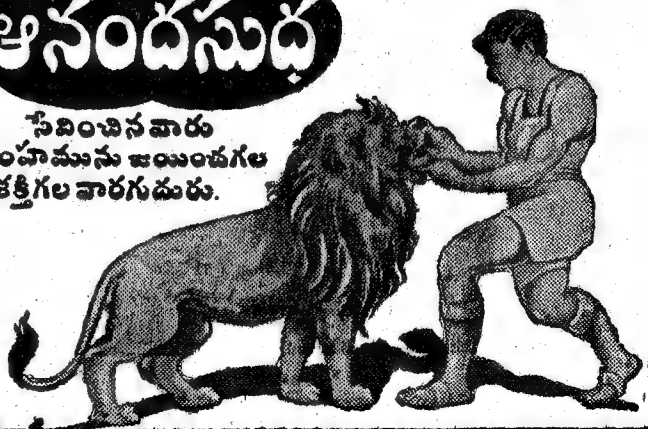
అలోచనతో చెప్పినట్లుగా కన్నులు చిన్నవి చేసి “మీకు కోపంరాకుండావుంటే ఒక్కటి మనవిచేస్తాను” అని శేకవును అనేటప్పటికి ‘హ్యూరియన్’ గా “ఏమిటి” అన్నాడు రాము.

“ఎవ్వరికీ తగాదాకేకుండా ఆంధ్ర హైదరాబాదులను కలిపి ‘ఆంధ్రాబాద్’ అని నామకరణం చేస్తే?”

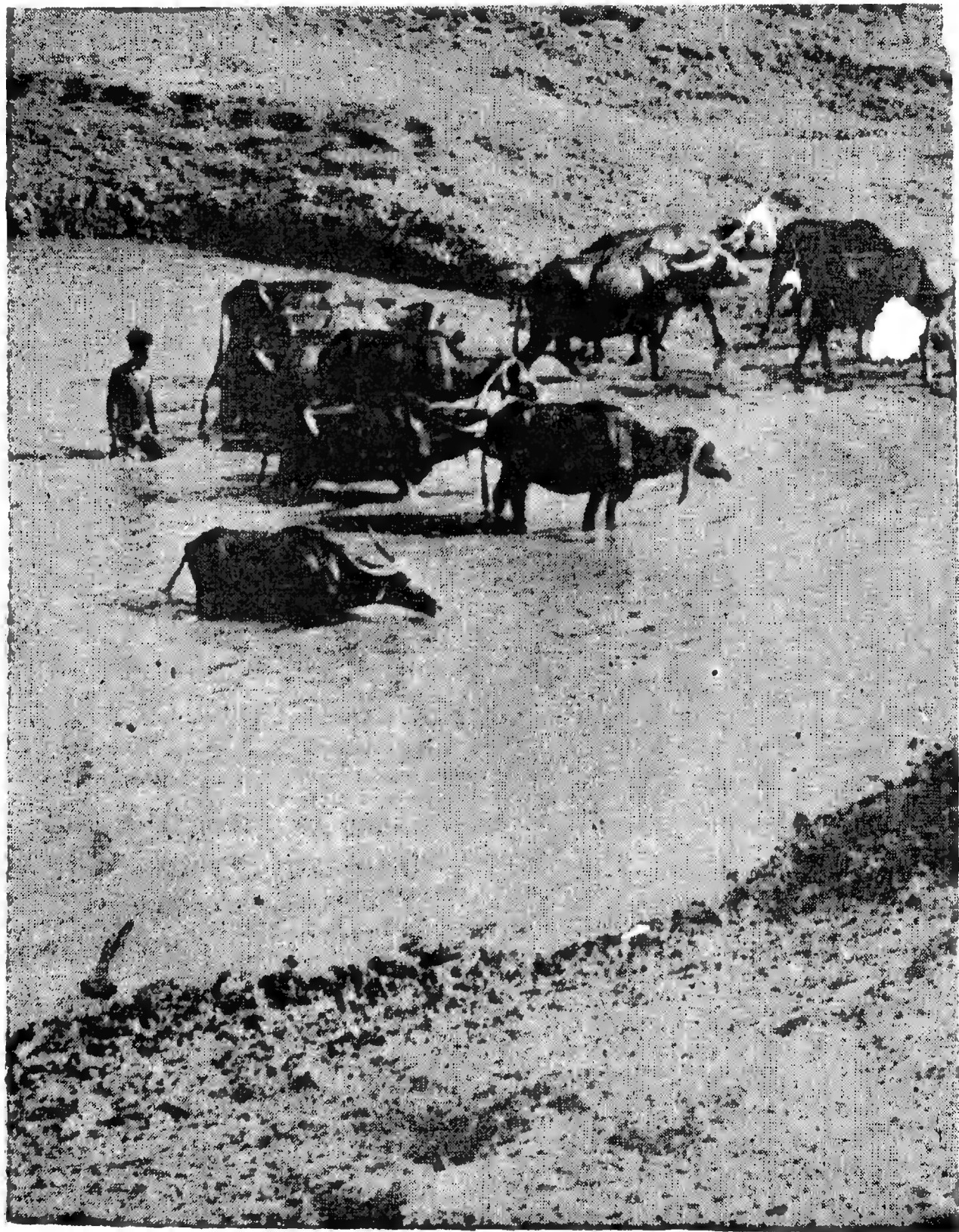
అంతా నవ్వాడు. “జిందాబాద్” అనే గాథ వికృతంకంతో. ★

ఆనందసుధ

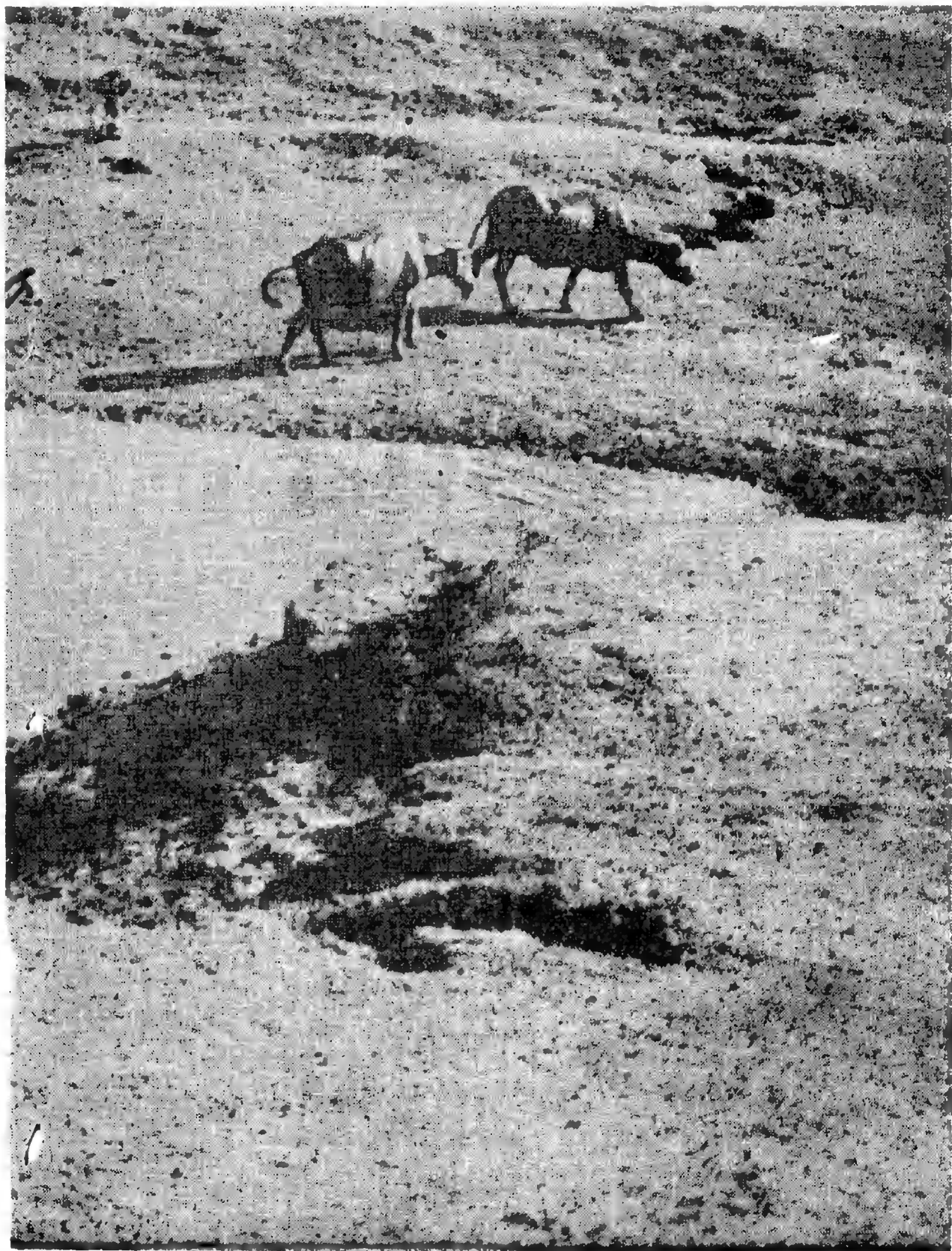
సేవించినవారు
సింహమును జయించుటగల
శక్తిగలవారగుదురు.

శ్రీపాదకృష్ణమూర్తిశాస్త్రి అండ్ సన్స్,
హైదరాబాద్

గేదెల స్నానమట్టం

ਫਾਟੋ: ਖਿਲਾਸਾ ਸੁਰੱਖਿਅਕ.

ఆదమాటలు

ఈ మధ్య ఒక స్థానిక వార్తాపత్రిక స్త్రీల ఆభిప్రాయాలు' అని అర్థము చెప్పువట్లుగా 'Feminine opinions' అని ప్రకటించింది. స్త్రీల కార్యక్రమాలలో స్త్రీల ఆభిప్రాయాలను ప్రసారము చేస్తున్నామని రేడియో నిలయమువారు ప్రకటించిన సందర్భమునీ, ఒక సారి పత్రికను చూసి అవతలపడేసినవాడు స్త్రీల ఆభిప్రాయాలనే అర్థము చేసుకొన్నాడు. కొంతమంది ఆ మాటలలో ఉన్న అర్థాన్ని వ్యాకరణపరంగా తర్కించి తర్కించి 'ఆదమాట' అని అర్థము చెప్పువట్లుగా సంకేపించి రేడియో కార్యక్రమాలలో పాల్గొనే వనితావోకాని కొంతకూ తగినకాలములో ఇల్లడించారు 'మాకారా! మనము ఇచ్చిన ప్రసంగాలన్నీ ఆదమాటల క్రింద జనుకట్టారు!' అని.

ఒకచోట ఒకటి అతికక భావమును రచి వాటిని - సత్యధారములైనవాటిని - ఆధారములేనివాటిని - మా య మా య గా ఉండేవాటిని ఆదమాటలంటారు. కానీ దాన్ని గంపంక చేయటాన్ని కూడా ఆదమాటల క్రిందనే జనుకట్టారు.

నివాసితి ఆ పత్రికకుగాని ప్రకటన కర్త అకుగాని ఈ ఉద్దేశ్యము కలిగిఉండదు.

కాని అందరూ సర్దుకొని ఉరుకుంటారా? అందరూ ఏకమై ఆ పత్రికనుదగాని - ప్రకటనదారునిదగాని వ్యాఖ్యము చేయటానికి తమకు ఉన్న అవకాశాలనుగురించి చర్చించుకోవటము మొదలుపెట్టారు.

మాట్లాడిటములోగాని వ్రాయటములోగాని కొద్ది సందు దొరికితే ప్రభుత్వకర్తలైన జరాలు ప్రయోగానికి అవకాశము ఏర్పడుతాయి. ఒకసారి పదిమంది స్త్రీలూ మాట్లాడి

ఇల్లందల సరస్వతీదేవి

మాట్లాడుతూ 'మా అమ్మాయిని నేనామస్ ఇచ్చాను'ని. అనుభవంబున్నాడు. వాళ్ళిద్దరే క్లియరు 'అమ్మాయిని నిజామరా'య్యల ఇచ్చామని కాని హైదరాబాదు కవాయిల చరిత్రలు తెలిసినవారు ఈ సైమాటలు వివరము తలపడకదీలే అట్లా అనుకోరు. ఎందుకంటే హైదరాబాదు కవాయిలకు అందక తలెత్తిన బహుమతిగా అందుకోనే ఆచారాలున్నాయి. యువకులకు వీసకలులు మేకరలు తోరకపు బహుమానాలను చేస్తూ ఉంటారని వినికడి. ఈదృష్టితో ఆ సైవార్త వింటే ఎట్లా ఉంటుంది?

సామాన్యముగా వివిధయములోగాని 'ఆది' అన్న విశేషము గల ప్రతివాక్కాని హాజరతో చేరిన అర్థము 'తిమ్మకరకముది' అని వ్యాఖ్యమయ్యే పరిస్థితి లేర్పడతాయి.

పాధారణముగా కాస్త కిరుగొంతు వినబడగానే ఆడిగొంతు అంటారుగాని పట్టిపని ఎవరూ అనరు. ముఖ్యముగా మగవాళ్ళకు కంఠస్వరంలో గాంధీర్యయూ అధికారయూ లేకపోతే ఆడిగొంతు అనే సారు. దేహముకూడా బలిపముగా కండిలు చేరి ఉండకపోతే పురుషుడి కడి లోపముగానే ఎంచుతారు.

ఏ స్త్రీకయినా కంఠస్వరములో కాస్త గాంధీర్యము కనబడగానే 'మగవాడి గొంతులా' ఎంత కలుపుగా ఉన్నదో అంటారు. దేహముకూడా అంతే. కాస్త వరాలు లేలితే 'మగవాడి దేహములా' మోటు చేరిపోయింది' అంటారు.

మృదయముకూడా స్త్రీలది కేర - పురుషులది కేర. మృదయపూర్వకము స్త్రీ సహజముంటారు. కవులుకూడా స్త్రీ మృదయాన్ని పర్యవసరిత సహజ మున్నాయి. మృదయపూర్వకము కలవారి లక్షణాలు ఏమిటంటే గట్టిగా మాట్లాడలేరు - ఎవరయినా మాట్లాడితే వినలేరు. కానివ్యయము వహించలేరు. ఘోరమైన కార్యాలను చేయలేరు. వినలేరు, చూడలేరు; తలయమంటేనే కంటించిపోతారని వాడుక.

'కాస్తకూ కూస్తకూ వెన్నవంటి స్త్రీ
మనము కొన్నా కరగిపోతుంది. దీని బాహ్య
లక్షణము కన్నీటి ప్రవాహము. బహుశః
బలహీనతవల్లనే 'కాస్తకూ - Tear glands
అధికముగా పనిచేయుటము' అనుకుంటారు.
అంటే స్త్రీలు కన్నీరు కార్చుటము ఒక
సహజలక్షణముకొంద జనుకట్టారన్నమాట.
స్త్రీల విద్యును మహాకవులు ఎంత రమణీ
యంగా వర్ణించాలో చూడండి.

ఈనునబుట్టి దెందమున హెచ్చిత
కోకిలవాసలంబుచే
గారిని యేడ్చె బ్రాణవిభు
కట్టెదుటన్ లలితాంగి పంకజ

సఖమైన మోముపయి

జేల చెరిగిడి కాలపల్లవ
గ్రాసక హయకంఠ
కలకంఠ వధూకలకాక || ధ్వనిన్.
(పారిశాతాపహరణము)
కొనరి వసంతకాలమునఁ
గోయల కొల్పినభంగి నేడ్చె న
బృసరుమానేత్ర కొండవజ్జిఁ
వెద్దియెలుంగున వెక్కి వెక్కి న
క్కనమగు మన్మథ వేగమునః
గాటుక కన్నులనీరు పోవతై
యనిరిక కాయలంతలు
పయోధరముల్ దిగువారు నట్లుగన్.
(కాశీఖండము)

ఆ జాదిల్లి వెలుంగు వెల్లికల

దాయనలేక రాకొనినా
రాజశ్రీ సఖమైన మోమునఁ
బట్టగం బొత్తి యేలైతి యా
రాజీవానన యేడ్చె గిన్నర
వసూరాజర్చి రాంభోజ కాం
భోజీమేళవిపంచికారక
కుధాభూరంబు తోరంబుగన్.
(బసుదర్శిత)

.....
పొటలగంధి వేదన
నవంబిడి యేడ్చె గలస్య
నంబుతో.....నశ్రులు
చిందుకుందగన్. (మనుచరిత్ర)
ఆ కవులకు స్త్రీలు వివిధముగా విడిచి తమ

మీ ఎల్లోరా
పద్ధతి తలకొప్పుయొక్క
ఆకర్షణ పూర్తికి
కేలిఫోర్నియన్ పాపి
(రిజిస్టర్డ్ ట్రేడ్ మార్కు)
తలనూనెను
వాడండి

డబిల్ ముగా
దొరకును!

ఈ తలకొప్పునుగూర్చిన వివరాలు దెలుపు 7వ
నంబరు కరవక్రమునకై (ఇంగ్లీషు, హిందీ, బెంగాలీ
లేక తమిళములో దొరకును) ఒక అణా పోస్టుచిక్కుతో
అడ్వర్టైజ్మెంట్ డిపార్టుమెంట్, పోస్ట్ బాక్స్
822, బొంబాయి 11 వ్రాయండి. ఇతర వర్తకుల కలకొప్పుల
వివరాలు దెలుపు కరవక్రములకై రాబోవు ప్రచురణను చూడండి.

CPH. 15-X50 TL

ఇలాస్కిక్ కంపెనీ లిమిటెడ్, లండన్ వారి కరవున ఇండియాలో తయారుచేయబడినది.

ఆడమాటలు

కంటే కింపుగా ఉంటుందో అవిధముగా వర్ణించి ఆనందించారు, భదురతుల నాశం దింప చేశారు (పురుషులను మాత్రమే).

దీనికి వ్యతిరేకంగా ఏ స్త్రీ అయినా ఉంటే 'అబ్బ! మగవాడికంటే కఠిన బాలు' అనుకుంటుంది లోకము. ఇక మగ వాళ్ళలో బాలిగుం డెకలనారెనైనా కన్నీరు కార్చుగానే 'ఇంత తేలికవయితే ఎట్లా? అడవానిలా ఏడుస్తావే? నట్టి పిరికి - అంటారు. ఎవరో కాదుమన - ఆడవాళ్ళు కూడా అంటారు! మగవాడంటే ఎంత కష్ట సమయములో కూడా కన్నీటిబొట్టులు నారాలృకుండా - రాలిగుం డెత్తో ఉండాలని ఉంటే నే సహజమని నిర్ణయము చేసి తీస్తారు.

నడకలో కూడా స్త్రీల నడక వేరు - పురుషుల నడక వేరు. ముందంగా - అడుగులో అడుగు లేసుకుంటూ స్త్రీలు నడుస్తారు. స్త్రీల నడకను హంస నడక అనీ, గజ గమనమనీ, నీటిబో నావ నడి దినల్లుగా స్త్రీలు సదాస్తూరనీ కవులు పోల్చుము పలికారు. దీనికి వ్యతిరేకముగా ఉన్న స్త్రీల నడకను 'అబ్బ! మగవాడి నడక' అన్నారు. స్త్రీకి మగవాడి నడక ఉంటే అసహజము మగవాడి నడకను మగవాడు అవహిస్తాడు మనోవంతు. ఆడవాళ్ళ నడకను ఆడవాడు అవహిస్తాడు మనోవంతు. వింత కాదా?

ఆపేక్ష అనురాగాలవిషయములోకూడా మగవాళ్ళకూ ఆడవాళ్ళకు ఎంతో భేదము ఉన్నది. కొస్త్ర అందిస్తే చాలు-స్త్రీ ప్రేమలతో సాగి, అల్లకొనిపోతుంది. విడితీగూలంటే చాలా కష్టము. పెనపేసుకొని పోతుంది. కొంతమంది పురుషులు స్త్రీలను వ్యసముచేసుకొనాలని తంటాలుపడి వాళ్ళలో ప్రేమను రగిల్చి కొన్నాళ్ళకు విముఖులయి పోతారు. ఒకసారి సాగి పెనపేసుకొన్న ప్రేమలతలను విడితీసుకోలేక - తిరస్కరింపబడినా బ్రతిమిలాడే అల్లుకుని పొదామనే స్యభావము స్త్రీలలో ఉన్నది. ఈ వ్యస్థాంతాలను సాహిత్యములో కే కాక - సంఘములోకూడా మనము చూస్తున్నే ఉంటాము.

దుఃఖము విచారము స్త్రీలకు సహజముగా త్వరగా కలుగుతాయి. కష్టాలను విచారాన్ని స్త్రీలు త్వరగా మరచిపోతారు. దీనివల్ల నేకానా తేలికవయితే అధైర్యము అంటారు.

సన్నిహిత పరిచయాలు

కొమ్మారి * ఉపారాజి

“కమ్మలా! ఇవాళ నా స్నేహితు లొస్తున్నారు. నిన్ను తరిచయం చేస్తాను. కొస్త్ర వాళ్ళతో మాట్లాడటానికి ప్రయత్నించు. మరి ముంగిల వూర్పుంటే బాగుండును. ఏమైనా అనుకుంటారు. చిన్నప్పను నీ స్నేహితురాండ్రు వస్తే ఎలా మాట్లాడేదానో అలానే చూయగా మాట్లాడెయ్యి. బాగు బాగా భదురుకున్నాళ్ళి. చూరం నుంచి వస్తున్నారు.”

“నా శ్రమిలోలా వుంటుందండీ.”
“అ పంకోచమెందుకూ? నా శ్రీమీ అకాలింనుంచి దిగివచ్చిన భవతిలు కొరు. కానీ బాతిగా మీకు పిల్లలెందరు, అక్క ఇల్లక్కో ఎప్పుడెప్పుడు వివాహం నూయి అనే ప్రశ్నలు చేసేవే పూరుకోక, మీరు ఏ విషయాన్ని గురించి మాట్లాడుతున్నా కలసి ఓ వాలుగు ముక్కలు ఆనటానికి ప్రయత్నించు.”

స్త్రీలు ఏమీ తెలియనివారు నట్టి అమాయకలని పేరు పడ్డారు. కొన్ని విషయాలు స్త్రీలకు తెలియకపోవచ్చు. తెలియకపోతే తెలియదనవచ్చుగాని తెలియదు కనుక అమాయకలని అనుకోవలెము వింత కాదా? అమాయకత్వమంటే మేధస్సులో తిక్కు తరకమన్న మాటకాదా? పురుషులలో అమాయకులంటే పనికిరానివాళ్ళకొంద జను.

ఒక విషయములో ఏమిటి - చూపులో మాటలో - ఎక్కి విషయాలలో స్త్రీలకూ పురుషులకు తేడాలు, వ్యత్యాసాలు కొన్ని సహజంగా ఉన్నాయి. కొన్ని నిరూపించబడ్డాయి.

తొందరపడి ఒక నిర్ణయానికి రాకటాన్నికూడా స్త్రీలలోగల మే పని కొందరంటారు. “స్త్రీలు న్యాయాధికారులయితే ఉరికిళ్ళు లుంటాయా?” అని కొంతమందికి ఒకసారి సందేహము కలిగిందట. ఒక పేర ఉంటే మగ వృద్ధుడు మనుకోవలసిందే కదా? నెనలములో స్త్రీలు చేగానినకా,

“అలాగనండీ.”

సాయంత్రం అయిదుగంట లపుతుంది. తేలిలమిద కొన్ని పుస్తకాలూ పత్రికలూ అమర్చబడివుంటాయి. అధినులు వచ్చే సమయం దగ్గరపుకున్న కొద్దీ కమలకి కొద్దిగా దడ, ఖంగారు ప్రారంభమవుతాయి. ఏమి మాట్లాడాలి, ఎలా మాట్లాడాలి అనే బెంగ ఎంత వధనుకున్నా ఆమెను వేధిస్తాయి. తీరా ఏదైనా అసంతృప్తికరంగా మాట్లాడి భర్తను సంతుష్టపరచలేనేమో అనే దిగులే అన్నిటికంటే ఎక్కువగా ఆమెను బాధిస్తుంది. ఆ దిగులు ఆమె మనస్సుని వేధించటమే గాక ఆమె తీరునే మార్చిపెస్తుంది. మరి దేనిమీదనూ మనసు కేంద్రీకరించలేక అలోచిస్తూ కూర్చుంటుంది. ఆహ్వానించిన వ్యక్తులు వస్తారు. అరగంట లపుకుంది; గంటలపుకుంది. అధినులు కూడా సాగా ఖబుర్లు చెప్పకుంటూవుంటారు. కొని కనులనుటకు వారి సంభాషణ వివకుండా,

రంటారు. స్త్రీలకు దేహసౌకుమార్యము చెడిపోతుందనీ అందాల నడకలు కొస్త్ర పాడవుతాయనీ మోటులేల్చరని కొందరు అడగని సలహాలను వెదజల్లుతున్నారు.

“స్త్రీలు వ్యవసాయశాఖలో ఉద్యోగము చేయటము కష్టమే. బాలాల్లో - బురదలో నావలో - తిరగటము వాళ్ళ శ్రమ చేతనవుతుంది? సిల్కు చీరలు కట్టుకొని - పంఖాలక్రింద కుర్చీలమీద కూర్చుని ఉద్యోగాలు చేయాలని ఉబలాటపడతారాని కష్టపుషము చేయగలరా?” అని కొందరి ఉదాహరణ.

స్త్రీ వైద్యులొండ్రు విద్యాభ్యాసము చేపట్టవును ఎంతమంది ధైర్యముతో శివాలను చూడగలగుతారు? అని ఒక సాంఘిక తత్వవేత్తకు పెద్దసందేహము కలిగింది ఒకసారి.

ఇంతకూ ఆడమాటలకూ మగమాటలకూ తేడా ఉంటే ఉండవచ్చు. గాని ఎక్కువ తిక్కువలను ఎందుకోవలెము ఈ నా ను కూడా ఉన్న నా ఆన గండేను.

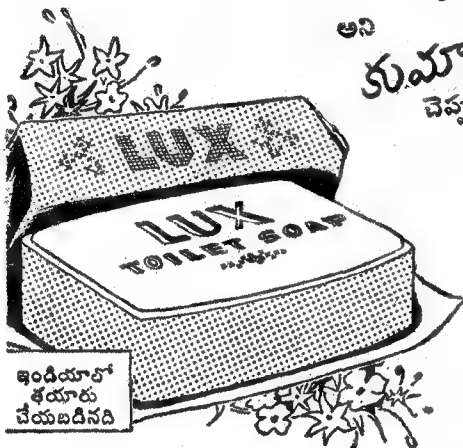
అతడువాత తను ఏ విషయాన్ని గురించి నూటాడితే బాగుంటుందా అని ఆలోచిస్తూ కూర్చుంటుంది. ఈలోపుగా వారు రాజకీయాలు సాహిత్యం మొదలైనవాటిని గురించి చురుగ్గా సంభాషణ సాగిస్తారు. కనుల కాన్సేపు నీలింగుళాసుకంకా, కాన్సేపు తివాసంకా చూస్తూ కూర్చుండి పోతుంది. కాని టెలిఫోన్ పిలుపు వచ్చి

ధర్మ వర్ణిపోవటంతో ఆమెకు పరీక్ష తప్పదు. “ఇవాళ ఆకాశంలో మబ్బులేవు” అనేది తటుక్కున నాలిక్కురుదుకుంటుంది. అసలు మనసులో వున్న దేబిల్స్ కాని మరేదో అనేస్తుంది. అర్థిధులు కనుల యిబ్బంది చూచాయగా బోధపడినట్లు ఆమె తంక జాలిగా చూస్తారు.

“అవుసందీ! ఇవాళ వరం పురవ దనుకుంటాను. మీకు సాహిత్యమంటే యిష్టమేనా? కవిత్వంలో అభిరుచి వుందా?” అని ఒకరు ప్రశ్నిస్తారు. “పద్యాలు చదవడమంటే నాకు చాలా యిష్టం. చిన్నప్పను ఒంటరిగా కిటికీలో కూర్చుని కూనీరాగాలు తీస్తుంటే అమ్మ నాన్నా నేను గాయకురాల పవుతా ననుకు

“ఎంతో తెల్లనిది—ఎంతో శుద్ధమైనది
లక్స్ టాయ్లెట్ సబ్బు యొక్క నురగ ఎంతో
మెత్తగాను, సువాసనగాను వుంటుంది”

అని
కుమారి కమల
చెప్పుచున్నది

ఇండియాలో
తయారు
చేయబడినది

లక్స్ టాయ్లెట్ సబ్బు ఎందుకు అంత తెల్లగా మున్నది? దీన్ని తయారుచేయుటలో అతిపరిశుద్ధ మైనదే ఉపయోగించబడుతాయి గనుక. కుమారి కమల ఇలా చెప్పుచున్నది: “లక్స్ టాయ్లెట్ సబ్బు నా సంపూర్ణ సౌందర్య సహకారి. దాని గుణకరమైన మృదువగు నురగ చర్మ రంధ్రాలను తోతునుండి శుభ్ర పర్చి, నా చర్మాన్ని పట్టువలె మెత్తగాను, శుభ్రముగాను యుంచుతున్నది. దాన్ని రోజూ వాడి మీ ముఖ వర్చస్సును మనోహరంగా యుంచుకొండి. దాని సువాసనకూడా మీకు మిక్కిలి ఇష్టముగా నుంటుంది!”

గొప్ప వార్త!

శరీరమంతా సౌందర్యముగా నుండుటకు

పెద్దపైజ సబ్బు
ఇప్పుడు దొరకుచున్నది
ఇవ్వాలే దానిని వాడి చూడండి.

“...అందుకే నేను పరిశుభ్రతకు, దివ్యమైన ముఖవర్చస్సుకు, లక్స్ టాయ్లెట్ సబ్బుమీద ఆధారపడతాను!”

వారు. మొదట్నుంచీ వాకు సంగీతమంటే అంత యిష్టముండేది కాదు. స్కూలులో కొద్దిగా ధృవస్సు నేర్చుకున్నతరువాత పద్యాలు వ్రాయటానికి ప్రయత్నించాడు. ఒకరోజు నేనూ లలితా మామిడి చెట్టుకింద కూర్చుని కబుర్లు చెప్పుకుంటున్నాను. ఏదో వ్రాయాలనే వాడుతానా. తీరా కా యితం కలం తీసుకోగానే ఉత్సాహం చూపించిపోయింది. ఇదే ఆమెకి చెప్పాను..."

చిన్నప్పటి తన ఆవేశాలు, ఉద్దేశాలను గురించి వర్ణిస్తుంది. క్రమంగా ఆమె సంభాషణ వ్యక్తిగతంగా మారిపోతుంది ఆమెను తిరిగి ఈ ప్రపంచానికి లాక్క రావటానికి చాలా అవసరమే కాదు భర్త. స్నేహితులు పెళ్లిపోయినతరువాత, అడవాళ్ళంతా అంతే ననీ, లౌకిక సంభాషణలో పాల్గొనటం తెలియదనీ చూపిస్తాడు. తన అవజయానికి భర్త అసంతృప్తికి కారణం స్మరించక, మళ్ళీ అటువంటి సంఘటన రాకుండా కాపాడమని చెయ్యడేవుల్లని ప్రార్థిస్తుంది ఆ అనుయాయురాలు. రాత్రి ఆమెకు ఒక మూలకపు జన్మించిన కలకండు.

చిన్నప్పటినుంచీ కమల మితభాషిణి అని అందరూ మెచ్చుకునేవారు. అలా అని పైకి ఎవరన్నా పోగిడినప్పుడు ఆమె మురిసి పోయేది. తలిదండ్రులుయిచ్చిన శిక్షణ పరిపరవాతవరణం అలవాటుకి కారణాలు. పరులతో సంభాషించడమువల్ల వచ్చే కష్ట నిర్భరాలకు అర్థం తెలియని పసితినింటో కూలదయాన్ని ఆక్రమించుకున్న కొన్ని భావాలు కాలక్రమేణా ఆమెను విచిత్రమైన అనుభవాలకి గురిచేస్తాయి పాలమనిషి తోనూ, పసిమనిషితోనూ కొంత కలుపుగా మాట్లాడవలసి వచ్చినప్పుడు, చిన్నప్పుడు అమ్మ ప్రతివారితో సామ్యంగా మాట్లాడమని ఎందుకు బోధించిందా అనే చంకయం మటుకు కలిగేది. వివాహం తొలగి పదిమందితో కలిసి మాట్లాడవలసి వచ్చినప్పుడు ఎక్కువ రంజంపలేక భర్త విసుక్కున్నప్పుడు ఆమెను అనేక అనుమానాలు పీడించేవి. పురుషులు వారి భావాలను ప్రకటించేందుకు సంభాషణను అంత చురుకైన హాయిగా ఉపయోగించుకుంటారు, తన కాకిత్తి ఎందుకు లేదా అని తరుచు గుఱివించేది భర్తయింటికి రాగానే విప్రతిశ్ఠి ముఖాని కనుపెట్టుకుని కూర్చునేవాడు. కమల అనేక విషయాలలో ఆసక్తి చూపేదికాదు. ఎవరితోనూ చర్చించేదికాదు. కానీ అందరికీ దూరంగా వున్నప్పుడు, తనను ఎక్కువ బాధిస్తున్నది ఒంటరితనం కాదనీ, ఏదో

సామాచర్యలోపమనీ అప్పుడప్పుడూ అని పించేది.

* * *
సంభాషణ ఒకవిధంగా మొదలైతేనే బాగుంటుందీ, దానిలో కొన్ని విషయాలే రాణిస్తాయి అనీ కొలతవలన పెంపు కూర్చునేవారికి, ప్రతివారిని తట్టి పలుకరిస్తూ సంభాషణవంతా తమ భుజస్థంధాల మీదనే వేసుకుని అసర్వంగా మాట్లాడే వారినిమానే తరుచు ఆశ్చర్యం కలుగుతుంది. అటువంటివారిని హాళవచేయటం, విమర్శించటం సులభం కావచ్చు. కానీ సంభాషణకూడా ఒక కళ; అది ఒక అలవాటు. స్త్రీలు ఎక్కువ మాటకాయలే వాదన వున్నప్పటికీ, సామాన్య విషయాలకంటే వ్యక్తిగత విషయాలను గురించి మాట్లాడటానికి వారు ఎక్కువ యిష్టపడతారు. గడచిపోయిన విషయాలను గురించి సంభాషించడంలో ఎక్కువ ఆసక్తి చూపుతారు. ఇద్దరు ఆడవాళ్ళ కలుసుకోగానే, ఫూనా సంవత్సరంలో ఫూనా స్థలంలో వారు ఎలా కలుసుకున్నది ఇటువంటి విషయాలనుగురించినక్కగా గంటల తరబడి మాట్లాడేసుకుంటారు. హాస్యభారణిగా నడిచే సంభాషణ సామాన్యంగా స్త్రీలకు రుచించదు. "స్త్రీలను పలుకరిస్తే చాలవరకు వారి అభినయంద్వారా ఏమైనా తెలుసుకోవచ్చునేమా గానీ, నూటిగా సమాధానాలు చెప్పటం, సంభాషణ చాతుర్యం వారిలో కనిపించ"వని కొందరు పురుషులు నేరాగోషణ చేస్తూంటారు. వ్యావహారిక, తార్కిక జ్ఞానములకు సంబంధించిన సంభాషణలో సామాన్యంగా స్త్రీలు ఆసక్తి చూపరు. ఆ విషయాలు వారికి విసుగు పుట్టిస్తాయి.

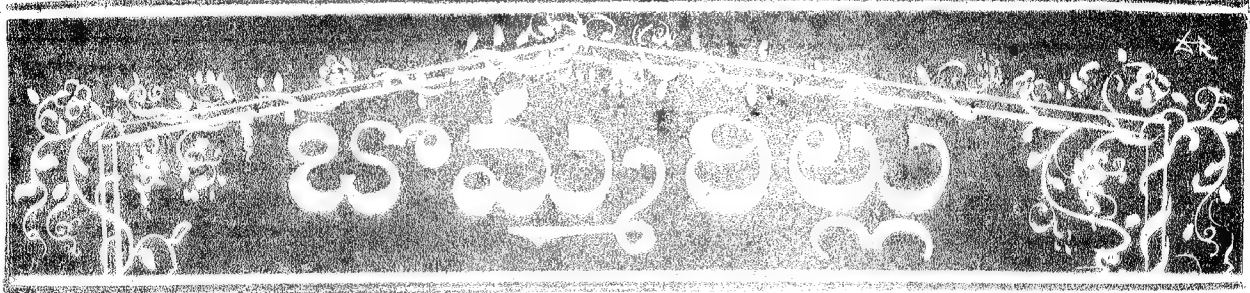
మనసులో వున్నది యితరులతో చెప్పటములోనూ, ఒకరి భావా లొకరి కెగుక పరమకోవలములోనూ తప్పులేదు. "మేధాశక్తిని సంభాషణద్వారానే వృద్ధిచేసుకోగలం" అన్నాడు ఒక రచయిత. "సంభాషణద్వారా అజ్ఞానాన్ని బయటపెట్టుకోవడం కంటే పూనుకోవటమే మేలు" అన్నాడు మనోరంజయిత. సంభాషణ గురించి విరుద్ధాభిప్రాయాలను వెల్లడించిన వీ రిద్దరూ ప్రఖ్యాతవైజ్ఞానికవేత్తలు. వీరిలో ఎవరితో పూర్తిగా ఏకీభవించటము అనేమాటఅటుంచి, మేధాశక్తి, లౌకికజ్ఞానమూ అందజేసే సోపానాలూ సంభాషణ ఒకటే అనుకోవచ్చు. కానీ సామాన్యంగా సమాజనీని కాపాడే బాధ్యత, నియమాలపరకారం సర్దుజాలని అలవరమకోవలసిన భారమూ ఒక్కస్త్రీలదే అని భావించేవారు, స్త్రీలు సంభాషణలో

ఆసక్తిచూపేదిలే అదేవో అస్వాభావికమనీ అసహజమనీకూడా భావిస్తారు చిన్నపిల్లలు క్రాసుకూమ్మో కూర్చునేటప్పుడు మూడూ కూడదనీ, మేస్తూరు చేయలేనని తిరగ వేస్తారనీ, అది సభ్యతకాదు అనీ ఇటువంటి భయం అలవాటు చేస్తారు. అలాగే ఆడపిల్లలు ఎక్కువ మాట్లాడకూడదనీ, ముఖ్యంగా పరులతో సంభాషిస్తే అపరాధం కలగడమే కాదు, ఎన్నెన్నగాకూడా వుంటుందనీ అపోహ ఒకటుంది.

పూర్వం నైవాలో స్త్రీలు అతిగా మాట్లాడేవారికి భర్తలు విడాకులిచ్చేవారట. స్త్రీలను వివిధంగా యితర ఆకాశాలకు దూరంచేసి, వారి వ్యక్తిత్వాన్ని అణగదొక్కాలో, అడవినిగా ఈశక్తిని అణచివేసివుంటారు. మితభాషులైన వ్యక్తుల పల్ల సమాజం చూపే ఆదరణను పురస్కరించుకుని, పదిమంది సమాజేతమైనప్పుడు స్త్రీలు సామాన్యంగా సంభాషణలో పాల్గొనటానికి జంకుతారు అంటివారిని చూసి స్త్రీ పురుషులను వేరుచేసి ఆలోచించగలిగే చూడయ్యవలెకాల్సి, సాహసం, మనకుదనం గోపిస్తున్నాయని కొందరు అసంతృప్తి ప్రకటిస్తూంటారు. ఈ రకం సంకుచిత అభిప్రాయాలతో మనసు పాగుచేసుకోకుండా, పురుషులతో స్వేచ్ఛగా మాట్లాడే యువతిని గోకం అపూర్ణం చేసుకోవడనే వమ్యకయూ లేకపోవచ్చు.

ఒక వ్యక్తికి సక్రమమైన విద్య శిక్షణ లభించాలంటే, సమగ్రమైన మనోవికాసం చేసారాలంటే సమాజానికే ఆ వ్యక్తికి ముగ్ధ గోడలని నిర్మించడము. పరిసర వాతావరణం, కొన్ని సంఘటనలు, పరిచయాలు ఆ వ్యక్తిలో సైతన్యం కలిగిస్తాయి. జీవితం పల్ల ఆ వ్యక్తి దృక్పథాన్ని మారుస్తూ, ఉద్దేశాలనీ భావాలనీ సక్రమమైన ఒక దారివెంట నడిపిస్తాయి క్రమంగా వ్యక్తిత్వంలో వికాసం కలుగుతుంది. జీవితానుభవాలలో అతి ముఖ్యమైనవి రకరకాల వ్యక్తులతో కలిగే పరిచయం, వారితో కలిసి మనవలనం లభించే శిక్షణ అని చెప్పవచ్చు. అర్ధరహితమైన ఉపాలలో సమాజం అందించగల సంస్కారానికి దూరం కావడం అనివేకం. పసిమందితో కలిసి మాట్లాడలేకపోవటం, సామాన్య విషయాలపల్ల ఆసక్తి చూపలేక పోవటం అంటే జీవితావరాలను పోగొట్టుకోవటం కాకపోవచ్చు; కానీ ఒకరకమైన సంస్కరానికి, అభివృద్ధికి మలుకు దూరమయే అవకాశం వుంది.

కన్న తల్లి

చావలి రామచంద్రరావు

సాటిలేని ప్రేమతో నిను
వక్షానికి హత్తుకొనుచు
బొజ్జనిండ పాలు గుడిపి
సాకినవా రెవ్వరోయి ?

కన్నతల్లి! కన్నతల్లి!

చేతుల ఉద్యాలలోన
చేర్చి నిన్ను లాలించుచు
మోదముతో బుగ్గలపై
ముద్దు లెవరు వర్షించిరి ?

కన్నతల్లి! కన్నతల్లి!

నిద్దుర నీకన్నులపై
వాలుట గనినంతలోన
జోలపాడి చిచ్చిగొట్టి
బజ్జో బెట్టినదెవ్వరు ?

కన్నతల్లి! కన్నతల్లి!

వచ్చిరాని మాటలతో
వగలమారి వేషాలతో
వింతవింత ప్రశ్నలతో
ఎంతగవిసిగొందిన నరె

రునరునలాడంగబోక
మనసును నవ్వులను నగుచు
ముద్దుగ నిను తృప్తిపరచి
ముద్దాడెడు వారలెవరు ?

కన్నతల్లి! కన్నతల్లి!

తుంటరిపిల్లలతోగూడి
కొంటెపనులు జేయుచుండ
ఒంటరిగా బిలచి నిన్ను
మందలించి, నీతిజెప్పి
కొంటెతనము మానిపించు
యింటిపంతు లెవ్వరోయి ?

కన్నతల్లి! కన్నతల్లి!

పొత్త మొకటి బట్టిసీపు
ఒత్తిఒత్తి చదువుచుండ
చాటునుండి కూచిచూచి
సంతోషము పొంగిపొరల
ఊహ లోకములందున
విహరించెడి వారలెవరు ?

కన్నతల్లి! కన్నతల్లి!

పెద్దచదువులెన్నో నేర్చి
వొడ్డవాడు కాగలడని
పెద్దతనములోన తనను
ఉద్ధరించగలడటంచు
తన సర్వము సీమలుకు
నెనుకాడక పణముబెట్టి
ఆకలన్ని సీమీదన
నిలుపుకొనెడి వారెవ్వరు ?

కన్నతల్లి! కన్నతల్లి!

విన్నా మొక భగవంతుడు
ఉన్నాడను కొనుచుండుట
ఉన్నాడో లేదోగాని
కన్నవారు కనుపించరు.
కన్ను రెప్పకన్న నిన్ను
మిన్నగాను కాపాడుచు
కన్నులెదుట కానుపించు
ఎన్నదగిన దైవమెవరు ?

కన్నతల్లి! కన్నతల్లి!

పాపమూ, ప్రాయశ్చిత్తమూ

ఒకానొక రాజ్యం. దానిపేరు విదర్భ. ఆ రాజ్యానికి ముఖ్య పట్టణం. దానిపేరు శ్రావంతి. ఆ పట్టణంలో ఒక రాజు. అతడిపేరు ప్రసేనుడు.

మధురాంతకం రాజురాం

ఒకరోజు సాయంత్రం సందే చీకట్లు లోకాన్ని ఆవరించుకుంటున్నప్పుడు ఒకయువకుడు శ్రావంతి నగరంలో ప్రవేశించాడు. అతడు

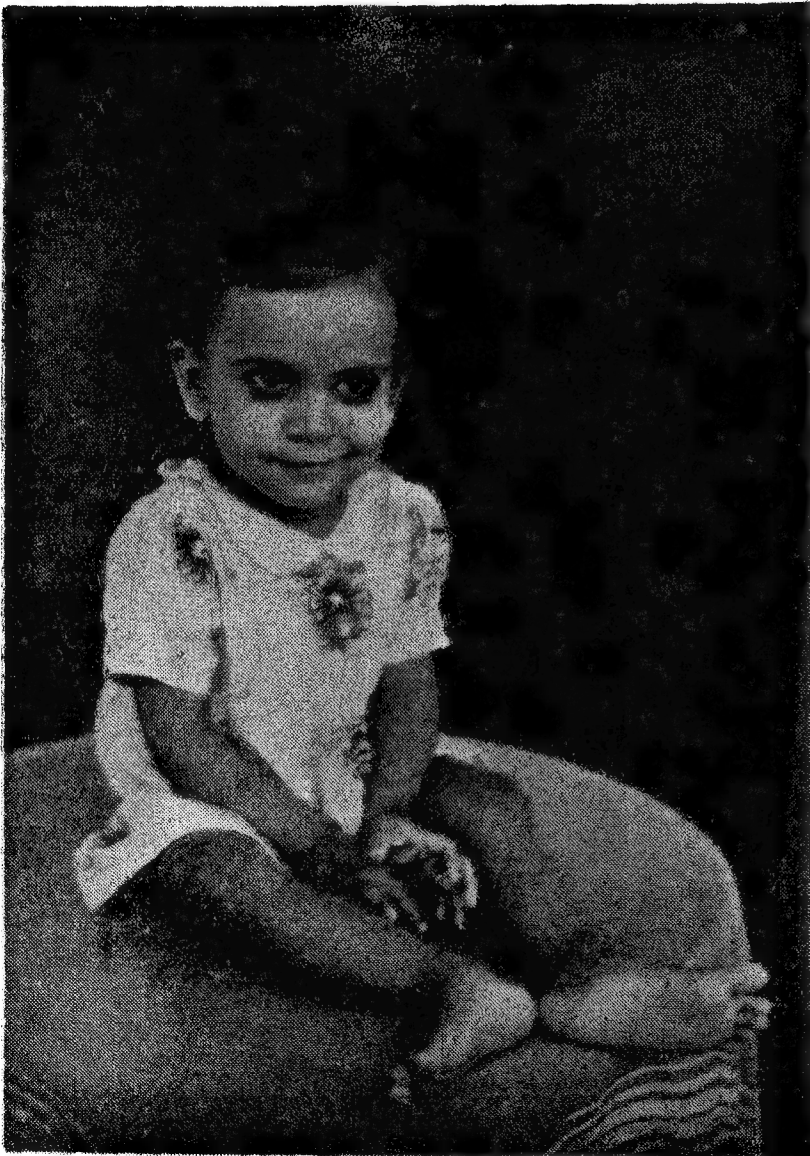
రూపవంతుడు. ఆజానుబాహుడు. ప్రయాణపుబడికి చేత ముఖం ఇంచుక వాడివున్నా అతడికన్నుల్లో నుంచి మాత్రం కాంతులు పొంగుతున్నాయి.

అతడికి ఆ పట్టణంలో గమ్యస్థానమంటూ ఏదీలేదు. రాత్రికి ఎక్కడైనా పడుకోవాలి. తెల్లవారిన తరువాత ఏ మంత్రినో, ఏ దండనాయకుణ్ణో ఆశ్రయించి ఒక చిన్న ఉద్యోగం సంపాదించుకోవాలి. ఇదీ అతడినిర్ణయం.

రాజవీధిలో పడిపోతున్న అతడు ఒక చోట ఆగాడు. అతడు ఆగిన చోటికి కూతవేటుదూరంలో ఒక దేవాలయం వున్నది. గంభీరంగా నిలచివున్న ఆ దేవాలయగోపురం లోని ఏడు అంతస్తుల్లోనుంచి ఏడు జ్యోతులు నిశ్చలంగా వెలుగుతూ ఆ ప్రదేశాన్ని దేదీప్యమానం చేస్తున్నాయి. కోవెల లోపలినుంచి దేవుడికో, దేవికోపూజ జరుగుతున్నందుకు చిహ్నంగా గంట గణ గణ మ్రోగుతోంది.

తను అక్కడికి వచ్చి నిలబడిన సమయానికి సరిగ్గా దేవాలయ ఘంటిక మ్రోగడం అతడికొక శుభ శకునంగా తోచింది. ఆ ప్రయత్నంగా అతడిపాదాలు దేవాలయం వైపు నడిచాయి.

అది శ్యామలాదేవి ఆలయం. ఆదేవి శ్రావంతి నగరపురాజులకు ఇలువేల్పుని అనేకమంది తెచ్చ

“ఏది?”

కుంటూవుండగా మనబాట సారి విన్నాడు. అతడికామాట విన్నప్పుడు నవ్వు వచ్చేది! 'జగజ్జనని శ్యామలాదేవి ఆ ఒక్కరాజవంశానికి మాత్రమేనా ఇలువేల్పు! ప్రపంచానికంతా ఆమె ఇలువేల్పే' నని అతడి ఉద్దేశం.

దేవిని దర్శించి అతడు గర్భగుడి నుంచి ఈవలికి వచ్చాడు. దేవాలయపు గోడలపైన త్రిపురాసుర

సంహారం, మహిషాసురమర్దనం మొదలైన శిల్పాలు అతడికి నయన పర్యంగా కనిపించాయి వాటిని తిలకిస్తూ అతడు గర్భగుడి వెనుక వైపు వెళ్లాడు. అక్కడదీపాలు లేనందు వల్ల చీకటిగావుంది. అందు చేత అతడు వెనుదిరిగి రెండడుగులు ముందుకు వేళాడు. ఇంతలో వెనుకవైపున వున్న రావి చెట్ల మధ్యనూచి ఏదో నవ్వుడి వినిపి

చింది. అతడు మళ్ళీ వెనుతిరిగి చూచాడు. అక్కడ ప్రహరీగోడ బాగా శిథిలమై పోయినందువల్ల ఒక రాతిగుట్ట ఏర్పడివుంది. ఆగుట్టపైన ఎవరో ఇద్దరు ముగ్గురు వ్యక్తులు ఏదో చేయరానిపని చేస్తున్నట్టు మన యువకుడికి స్ఫూరించింది. అతడు చెట్లమరుగునే తక్కుతూ, తారుతూ ఆ గుట్టదగ్గరికి వెళ్లాడు. నఖశిఖ పర్యంతం నల్లని వుడుపుల్ని ధరించిన భయంకరాకారులు ముగ్గురు ఒక అబలని బంధించి తీసుకపోతున్నారు. దేవాలయంలోనే ఇంతటి దౌర్జన్యానికి ఒడిగట్టిన ఆ ద్రోహుల్ని చూడగానే యువకుడు ఆవేశంతో తనను తానే మరచిపోయి ఒరనుండి ఖడ్గాన్ని ఊడదీసుకుని సింహాకిశోరంలా వాళ్ళ పైనపడ్డాడు.

ఆకస్మికంగా సంఘటిల్లిన ఎదిరితాకిడికి తట్టుకోలేక ముగ్గురు దుర్మార్గుల్లో ఇద్దరు పలాయనమంత్రిం పరించారు. ఒకడుమాత్రం దౌర్జన్యాన్ని కూడదీసుకుని పోరుకు తలపడ్డాడు. కానీ అసాధారణ మైన మన యువకుడి ఖడ్గచాలనంముందు వాడి శౌర్యం ఎందుకూ కొఱగా లేదు. అందుచేత వాడు కూడా అక్కడినుంచి పారిపోయాడు.

తరువాత యువకుడు భయంచేత కంపించిపోతున్న బంధితురాలి దగ్గరికి వెళ్ళి తాళ్ళను తెగగోసి ఆమెకు బంధవిముక్తి కలిగించాడు. ఆమె లేచి నిలబడి కృతజ్ఞతాభరంతో తలవంచుకుని చేతుల్ని జోడించి "అయ్యా! తమ రెవరో నాకు తెలియదు. ఈ అపాయనంనుంచి తప్పిం నందుకు మీ కాజన్మాంతం ఋణ

"ఇదుగో"!

— డి. రామలింగేశ్వరరావు, మద్రాసు.

★ పాపమూ, పాయశ్చిత్తమూ. ★

పడివుంటాను" అన్నది.

"అమ్మాయీ! నువ్వెవరివి? ఈ క్రూరులెందుకు నిన్ను బంధించారు?" అన్నాడు యువకుడు.

"ఈ విదర్భరాజ్యానికి కోశాధిగారిగా వుంటున్న ఉదయ వర్మ గారు మా నాన్నగారు. ప్రతిశుక్రవారమూ దేవిని దర్శించడంకోసం కాలినడకతోనే రావడం నా వాడుక. నేను దేవాలయాన్ని ప్రదక్షిణంచేస్తుండగా ఈ దుర్మార్గులు నన్ను బంధించారు. బహుశా వాళ్ళు నా నగల్ని దోచుకోవడానికి ఈ పని చేసివుంటారు" అన్నది ఆ యువతి.

"నీకు మరేమీ అభ్యంతరం లేకపోతే నేను మీ ఇంటివరకూ నీకు తోడుగా రాగలను" అన్నాడు యువకుడు.

"మీకు శ్రమకలిగించడం నా కిష్టంలేదు. మీ పేరేమిటో, ఎక్కడుంటారో తెలియజేస్తే చాలు. మీ ఉపకారానికి ప్రత్యుపకారం చేసే అవకాశం వదలనావుంటే మానాన్నగారు చాలానంతోషిస్తారు" అన్నది ఆ యువతి.

యువకుడు ఆమెను రాజవీధి వరకూ తీసుకపోయి, "నా పేరు ధర్మపాలుడు. ఉద్యోగంకోసం ఈ పట్టణానికి వచ్చాను" అనిచెప్పి, ఆమెదగ్గర సెలవుతీసుకున్నాడు.

2

కొందరు మానవులు పుట్టింది మొదలు చనిపోయేవరకూ కఠిన హృదయులుగానే వుండిపోతారు. ఎంత హృదయవిదారకమైన

సంఘటన కనపడినప్పటికీ వాళ్ల మనసు కరుగదు. అలాంటి వారిలో శ్రావంతి నగరపు కారాగృహాధికారి కాలవర్మ అగ్రగణ్యుడు.

ఉద్యోగరీత్యా ఎల్లప్పుడూ చోరులమధ్యా, క్రూరులమధ్యా, హంతకులమధ్యా కాలం గడిపినందు చేతనేమో, అతడి హృదయం పాపాణంకన్నా కర్మశ్రమైపోయింది.

తన సలభైవశ్య జీవితంలో కాలవర్మ మూడుసార్లు పెళ్లి చేసుకున్నాడు. ఆముగ్గురు భార్యల్లో ఇద్దరు చనిపోయారు. ఒకభార్య మట్టుకు బ్రతికేవుంది! ఏనాకాలవర్మకు మాత్రం పెళ్లిపిచ్చి కుడరలేదు. తన తలవెంట్రుకలు పూర్తిగా తెల్లబడే లోపల మళ్ళీ ఒకసారి పెళ్లిపీటలపైన కూచోవాలనే కాంక్ష ఎడారిలో గాలిదుమారంలా అతడి మనసులో చెలరేగుతూ వుండేది.

ఒకరోజున కాలవర్మ అశ్వా రూఢుడై రాజవీధిలోపడి ఎక్కడికో పోతూవుండి దేవాలయ ప్రాంగణంవద్ద ఒక అమ్మాయిని చూచాడు. చూచిన తక్షణమే కళ్లన్నీ లాగబెరికి, గుట్టాన్ని నిలిపి వెనువెంటడి వస్తున్న భటుణ్ణి "ఆ చక్కని చుక్కను కుమార్తెగా బడసిన అదృష్టం ఏతల్లిదండ్రులది?" అని ప్రశ్నించాడు.

"ఆమె కోశాధికారి ఉదయవర్మగారి కుమార్తె" అని నవనయంగా విన్నవించాడు భటుడు.

కాలవర్మ గుట్టాన్ని గిట్టున వెనక్కి త్రిప్పి ఇంటికి పరిగెత్తి

చాడు. ఇల్లు చేరుకోవడమే తడవుగా తన కులపురోహితుడికి కబురు పంపించాడు. అతడు సముఖానికి రాగానే ఉదయవర్మ దగ్గరికి వెళ్లి పెళ్లి సంబంధాన్ని కుదుర్చుకుని రమ్మని ఆనతిచ్చాడు.

ఉదయవర్మను దర్శించి అతడి నవర్యల్ని, సత్కారాల్ని అందుకున్న తర్వాత పురోహితుడు తను వచ్చిన విషయాన్ని గురించి ప్రస్తావించి, ఆతరువాత "ప్రపంచాన్ని కనుసన్నలతో శాసించడానికి మానవుడికి ముఖ్యంగా కావలసినవి ధనమూ, అధికారమూ. ఇవి రెండూ కాలవర్మదగ్గర వున్నవంటగా వున్నాయి. అతడికి కుమార్తె నివ్వడానికి ఏతల్లిదండ్రులయినా సంతోషంతో అంగీకరించవచ్చు" అంటూ తన అభిప్రాయాన్ని కూడా జోడించాడు.

ఉదయవర్మ మెల్లగా నవ్వాడు. నవ్వి "లక్ష్మీ చంచలమైంది. అధికారంగూడా అంతే. మానవుడు నచ్చిలుడైతే అది లేకపోయినా సరే, ప్రపంచాన్ని శాసించగలడు. మరి ఆశీలానికి సంబంధించినంతవరకూ కాలవర్మవైన ఎన్నో అపోహలున్నాయి. ఆ అపోహల్లో ఎంతో కొంత నత్యమైనా వుండి తీరుతుందని నావుద్దేశం. అందుచేత కాలవర్మకూ, మాకూ వియ్యమనేది పొనగనివిషయం" అన్నాడు.

పురోహితుడు తిరిగివచ్చి కాలవర్మదగ్గర ఉదయవర్మచెప్పిన మాటల్ని తూచా తప్పకుండా వల్లించాడు.

కాలవర్మ కాలభైరవుడిలా ఉగ్రుడై పైకిలేచి "కోశాధికారి

ఉదయవర్మకు కళ్ళు నత్తివై కక్కి నట్టున్నాయి! అయ్యో, బ్రాహ్మణుడా! శిష్యుడవేసి చెబుతున్నాను. ఇక మూడుమాసాల లోపల నేను ఉదయవర్మ కుమార్తెను పెళ్ళాడి తినా, నశేనరి! లేకుంటే గాడిదపై కూచొని ఈ శ్రావంతినగరంలో ఊరేగుతాను" అని కత్తిని తాకి ప్రతిజ్ఞ చేశాడు.

కాలవర్మ యొక్క అదుపా జ్ఞుల్లో కాలకింకరుల్లాంటి భటులు కొందరున్నారు. ఉదయవర్మ కుమార్తెను బందీగా తీసుకరావల సిన కార్యం వాళ్ళకు అప్పగించ బడింది. వాళ్ళు అవకాశంకోసం వేచి, వేచి, ఆమెకోసం పొంచి పొంచి కడకొకనాడు దేవాలయం వెనుకవైపున ఆమెను బంధించారు. కానీ ధర్మపాలుడి ఆగమనంవల్ల వాళ్ళకు బ్ర కాస్తా విఫలమై పోయింది.

ఉదయవర్మ ధర్మపాలుణ్ణి పిలి పించి, అతడి శౌర్యసాహసాల్ని జ్ఞాపించి, మహారాజుతో న్యాయంగా చెప్పి సైన్యంలో ఒక కొలువు ఇప్పించాడు. పువ్వు పుట్ట గానే పరిమళించినట్టు, ధర్మ పాలుడు సైనికుడు కాగానే నిలు విద్యావదర్శనాల్లోనూ, ఖడ్గయుద్ధా ల్లోనూ తన చాతుర్యాన్ని ప్రద ర్శించి మహారాజు మన్ననలు అందుకున్నాడు. అందుచేత అతడు అచిరకాలంలోనే ఒక ఆర్మికడభా నికి నాయకుడై, 'దశవతి' అన్న బిరుదంతో నన్నానింపబడ్డాడు.

ఉదయవర్మ ఎదుటివారి మన సులోగల ఉద్దేశాన్ని ఇట్టే గ్రహించి వేయగల అనుభవశాలి. అతడు

తన కుమార్తె అభీష్టాన్ని గుర్తెరిగి చేయడానికి అంగీకరించాడు. తనం ఆమెను ధర్మపాలుడికిచ్చి పెళ్ళి తటతానుగా వలచివస్తున్న సిరిసి

రు. 54,195

(గత నాలుగుపోటీల్లో పంచబడినది)

స్వంత అడ్డముగల పోస్టు కవరు పంపినచో బహుమతిపొందిన వారి వివరములు పోటీదార్లకు పంపబడును.

పోటీ నెం. 6 విధిగా గెలవండి తిరి; "NEWERA" గ్యారంటీ బహుమతులు:—

ప్రతి ఆర్ కరెక్టుకు రు. 2500/-; ప్రతి మొదటి రెండు అడ్డము వరుసలు కరెక్టుగానున్న రు. 500/-; ప్రతి ఒక అడ్డ వరుస కరెక్టుగా నున్న రు. 50/-; ప్రతి మొదటి అడ్డ నెంబర్లలో రెండు నెంబర్లు కరెక్టుగా నున్న రు. 5/- మొదటి నెంబరు కరెక్టుగా నున్న రు. 1/- (ప్రైజ్ ఓవర్) 16 ఎంట్రిలు పంపిన ప్రతి ఒక్కరికి రు. 1/- (ప్రైజ్ ఓవర్) యివ్వబడును. ఇవిగాక రు. 300/- రు. 200/- రు. 100/- ఎక్కువ సంఖ్య యెంట్రిలు ఒక పేరుతో పంపినవారికి బహుమతులుగా యివ్వబడును.

(3) నుండి (18) వరకుగల అంకెలు యీ గళ్ళలో వేసి నిలు వుగా, అడ్డముగా అయిమూలగా యెటుకూడినా అన్ని ప్రక్కలనుండి మొత్తం (42) వచ్చేట్లు వేయాలి. ఒక అంకెఒకచూరే వాడాలి.

ఇండియాలో ఆఖరు పోస్టింగు తేది 3-12-54. ఫలితము విదేశాలలో ఆఖరు పోస్టింగ్ తేది 25-11-54. 13-12-54

ప్రవేశ రుసుము: ఒక ఎంట్రికి రు. 1/- (1 పి. 6 పె) నాలుగుఎంట్రిలకు రు. 3/- (4 పి. 6 పె) పదహారు ఎంట్రి లకు రు. 10/- (15 పి. 6 పె) పంపవలెను.

నిబంధనలు: నిర్ణయించిన ఫీజుతో కూడా సాదా కాగి తిముమీద ఎన్ని ఎంట్రిలైనా పంపవచ్చును. మనియార్డురురేసిడు, లేక క్రాసుచేసిన ఇండియన్ పోస్టల్ ఆర్డరు లేక బ్యాంకు డ్రాఫ్టు ఎంట్రిల వెంట ఫీజుగా పంపవలెను. (విదేశాలనుండి పంపు ఎంట్రిలవెంట M. O. లైటిష్ పోస్టల్ ఆర్డర్లేపంపవలెను.) మీ అడ్డము పేరు స్పష్టముగా మనియార్డురు కూపసుమీద వ్రాయాలి. సాల్వ్యాషనుకు ఇంగ్లీషు అంకెలే వాడాలి. మిరట్ కంట్రీస్ మెంటులోని పంజాబ్ గవర్నర్ బ్యాంకు లిమిటెడ్లో డిపా జిట్ చేయబడియున్న సాల్వ్యాషన్తోగాని లేక దాని వరుస లతో గాని సరి పోలియున్న వే కరెక్టు సాల్వ్యాషనులనియు లేక కరెక్టువరుసలనియు అంగీకరింపబడును. ఇంగ్లీషులోనే ఉత్తి రాలు వ్రాయాలి. ఎంట్రిలతో కూడా స్వంత అడ్డముగల 0.2-0 పోస్టు స్టాంపు వేసిన కవరు పంపినచో ఫలితములు ప్రకటింప బడిన వారం రోజుల్లోగా ఫలితము, బహుమతులు గెలిచినవారి పట్టీ పంపబడును. ప్రమాల్ గర్ తీర్మానము ఆఖరు, న్యాయబద్ధ మైనది. మా పోటీలో పాల్గొనుటకు యిది అతి ముఖ్య పరతు.

మీ ఎంట్రిలు పంపవలసిన అడ్డము:

నెం. 4 పోటీ ఫలితం.

38			
7	2	18	16
12	15	8	8
9	4	11	14
10	17	6	5

మ్యా మా కాంపెటి షన్సువారు 13.9.54న 38 కవరులో వేసిన వుంది నేడు చూచిబట్టెరచిన వారి నెం 3 పోటీకి నైవ వివరించినది న 38 నియు. నై పోటీకి కాపీయెకటి మా బ్యాంకులో వుం చ 38 యివ్వదనియు మేము దృవపర్చుచున్నాము. పంజాబ్ నేషనల్ బ్యాంకు లిమిటెడ్ కు గా ను డి. ఎన్. నాగపాల్ మేనేజరు-మిరట్ కంట్రీస్ మెంటు. 13-10-54.

NEW ERA COMPETITIONS (No. 6)

P. B. 15, The Mall, MEERUT (INDIA.)

స్థానికముగా ఏకైంట్లు కావలెను.

★ పాపమూ, ప్రాయశ్చిత్తమూ ★

ధర్మపాలుడు కూడా నిరాకరించ లేదు. పెద్దలచేత వివాహ ముహూర్తం నిశ్చయింపబడింది.

3

శ్రావంతి నగరం విజయదశమి వేడుకలకు పేరుగాంచిన పట్టణం. మహారాజుగారి పర్వశేతుణ్ణి కింద జరిగే ముష్టి యుద్ధాలు, ఖడ్గ యుద్ధాలు ఆ వేడుకల్లో ముఖ్యమైనవి. వాటిని చూచేందుకు లక్షలాది ప్రజలు శ్రావంతికి వస్తుంటారు. విజయదశమినాటికి మహారాజు నిండు పేరోలగంలో నెలకొని వుండి గెలుపొందిన వారికి బహుమతులు పంచిపెట్టడంతో వేడుకలు ఆఖరైపోతుంటాయి.

మామూలుమేరకు సంతత్యరంకూడా విజయదశమి ఉత్సవాలు చాలావైభవంగా జరిగినాయి. కానీ మహారాజుగారు బహుమతుల్ని పంచిపెట్టబోతున్నారనగా, విదర్భ దేశస్తులందరికీ విభ్రమను కలిగించే

సంఘటన ఒకటి జరిగిపోయింది.

వికాలంగా అమర్చబడిన చలువ వందిశృంగింద ఆ సంఖ్యాకులైన ప్రేతుకులు ఆసీనులయ్యారు. వారి కదురుగా ఉన్నత వేదికమైన మంత్రి పురోహిత దండనాయకులదిగాగల పరివారంతో నహా మహారాజు సింహాసీతికపై కూర్చున్నాడు. మహా మంత్రిలేచి నిలబడి రాజుగారిచేతికి ఒక్కొక్కటిగా బహుమతుల్ని అంది వ్వబోతున్నాడు. సరిగ్గా ఆ సమయానికి ప్రేతుక సమూహంలో ఏ మూలనుంచో 'పాము, పాము' అన్న గావుకేక వెలువడింది.

ప్రేతుకులందరూ లేచి నిలుచున్నారు. కొందరు అటూ, ఇటూ పరుగెత్తబోయారు. సభంతా గందరగోళమై పోయింది. అప్పుడు జనసమూహంలోనుంచి ఒక ఈటె చరాలున పైకి లేచి, వాయువేగంతో ముందుకుపోయి మహారాజుగారి చెంపను దూసుకునివెళ్ళి

సింహాసనానికి గ్రుచ్చుకున్నది.

మహారాజు ప్రసేనుడు తటాలున లేచినిలబడి "ఎవడాద్రోహి?" అని గర్జించాడు.

"ఆ ద్రోహి ఇక్కడేవున్నాడు ప్రభూ!" అన్నది ఒక కర్కశమైన కంఠస్వరం. అందరిచూపులూ ఆ మాటలు వివచ్చిన వైపు ప్రసరించినాయి. అక్కడ కాలవర్మ నిలబడివున్నాడు!

"మహారాజుపైకి మారణాయుధాన్ని విసరిన సాహసం ఎవడిది కాలవర్మా" అని ప్రశ్నించాడు మహామంత్రి.

కాలవర్మ తనచెంతనే నిలబడి వున్న ధర్మపాలుణ్ణి మహారాజు ముందుకు త్రోసి "ఈ దుష్కార్యాన్ని చేసింది వీడేప్రభూ!" అన్నాడు.

ఈసారి అందరిదృష్టి ధర్మపాలుడిపైకి ప్రసరించింది. కానీ అతడి ముఖంలో అమాయకత్వంతో కూడుకున్న విస్మయంతప్ప మరే భావమూ ద్యోతకం కాలేదు.

"ఈ పనిచేసింది నువ్వేనా?" అని ప్రశ్నించాడు మహారాజు.

"కాదు ప్రభూ! నేను నిర్దోషిని" అన్నాడు ధర్మపాలుడు.

"వీడి మాటలు నమ్మకండి ప్రభూ! వీడు మేకవన్నె పులి. పయోముఖ విషకుంభం. తేనె పూసినకత్తి" అన్నాడు కాలవర్మ.

"నువ్వీపనిచేయలేదని నీ పక్షాన సాక్ష్యం చెప్పడానికి ఇక్కడెవరైనా వున్నారా?" అని ప్రశ్నించాడు మహామంత్రి.

ధర్మపాలుడు తలపైకెత్తి ఒకసారి సభసంతా కలయజూచి "భగ

కేవలము
మూడుడా!

కాదండీ, అతనిని నిందించవద్దు. తప్పు మీ ఇద్దరిలోను వుంది. ఎస్ట్రెలా అవునరమును గ్రహించి, రాత్రి ప్రమాదములు సంభవించకుండా చూడుడు. ఎస్ట్రెలా బ్యాటరీలు ఎక్కువ క్రిగిగవి-ధరతక్కువ.

ఎస్ట్రెలా బ్యాటరీలు

ఎస్ట్రెలా బ్యాటరీస్ లిమిటెడ్. కొంబాయి-మద్రాస్-డిల్లీ-బాగ్దాద్-కొమ్మారు-కలకత్తా.

వంతు డొక్కడుతప్ప మరెవరూ నాకు సాక్ష్యం చెప్పలేరుప్రభూ!" అన్నాడు.

"ఆ భగవంతుడు నీకోసం ఇక్కడికివచ్చి సాక్ష్యం చెబుతాడని నీ ననుకోను! ప్రభూ! ఇతడు తన ఈటెను తమపైకి వినరడం ప్రత్యక్షంగా చూచాను. నిజంగా ఇతడు దోషి. తరువాత మీయిష్టం." అన్నాడు కాలవర్మ.

మహారాజు కొంతసేపు ఆలోచించి "మన నేతంలో రాజద్రోహులకు ఉరిశిక్షకన్నా గత్యంతరం లేదు. ఐనా ఈరోజు నిజయదశమి. ఈ పండుగరోజున ఇతని కంఠ పెద్ద శిక్ష విధించడానికి నాకు మనస్కరించడంలేదు. కాలవర్మా! ఈ రోజురాత్రి ఇతడిని చెఱసాలలో వుంచి, రేపు ఉదయం ఇతడి కుడి చేతిని తెగవరికించు. అదే మీడి తగినశిక్ష" అన్నాడు.

4

ధర్మపాలుడు వధ్యశిలవద్ద మోకరిల్లి, తన కుడిచేతిని శిలమీద చాచుకున్నాడు. ఇద్దరు భటులు విచ్చుకత్తులు చేబూని మాస్తాన్ని ఛేదించడానికి సిద్ధంగా నిలబడ్డారు.

"నేను లోపలికివెళ్లి ఘంటను మూడుసార్లు మ్రోగిస్తాను. మూడోసారి ఘంట మ్రోగిందే తరువాయిగా మీరు కత్తిని కిందికి వినరి చేతిని ఖండించాలి" అని భటుల్ని హెచ్చరించి కాలవర్మ చెఱసాలలో ఒక మూలగా వున్న గదిలోనికి వెళ్లాడు.

భటులు ఘంటారావంకోసం ఎదురుచూస్తూ విగ్రహాల్లా నిలబడ్డారు. ఘంట మొదటిసారి మ్రో

గింది. రెండోసారి మ్రోగింది. కానీ మూడోసారి మ్రోగలేదు. ఎత్తైన కత్తుల్ని ఎత్తైనట్టే పట్టుకుని భటులు తెప్పపాటులేని కళ్లతో కాలవర్మ వెళ్లిన వైపు చూడసాగారు. ఒకటిరెండు నిమిషాలు నిశ్శబ్దంగానే గడచిపోయాయి. ఘంట మ్రోగలేదు.

కాలవర్మగదినుంచి బయటికి వరుగెత్తి వచ్చాడు. అతడి ముఖం వికృతంగా మారి పోయివుంది. అతడు నుడిగాలిలా వధ్యశిల దగ్గరకు వరుగెత్తివచ్చి "ధర్మపాలుడు నిర్దోషి. దోషినినేను. పాపం నాది, ప్రాయశ్చిత్తంకూడా నాకే! ఊరవరకండి. నాచేతిని వరకండి" అన్నాడు.

భటులుపైకెత్తిన కత్తుల్నిక్రిందికి విసిరారు. కాలవర్మ కుడిచేయి అతడి శరీరంనుంచి వేరైపోయింది.

* * * * *
ఈవార్త గాలిలా కుదాల్తో శ్రావంతి నగరమంతటా వ్యాపించి పోయింది. ఒక వేళ కాలవర్మే నిజంగా దోషి ఐవున్నప్పటికీ, అతడు తననేరాన్ని తనకు తానుగా ఎందుకు ఒప్పుకున్నాడో తెలియక పురజనులందరూ విస్మయ చకితులై పోయారు.

అసలు జరిగినవంగతి యిది: కాలవర్మ గదిలోపలికి వెళ్లి, ఘంటకు కట్టబడివుండిన త్రాటిని పట్టి అటూ, ఇటూ లాగాడు. ఘంట మొదటిసారి మ్రోగింది. అది మ్రోగుతూవుండగానే, చేతి మణి కట్టుకు దగ్గరగా నూదితో పొడిచి నట్టు చులుక్కుమని నొప్పికలిగినందువలన కాలవర్మ 'ఏమిటా'

భయాన్నిగూర్చి వంతులుగారు పాతం చెబుతున్నారు. ఆయన పిల్లల్ని ఎవరెవరికి ఏమి భయమో అడుగుతున్నారు. అందులో ఒక కుర్రవాడు లేచి ఇలా చెప్పాడు. "నాకు చాలా భయాలు ఉన్నాయి. కానీ మా నాన్నకు మా అమ్మంటే బలే భయం! అన్నాడు.

* * *
ఒకడు (పోలీసుతో): అయ్యో నారూపాయి పోయిందండీ!

పోలీసు (వినుగుతో): అదికెటి కివ్వడానికి రెండురూపాయ లివ్వు.

* * *
ఒకడు (రోగితో): అదేమిటా కళ్ళు మూసుకు అన్నంతింటున్నావ్!

రోగి: బబ్బు నయమయే వరకు డాక్టరుగారు అన్నముఖం చూడొద్దన్నాడుగా.

—కోటంరా మధునాదకరాభ, నేతల్.

~~~~~*~~~~~
అని పైకి చూచాడు. రెండోసారి చులుక్కుమన్నది. కాలవర్మ కళ్ళు గిట్టున తిరిగినాయ్. ఘంటత్రాటి నుంచి ఒక భయంకరమైన నర్సం క్రిందికి దిగుతున్నది!

పాముకాటుకు విరుగుడులేదని కాలవర్మకు తెలుసు. ఉన్నది ఒకటేమార్గం. విషం శరీరమంతటా వ్యాపించేలోపుగా చేతిని వరికి వేయాలి. లేకుంటే ప్రాణాలు దక్కవు!

కాలవర్మ మూడోసారి ఘంటను మ్రోగించకుండా, వధ్యశిలవైపుకు పరిగెత్తింది అందుకే! ★

(గతనందిక తరువాయి)

5

కట్నం చేరుకున్న చానుకి, ఆరోడ్లు, యిల్లు, కార్లు, చివరకి మనుషులు సహితం వింతగా కన్పించారు. ఇక తనుండవల్సిన యిల్లు, అంటే వరహాలు యిల్లు ఓయింద్ర భవనంలా తోచిందతనికి. కాని పగలంతా చీకటికొట్టులా వుండేది. సాయంకాల మవటంతో యేదో కొత్త లోకంలో వున్నట్టుని పించింది.

వరచోలు మనుమలు కామేశం,
విశ్వం, వాసునిచూచి నవ్వు
కున్నారు. ఎందుకు నవ్వారు?
అంతా పల్లెముస్తాబు వాసుది. జత్తు
యెప్పడూ చింగర వంగరగా
యెగురుతూనే వుంటుంది. బట్టలు
శుభ్రంగావున్నా అన్నీ పొట్టివే.
ఇవే వాళ్ళనవ్వుకి కారణా
లయ్యాయి. కాని వాసు మనో
నిగహం కలవాడవటం వల్ల తనూ
నవ్వేసి పూరుకున్నాడు. కామేశం
తల్లి సీతాలక్ష్మి వాసునిచూచి
మూతి విర్బుకుంది. వాసు తనింట్లో
అడుగు పెట్టడం ఆమెకి సుతరామూ
యివంటేదు.

క్రీష్ణారావు వరహాలు నవతి
కొడుకు. వరహాలు పుంటున్న
యింటిపెనుక భాగంలోనే అతనూ
పుంటున్నాడు. అతడు
హైస్కూల్లో ఉపాధ్యాయుడు పల్లె

నుండి రావటంతోనే మేనల్లుణ్ణి
క్రిష్ణారావు దగ్గరికి తీసుకుపోయింది.
వాసుమొదట్లో క్రిష్ణారావు గారి
గంభీరాకారం చూచి భయపడి
పోయాడు.

“ఈ అబ్బాయేనా, మీఅన్న కొడుకు పిన్న” అన్నాడు క్రిష్ణా రావు అమాటల్లో యెంతో సామ్యత అగుపించింది వాసుకి.

“బొనురా” అందివరహాలు
వాసుకి యెదురుగావున్న బామి
చెట్టుపైదృష్టి పడింది. ఎక్కడైనా
అలాఅలాఅలాఅలాఅలాఅలాఅలాఅలాఅలా
ముద్దుశైలి హనుమంతరావు
అలాఅలాఅలాఅలాఅలాఅలాఅలాఅలాఅలా
కాయలున్నా యేమోనని దీక్షగా
చూస్తున్నాడు. క్రీష్ణారావుమాస్టరు
అదిగమనించి

“వెళ్ళితినుకోనోయ్ - పండిన
కాయలేవున్నయ్” అన్నాడు. ఆకా
రంచూసి భయపడ్డానుగాని, చాలా
మంచి వాడిలా ‘వున్నాడే’ అను
కున్నాడు మనస్సులో వాసు.
అనటమే తడవుగా చెట్టుదగ్గరికి
పోయాడు వాసు.

“కుర్రాడు చురుకైన వాడిలా
కనిపిస్తున్నాడు పిన్న” అన్నాడు
కిష్టారావు.

“తెలివైన వాడు కూడాను...
అయిదో క్లాసులో యిన స్పెష్టరు వీణ్ణి
యెంతో మెచ్చు కున్నాట్ట” అంది
వరహాలు నవ్వుతూ.

“అయిందొచ్చు - మొహా
చూస్తేనే తెలుస్తుంది ... నేనెప్పు
డడిగి తెలుసుకుంటానుండు.”
అన్నాడు క్రిష్ణారావు. అప్పటికింకా
కాయలున్న కొమ్మని అందుకో
బోతున్నాడు వాను వరహాలు
పిల్చింది. వానుతిరిగి వస్తుంటే

“కాయ తీసుకొన్న తరువాతే
 రావోయ్” అన్నాడు క్రిష్ణారావు.
 “ఫరవాలేదండీ” అంటూ
 చేతులు ఫేంటుకి తుడుచుకుని
 వచ్చాడు వాసు.

క్రీష్ణారావు అతని బుద్ధికిమెచ్చు
కున్నాడు మనస్సులో

“అబ్బాయ్, అయిదో క్లాసువాన
యోగ్యు కదూ?”

“బానండి...” చేతులు కట్టకుని
చెప్పాడు వాసు

“సికింకా యెక్కువ చదువు
కోవాలని వుందా?”

“ఓనంది...”—అందుకే మా
నాన్న పంపారు” అమాయకంగా
అన్నాడువాను.

“అవులే, యేదీ చెప్ప ...
మొగలు సామ్రాజ్యాన్ని యెవరు
స్థాపించారు?”

“బాబరండి” తడుముకో శండా
చటుక్కున చెప్పాడు వాను.

అదొక్కటే కాకండా యింకా
అనేక విషయాలు అడిగాడు క్రిష్ణా
రావు. అన్నింటికీ సరైన జవాబులు
చెప్పాడువాను. క్రిష్ణారావు వాసుని

వెళ్ళి పోవడాన్ని వాను జామికాయ నంగ తే మర్చిపోయి యింటికి పోయాడు.

“మీ మనుషుల కంటే తెలివైనవాడు పిన్నీ... ఫస్టుఫారంలో వేయించినాఫరవాలేదు...యిల్లాంటి వాళ్లు చదువుకోవటం మంచిది” అని తన అభిప్రాయం వెల్లడించాడు క్రిష్ణారావు.

“నువ్వే తినుకపోయి జాయిన్ చేయించరా...” అంది నవ్వుతూ వరహాలు.

“అలాగేపిన్నీ” అన్నాడు క్రిష్ణారావు, తరువాత వరహాలు అక్కడి నుండి వెళ్లిపోయింది. క్రిష్ణారావు భార్య భర్తకిదగ్గరసా వస్తూ

“కుర్రాడు చాలబుద్ధి మంతు డిలా వున్నాడండీ” అంది.

“ఓను... పిల్లలకి తర్ఫీదివ్వటంలో వుంది వాళ్ళ భవిష్యత్తు” అన్నాడు క్రిష్ణారావు.

వరహాలు యింట్లోకి పోయి చూచింది గదా, వాను ఒంటరిగా కూర్చుని యేదో ఆలోచిస్తూ మేనత్తరావటమే గమనించలేదు.

వరహాలు లోలోపల నవ్వుకుంది.

“ఏంరా ఇక్కడ ఒంటరిగా కూర్చున్నావ్? కామేశం, విశ్వం, ఆ గదిలో కూర్చున్నారూ కదూ వెళ్లు..... వరాయి వాళ్ళలాసిగ్గం దుకూ?” అంది.

అలాగేనని తల మాత్రం పూపాడు వాను. కాని వాళ్ళ దగ్గ

కి వెళ్లేందుకు నంకో చిస్తున్నాడు. ఎందుకూ అంటే వాల్లిద్దరన్న దమ్ములు తనను హేళనచేస్తూ రేమానన్న భయం వుందతనికి. అలాగని యెంతకాలం వాళ్లకిదుర దూరంగా తిరుగుతాడు? ధైర్యం చేసి వెళ్లాడు. వాల్లిద్దరూ చీట్లుపేక ఆడుకుంటున్నారు.

“అడతా వేమిటోయ్ వానూ?” అన్నాడు విశ్వం. అలా అన్నప్పుడు నవ్వులేదుకూడా. ఆమాత్రం మర్యాద చ్చి మాట్లాడినందుకు విశ్వంని మెచ్చుకున్నాడు మనసులో.

“నాకీ ఆటరాదు విశ్వం...మీరాడండీ - నేను చూస్తూ” అన్నాడు వాను. అతని కాళ్ళర్యం మేసింది,

వాసు చదువు

6

విక్రమం అంత చిన్నతనంలో ఆ ఆట యెలా నేర్చుకున్నాడో, అని.

“నీ పని చూడ్డమేలే... నీదంతా పల్లెటూరి తెలివి. ఇల్లాంటి పేరూ చేత కావు.” అన్నాడు కామేశం నవ్వుతూ. అతడి మాటలు కటువుగా మృదయానికి తగిలినయే వాసుకి.

“పూరుకో అన్నయ్యా: పాశం అతడే సిగ్గుపడుతుంటేనూ” అని గదమాయించాడు విక్రమం. కామేశం

యింకా నవ్వుతూనే వున్నాడు యెంతాళిగా. వాసు ఆ నవ్వుని అంతగా పట్టించుకోలేదు.

అప్పుడే వాసు వారిరువురి మనస్తత్వాలు తెలుసుకొన్నాడు. కామేశం యెప్పటికైనా మనసిచ్చి మాట్లాడ్దా, అతని మృదయం కపటమయిందని అర్థం చేసుకొన్నాడు. అందుకే విక్రమంతో యెక్కువ చదువుగా తిరుగుతుండేవాడు.

వాసు వరీ క్షు ప్యాపై ఫస్ట్ ఫారంలో చేర్చబడ్డాడు. క్లాసు మాస్టరు కూడా అతని తెలివితేటలకి అచ్చేరువందాడు. పల్లెటూరి బడికంటే కొత్త బడిలో యెన్నో వింతలు చూశాడు వాసు... సరి కొత్త మేజా బల్లలు, షీరియడ్ తెలియజేసే గంటలు, రకరకాల విద్యాధులు... యివన్నీ వింతగానే కన్పించాయి. కొన్నాళ్ల వరకు గాని క్లాసులో యెవరితోనూ స్నేహం కలుపుకో లేకపోయాడు.

పట్నం పోయాక వాసు వేపం చాలమట్టున మారిపోయింది. డిన్న కొద్ది బాటి దుస్తులు శుభ్రంగా వుంచుకోవటం, తలనున్నగా దువ్వుకోవటం, రోజుకి రెండు సార్లు మొహం నబ్బుతో కడుక్కోవటం, యివన్నీ నేర్చుకున్నాడు.

పట్నం వచ్చేసీ నెలతో జాలయింది. ఓసారి పల్లె పోవాలనుకొన్నాడు. ఓ ఆదివారం వుదయం కాలినడకనే పల్లెటూరికి బయలుదేరాడు, అట్టే దూరం లేదుగనక. ఇల్లుచేరటంతో తల్లి వాసుని కాగలించుకుంది. సూర్యనారాయణ షేనునమాచారాలు, అక్కడి పరిస్థితులు అడిగాడు. అన్నీ నవ్వంగా వున్నట్టే చెప్పాడు వాసు.

స్నేహితు తొచ్చాడని విన్న ధర్మారావు వెంటనే వాసు దగ్గరికి పోయాడు. ఒకరి నోకరు చూసుకుని నవ్వుకున్నారు. ఇంట్లో వుంటే మాట్లాడే స్వేచ్ఛ వుండదని యిరువురూ పూరిబయట గుడిదగ్గరికి పోయారు. అప్పటికి వుదయం తొమ్మిది గంటలవుతుంది. అప్పుడక్కడు చుట్టుగావున్నా, యెండ

తీవ్రంగానే వుంది. ఇరువురూ చెట్ల నీడని కూర్చున్నారు.

“ఎలా వున్నావ్ ధర్మా?” అన్నాడు వాను అతడి మొహం లోకి చూస్తూ.

“నామాట కేంగనీ, నీ సంగతి చెప్తా? స్కూల్లో చేరావా?” అన్నాడు ధర్మారావు తనో లెఖలో వ్యక్తి కాదన్నట్టుగా.

“ఫస్టు ఫారంలో చేరానరా! నిజంగా పట్నంలో వుంటే స్వర్గంలో వున్నట్టే వుంటుంది. ■ రోడ్లు, ఆ జనం, మోటారు కార్లు, యివన్నీ చూస్తుంటే యెంతో హాయిని పిస్తుంది. సినీమా కూడా వుంది— మొన్ననో సినీమా చూశాను. ఎంత బావుందనుకున్నావ్?”

“అక్కడ నదివుందా?”

“వుందిగాని, చాల దూరం మా ఇంటికి ... నేనెప్పుడూపోను. ఇంట్లోనే కూర్చుంటా. ఆ యిల్లు కూడా యెలావుందను కున్నావ్, పెద్దయిల్లే ... విద్యుద్దీపాలున్నయ్. రాత్రులు కూడా పగల్లానే వుంటుంది. అన్నట్టు మర్చిపోయాను - నీ చదువుగురించి మీ నాన్నగారేమన్నారు?” అన్నాడు వాను. ధర్మారావు ఓ నిట్టూర్పు విడిచాడు.

“ఏమంటాడు? పాత పాట! యీ సంవత్సరం చదువు నున్నా. యింటి పరిస్థితులు బావులేవట, వచ్చేయేడు పంపుతారట” అన్నాడు ధర్మారావు నిరుత్సాహంగా.

“అదేమిటి ధర్మా, మీలాంటి కలవాళ్లుకూడా యింటి పరిస్థితులు బావులేవంటే యెవరైనా నమ్ముతాయా?”

“అదేమిటో నాకే అర్థం కాదు

వానూ: పెద్దవాళ్లు కదూ, పాళ్ల యిష్టం...నరేగానీ, పట్నం పెళ్లి నువ్వు చాలా మారిపోయావు నుమా!” అన్నాడు ధర్మారావు వాను వేపు అదోలాచూస్తూ.

“అంటే...?” అర్థంకాక అడిగాడు వాను.

“అంటే, నీ బట్టల్లో, ముస్తాబులో మార్పు వచ్చింది. ఇంతకు ముందు నిన్ను చూచిన వాళ్లు యిప్పుడు చూస్తే నిన్ను పోల్చుకోలేరు...గొప్ప పోకులు నేర్చావు” అన్నాడు ధర్మారావు చిన్నగా నవ్వుతూ.

“పట్నం, పోకులకి పెట్టింది పేరు ధర్మా! నేనేమూల - మొన్న మొన్న పోయిన వాణ్ణి. అక్కడి కుర్రాళ్లని చూస్తే చిత్తయి పోతావు.” అన్నాడు వాను.

“పోనీ గానీ, మన బడి పంతులు నీ గురించి అప్పుడప్పుడడుగు తూంటాడు వానూ” అన్నాడు ధర్మారావు.

“ఇప్పుడు స్కూలుంటుంది కదూ, ఓసారి పోదారా” అంటూ లేచి ముందు త్రోవతీశాడు వాను.

మిత్రద్వయం వీధి వెంట పోతూంటే చాలా మంది దృష్టి వానువేపు మళ్లింది. కొందరసూయ పడ్డారు...కొందరు సంతోషించారు స్కూలు చేరుకుంటే సరికి బడి పంతులు పిల్లలకేదో బోధపరుస్తూ వానుని చూశాడు.

“రావోయ్ వానూ! యెప్పుడు రావటం? అవుతే నేను జ్ఞాపకం వున్నానన్న మాట” అన్నాడు నవ్వుతూ కుర్చీలో కూర్చుంటూ. వాను పంతులికి నమస్కరించాడు.

“అదేమిటి మాష్టరు గారూ మిమ్మల్నెప్పుడైనా మర్చిపోతానా? యివాళ్ళే వచ్చారు - రోపు వుదయం మళ్లి పెళ్లిపోతాను” అన్నాడు వాను.

“కూర్చోవోయ్ - నిల్చుం! పోయావే?” అన్నాడు బడి ప్థుతులు. వాను ఆ పక్కనే వున్న బెంచీపై కూర్చున్నాడు. ధర్మారావు వాను పక్కనే కూర్చున్నాడు. వాను వేపంలో మార్పు కనిపించటంతో క్లాసులో పిల్లలందరూ అతన్ని ఓ వింత జంతువుని చూస్తున్నట్టుగా చూశారు.

“ఏ క్లాసులో జాయినయ్యావ్ వానూ?” మళ్లి ప్రశ్నించాడు మాష్టరు.

“ఫస్టు ఫారంలో నండి...” సవి నయంగా చెప్పాడు వాను

“చాల సంతోషం - కష్టపడి చదివి, మీ తలిదండ్రులకీ, మన వూరికీ పేరు తేవోయ్, నీలాంటి కుర్రాళ్లు వుండటం అరుదు” అన్నాడు పంతులు. వాను తల దించుకుని నవ్వుకున్నాడు. బడి పంతులు మళ్లి మొదలు పెట్టాడు.

“చూడు వానూ! పట్నంలో అనేక మైన వింతలూ, విశేషాలూ, వుంటాయి. అవన్నీ చూచి మోన పోవద్దు. కొత్తకొత్త అభ్యాసాలు అలవర్చుకోవటం మంచిది కాదు. చెప్పకోవాలంటే దురభ్యాసాలన్నీ పట్టణంలోనే ఆలవాలమైవున్నయ్;

సంపూర్ణ నరత్ సాహిత్యం

*40 పుస్తకాలలోనూ...
14 సంపుటిములుగానూ...
వెలువడినాయి/వివరాలకు...

దేశికవిశామండలి, విజయవాడ-2

వా ను చ దు చు

ఒహరితో తగవులాడ్డం గానీ, ఒహరిని చూపించటం గానీ, విరోధాలు కలకాలం మనసులో వుంచుకోవటం గానీ కూడదు వానూ" అని హితోపదేశం చేశాడు మాస్టరు. అసలు మొదటి నుండి వానంటే పంతులకి తీరని అభిమానం...

బడి పంతులు దగ్గర కలవు తీసుకుని ధర్మారావుతో వాగ్వివాదం పోయాడు వాను. ధర్మారావు తండ్రి వానునడిగి యెన్నో విషయాలు తెలుసుకున్నాడు. అసలు యంతలోనే ధర్మారావు చదువు విషయం యెత్తాడు వాను. వచ్చేయేడు తప్పకుండా చట్నం పంపుతానన్నాడు ధర్మారావు తండ్రి. తరువాత కాస్తేపు అవీ యివీ, మాట్లాడుతూ...

దుకుని యిట్లు చేరుకున్నాడు వాను.

ఒకే రోజులో యివన్నీ చూసుకోవటం వల్ల, యింట్లో వున్న కాలపరిమితి తక్కువయ్యింది. అప్పటికే పన్నెండు చాటింది. భోంచేసి కాస్తేపు నిద్రపోయాడు. మూడు గంటలకి లేచి మొహం కడుక్కున్నాడు. నెలరోజుల తరువాత వచ్చిన కొడుక్కొనం పెంకటలక్ష్మి 'వుప్పా' చేసింది. వాను, సూర్యనారాయణ ఫలహారం చేస్తున్నారు.

"ఏం కా వానూ! యింట్లో వాళ్లంతా అభిమానంగా చూస్తున్నారా?" అన్నాడు సూర్యనారాయణ.

"ఓనునాన్నా!" అని మాత్రం అన్నాడు. లేదని యెలా చెప్తాడు?

"ఆ పిల్లలతో నువ్వు తగవులాడకేం..." అంది అక్కడే నిల్చున్న తల్లి.

"లేదమ్మా! నాకసలు తగవులంటేనే యిష్టమండదు" అన్నాడు వాను. తల్లి చిన్నగా నవ్వుకుంది.

"మల్లీ యెప్పుడొస్తావురా?" అంది పెంకటలక్ష్మి.

"వీలున్నప్పుడంతా వస్తుంటానమ్మా" అన్నాడు వాను. సాయం కాలం మరెక్కడికీ పోలేదు. ఆ రాత్రి యేమేమో కబుర్లు చెప్పకుంటూ పడుకున్నారు. మరుచటి దినం కోడికూన వేళకి లేచి వాను చట్నం బయలుదేరి పోయాడు, సూర్యనారాయణ కొంత దూరం తెలతెల వారిన వరకూ సాగనంటి తిరిగి వచ్చేవాడు.

(ఇంకావుంది)

ఎంతో రుచికరమైనది, ఎంతో ఆరోగ్యకరమైనది

TP. 538

పకాన్ ఆరోగ్యము నిచ్చును; పకాన్ రుచికరమైనది—మీ రోజున సద్భాములు మంచి వంటకు వాడే సాధనతో తయారుచేయాలనుటకు అనేక కారణాల్లో యిది రెండు. ప్రభుత్వ నిర్దేశములకు తగినట్లుగా, ఆరోగ్యరక్షక పద్ధతులతో, ఎ.డి. విటమినులు కలిపి తయారగు మిక్చిరి పద్ధత పొందిన పకాన్, పిల్లలకు పెద్దలకు ఎంతో ఆనందమైన కీర్తిని యిచ్చి వారి ఆరోగ్యమును సంరక్షిస్తుంది; ప్రతి వంటను విందుగా మార్చుతుంది. సరసమైన ధరలకు 2, 10, 25 పౌన్లు డబ్బాలో దొరకును.

పకాన్

ఎ.డి. విటమినులు కలిగినది

తాత తయారు

రారకడేశపు పెట్టుబడితో,
రారక నిర్వహణ క్రింద,
రారకడేశములో తయారవుతున్నది.

మా చిట్టి చంద్రహారం

మా నాన్నకు మాకంటే మా చెల్లి చిట్టి అంటే చాలా గారాబం. ప్రేమ, ముద్దు లాలికే చిట్టిబుగ్గలను చూస్తే గాని మా నాన్నకు సంతృప్తిగా వుండేదిగాదు. చిట్టి మానాన్నకు ఎంత గారాబం అంటే లేకలేక రాజుగారికి పుట్టిన కుమార్తెకు జరిగే నకలనవర్యలు జరిగేవి. ఇంటికి ఏం తెచ్చినా ముందు చిట్టికి తరువాత మాకు. మా అన్న ఆనందుగూడ అంతే ఎప్పుడు చిట్టి! చిట్టి అని దాన్నే దగ్గరకు పిలిచి ఎత్తుకునే వాడు గాని, ఏరా! రఘు! యిలారా! అని నన్ను పిలిచిన పాపానపోలే. "దేమయ్యా అంటే "అది చిన్నపిల్లరా! నీకేరా వదినవత్సరాలు నెత్తికొచ్చాయి." అనేవాడు. చిట్టి మటుకు మహాచిన్నదే? దానికి ఆరుసంవత్సరాలు. ఇలా వుండగా ఒకసారి మా నాన్న మద్రాసు వెళ్లాడు. వెళ్లే ముందు చిట్టి నాన్న వద్దకు వెళ్లి "నాన్నా! నేను నీతో వస్తా" అంటూ మారాం చేసింది.

"లేదు చిట్టి! నా మంచి తల్లి విగా! నీవు వద్దమ్మా! మరోసారి తీసుకువెళతాలే! ఆఫీస్ పనిపై చాలా తొందరగా వెళ్లి రావాలి" అని బుజ్జగించి చెప్పాడు.

"హూ! హూ!" అని మరీ గోముచేసింది చిట్టి!

"నీకు మంచి సిల్క్ గౌన్లు, పరికిణీలు, దండ తెచ్చిస్తున్నా!" అని నాన్న దానికి ఏదో కల్లబూలి

కబుర్లు చెప్పి మద్రాసు వెళ్లాడు. చిట్టి మహా మురిసిపోయింది నాన్న తనకు సిల్క్ గౌన్లు తెచ్చిస్తున్నాడని. విషయం తన స్నేహితురాలగు అమ్మడికి పనిగట్టుకు వెళ్లి చెప్పి వచ్చింది.

నాన్న మద్రాసులో ఆఫీస్ పని ముగించుకుని తిరిగి వచ్చేటప్పుడు మంచి చంద్రహారం ఒకటి తీసుకొని వచ్చాడు చిట్టికి. చిట్టి దాన్ని చూసి మురిసిపోయింది. ఆ హారాన్ని ఎప్పుడూ మెడలో వేసుకొని తిరుగుతూవుండేది. అమ్మ "జాగ్రత్తగా వుండ నే!" అని

అర్జున్

హెచ్చరిస్తుండేది. ఆ హారాన్ని చూచినవాళ్లంతా "అబ్బ ఎంత చక్కగా వుంది. కండ్లు మిరిమిట్లు గొల్పుతున్నాయి" అనేవారు. ప్రతివాళ్లు తన చంద్రహారాన్ని విధంగా మెచ్చుకొనేసరికి చిట్టి కన్నులు ఆనందంతో మెరిసిపోయేవి.

ఇలావుండగా దసరా పండుగ వచ్చింది. నేను, అన్నయ్య అంతా శలవులు గనుక ఇంటివద్ద తిప్పవేశాము. ఒకరోజు చిట్టి పక్కింటి అమ్మడిని పిలిచి "బామ్మలూట ఆడుకొందాం రమ్మంది." అమ్మడికి చిట్టి వయస్సే. ఎంతో ముచ్చటగా వుండేది వాళ్ల స్నేహం. అమ్మడు, చిట్టి ఎవరిబామ్మలు వాళ్లు తెచ్చుకొని మా మెడపైకి పెళ్లి

ఆటలాడుకొ మొదలు పెట్టారు. వాళ్లు ఆడుకొనేవైపు మా మేడపైకి వేపచెట్టు కొమ్మలు ప్రాకి వున్నాయి. చెట్టుపై కోతులు గంతులు వేస్తూవుంటాయి.

అమ్మడు, చిట్టి కలసి కొంత నేపు అలా ఆటలాడుకొన్నారు. చిట్టి తన చంద్రహారం బామ్మ మెడలో వేసి దాని అందచందాలకు ఎంతో ఆనందించింది. ఇంతలో క్రిందనుండి అమ్మ ఓసారి వచ్చి వెళ్లమని కేక వేసేసరికి అమ్మడితో "బామ్మలను భద్రంగా చూస్తుండ"మని చెప్పి క్రిందికి వెళ్లింది చిట్టి. అమ్మడు తన బామ్మలకు కావలసిన శృంగారాలు, నవరింపులు చేసుకుంటూ ఆ పనులలో మునిగి పోయింది! ఇతర విషయాలు ఏమీ గమనించకుండా! అంతవరకు మరీ చెట్టుపై ఒక కోతి వీళ్ల ఆటలు చూస్తుండింది. చిట్టి క్రిందికి వెళ్లగానే మేడపైకి వచ్చి చిట్టి బామ్మ మెడలో వ్రేలాడే చంద్రహారాన్ని యిట్టే తీసుకొని క్షణంలో చెట్టుపైకి వెళ్లిపోయింది. అమ్మడికి యీ విషయం ఏం తెలియదు పాపం! తన బామ్మలు, తను తప్ప! ఓ అరగంట తరువాత చిట్టి మేడపైకి వచ్చి "అమ్మ క్రిందికి రమ్మంటున్నాది! వెళతాను" అని తన బామ్మను చూసేసరికి చంద్రహారం కాస్తా మాయమైపోయింది. చిట్టి అమ్మడి నడిగింది "చంద్రహారం తీసుకొన్నావా?"

"ఏ చంద్రహారం! నీ చంద్రహారమా! నాకు తెలియదే" అంది అమాయకంగా అమ్మడు.

"హూ! హూ! నీవే పోగొట్టావ్! నీవే తీసుకొన్నావు! చూడు మా

★ మా చిట్టి చంద్రహారం ★

నాన్నతో చెప్పి నిన్ను ఏం చేయిస్తానో" అంటూ ఏడుస్తూ క్రిందికి పోయింది చిట్టి.

అమ్మడికి చంద్రహారం మాయం కావడం చాల విచిత్రంగా వుంది. చిట్టి అన్న మాటలకు భన్నురాలై ఇంటికి వెళ్లి వాళ్ళ నాన్నతో జరిగిన సంగతి అంతా చెప్పింది అమ్మడు!

వాళ్ళ నాన్న సాయంకాలం మా యింటికి వచ్చి నాన్నతో ఈ విషయం వివరాలు అడిగి తెలుసుకొన్నాడు. మా నాన్నకు కూడా అమ్మడు చంద్రహారం వాడేస్తూ వని నమ్మకంలేదు. నాన్న, అమ్మడు వాళ్ళ నాన్నను మేడపైకి తీసుకొని వెళ్లి ఆ ప్రదేశం అంతా చూపాడు. ఎక్కడ చంద్రహారం కనుపించలేదు. అమ్మడువాళ్ళ నాన్న దృష్టిమీదుకు చెట్టుపై కూర్చోండి కిచకిచలాడే కోతిపై వడింది. ఒక్కసారి తలపంకించి "ఏమండీ! రావుగారు! రేపిపాటికి దొంగను పట్టి మీ చంద్రహారం యిచ్చేస్తానండీ" అని చెప్పి వెళ్లిపోయాడు. దొంగను ఎలా పట్టారా అని నాన్న నిర్ఘాంతపడిపోయారు. అమ్మడు నాన్న తిన్నగా యింటికి వెళ్లి వాళ్ళ నొకరును వంటి మా వీధి చివరనివ్వున కోతుల రామయ్యకు కబురుచేశాడు. రామయ్య వచ్చి "ఏం కాబు! కబురు చేశారట" అనగానే "ఏం లేదోయి! రేపు పొద్దున ఓసారి నీ కోతులన్ని తీసుకొని రావుగారింటివద్దకు రా" వని వుంది! మంచి బహుమానం యిస్తారే!" అన్నాడు. నరే అని

రామయ్య వెళ్లాడు. అమ్మడిని కేకేసి, తనతోపాటు వెంటబెట్టుకుని బజారుకు వెళ్లి మా చిట్టి చంద్రహారం మూదిరి యిమిటేషన్ పెరల్స్ చంద్రహారాలు నాలుగు ఖరీదుచేసి యింటికి తీసుకొని వచ్చాడు.

మరుసటి పుడయం రామయ్య తన 4 కోతులను వెంటతీసుకొని మాయంటికి వచ్చాడు. నాన్నకు, నాకు విషయం ఏం అర్థంకాలేదు. ఇంతలో అమ్మడు నాన్న వచ్చాడు. వస్తూనే రాముడిచేతికి యిమిటేషన్ చంద్రహారాలు యిచ్చి "ఓరే! ఆహారాలని కోతుల మేడలో వేయరా!" అన్నాడు. రామయ్య మొదట సంకోచించినా ఆవిధంగానే చేశాడు "ఇక యిప్పుడు వీటిని మేడపైకి తీసుకొని వెడదాం రండి!" అని నాన్నను, కోతులను తీసుకొని పైకివెళ్ళాడు. "ఇంక ఆకోతుల కట్టు బిప్పే వేసేయి రామయ్యా!" అని పుత్రువు చేశాడు. రామయ్య ఆవిధంగానే వాటి కట్టు విడిపించాడు. విడిచడమే తడవుగా ఆవి కరుగెత్తుకువెళ్లి మురిచెట్టు ఎక్కి కూర్చున్నాయి. మొదటి కోతి కొత్తగా వచ్చిన కోతుల మేడలో హారాలు పుండడం చూచింది. వరుగువరుగున చెట్టు మొదల వున్న మురిచెట్టుతోరలో చేయిపెట్టి యిట్టే మేము చూస్తుండగానే చిట్టి చంద్రహారం తీసింది. ఇవతలకు తీసి తనమేడలో వేసుకొని మిగిలిన కోతులతోపాటు గంతులు వేయసాగింది. అమ్మడినాన్న ఆదృశ్యాన్ని

"ఏలుబడి" పెద్ద కథ

రచన: జి. పార్వతి

17-11-1954 వారపత్రిక మొదలు "వనితాలోకం" క్రింద కలో శ్రీమతి జి. పార్వతి రచించిన "ఏలుబడి" అను పెద్ద కథ ప్రచురించబడుతుంది. సం॥

నాన్నకు చూపాడు "అడుగోనండీ! అనలు దొంగ!" అని కోతినిచూపాడు. నాన్న ఆదృశ్యం చూసి ముక్కుమీద వేలువేసుకొన్నాడు. రామయ్య చెట్టెక్కి కోతినిపట్టి చంద్రహారం తెచ్చి యిచ్చాడు. అమ్మడిచేత చిట్టికి యిప్పించాడు అమ్మడి నాన్న. కోతులరామయ్యకు అయిదురూపాయలు బహుమానంగా యిచ్చాడు అప్పటినుండి, అమ్మడు, చిట్టి ఎంతో ఆనోనన్యంగా వున్నారు. ఇక కథ కవరులో, కలం కేబులో! ★

కౌంటీ ఆఫ్ మాంటక్రిస్టో

రెండు భాగములు
ఒక్కొక్క భాగం
వెల రూ. 3-8-0
బొంబాయి ప్రత్యేకం.

ఆంధ్రగ్రంథవాల,
మద్రాసు-1.

విజ్ఞానవిమల

"డాక్టర్"

చిట్టి ప్రశ్నలకు
జవాబులు

డా. విజయమోహనరావుగారు, విజయవాడ.

—గ్రహణాలు భూమిపై నుండి భూమి విధంగా కనబడతాయని మన సిద్ధాంతాలు చెప్పేటందుకు ఆధారమైన మాత్రానా, అధునిక కాంత్యుద్ధానం చెప్పేటందుకు ఆధారమైన మాత్రానా అనియలో ఒకటి. అయితే భారతీయ సిద్ధాంతాలు క్రీ. శ. ఆయా ఏడవ శతాబ్దం తరువాత సాంకేతిక పరిశోధన మామకుమి అప్పటికి తెలిసిన మాత్రాంతటనే పంచాంగాలు గుణించడము మొదలుపెట్టి నేటివరకూ సాగించారు. ఆ పద్ధతులతోపాటు ఆశోకాలలో గ్రహణాలను గురించి వాడుకలోనుండిన పాము మింగడిపు నమ్మకాలూ, స్నానావసరపు నమ్మకాలూ నేటిదాకా దిగివచ్చినవి. ఇలాను స్నానాలుచేసి పండితులే రామా శత్రువులను 'ధాయాగ్రహణ' అనగా 'నీడలు' అంటారు. మరి పాము అనగా యేమిటి?

* * *
జ. యస్. రాజశేఖర్, తోటపల్లి గూడూరు.

—రాదారు విద్యుదయస్థాంత తరంగములను (అనగా కనబడని వెలుగు తరంగాలను) పుట్టించే సాధనము. ఈ తరంగాలు ఏ ఎలక్ట్రోమెగ్నెటిక్ వోల్టేజీ తిరిగివచ్చినప్పుడు మళ్ళీ వాటిని గ్రహించగల సాధనము కూడాను. పంపేకొలదికి, తిరిగి గ్రహించే కొలదికి నడుమగల అంతరమునుబట్టి ఎలక్ట్రోమెగ్నెటిక్ రాదారుకు ఎంత దూరములో ఉన్నదో లెక్కగట్టవచ్చును.

కొందరు ప్రజావంతులు తమ భావార్థి రాదారులవలె ప్రసారించగలరు. కొందరికి యింకా ఈ తరంగాలను గ్రహించి తద్వారా చెయ్యగలరు. మెస్సరైజా చెయ్యబడి కొంత మిగిలిన సుదృఢపడిన కుర్రవాడు గారడీ వాడు స్వల్పించిన వస్తువు చేయవచ్చునను వివరణామీద! అయితే ఇక్కడ గారడీ వాడు పంపిన తరంగాలను కుర్రవాని

మెదడు గ్రహిస్తున్నది గాని వాటికి మళ్ళీ వెనక్కి పంపడము లేదు అది లేదా.

—వెంట్రుకలను తయారుచెయ్యవలసిన అవసరము ఇంకా మానవజాతికి కలగలేదు. కాని అవసరమైతే చేసుకోగలము.

కాల కైపం

(4-వ పేజీ రెయివాయి)

మోహనోయింది లేదేమోనా రాగానే - లేదేమోనా రవుకాయమోతే, కానీనోట లలో లేదేమో, కాదులో లేదేమో, జేబులో లేదేమో, "పానీయంబులు త్రావు చున్, కుడుచుచున్ భాషించుచున్ హాసలీల విద్రాదులు నీయుచున్ దిగుచున్" లేదేమో పొడుకూడంటే ఏతుకనుదానే పాలు ప్రసించిపట్టుగా, చెవిలో సంతకధారగా లేదేమో పొదిన గావరసం పడుకూడునట్లు యితే, ఆరసం నీరసం అవుతుంది. దేశంలో పొడిపంటలకంటే లేదేమో పొడి ఎక్కువై ఎక్కడనువుతుంది. ప్రారంభ కాలంలో దానియందున్న మోహ చిహ్నం కోణాలలో ఉండదు. గరంగరంగా ఉండేది తాళా మూల. లేదేమో తడి మాదా కల్లారి పోతుంది. అప్పుడు లేదేమోనా మించిన ఏ గారడీమో మరొకటి అవతరించాలి. తూర్పుగా, మనకు కోరికలు కొన్ని కలుగుతూఉండడం, వాటిని పొధించడంకోసం కాస్త్రం పరిశోధించడం, మనం పొధించిన కోరికలే చివరకు మనలను పొధించడం జరుగుతుంది.

అందుచేతనే, అంతుచిక్కని విద్య ఎంత శీఘ్రా ఒక్కటే అన్నాడు. బంగారం చెయ్యడం చేయకొనడంకోసం, బంగారాన్ని గారించడంకోసం, బంగారానికి నమస్కారాలు చెయ్యడంకోసం, విద్యుత్ నీక బంగారంగవినిశోధించిపొధించి తెలుసుకో అన్నాడు ఆయ్యలైన తత్వవేత్తలు. ఇతరులను ఆకర్షించి వశపరచుకోవలెననే ప్రయత్నంకోసం, నీకల్పిని నీక గ్రహించి వశపరచుకో అన్నాడు - నీ ఆత్మను నీవు వశపరచుకుంటే నీగతంతో నీకు వశమైతే అన్నాడు. నీలోఉన్న అనంతకల్పిని నీవు తెలిసికొనడమే బ్రహ్మవిద్య అన్నాడు. దానివల్ల నీకు కలిగే బ్రహ్మానందమే మోక్షం

మీరు ఒకదానితో ఒకటి చేసి నట్లుగా వంతులలో అణువులు (Molecules) చెప్పబడిఉన్నాయి. ప్రతి అణువు కానీవలెనే చేయదుమొక్క పొడిపునకు లంబముగా - అంటే అడ్డముగా విస్తరించేదీ. చేయదుమాత్రము నిలువుగా సాగిపోతుంది. ఈరీతి చేయదుగల ప్లాస్టిక్ దారాలు తయారుచేస్తే వెంట్రుకలను తయారు చేసినట్లే.

—మెదడువలెనే చెప్పిన సంగతులను 'హాపకము' ఉంచుకోగల ఎలక్ట్రానిక్ యంత్రాలు తయారు చేస్తున్నారు. ★

అన్నాడు. అనంతమైన యీ జగత్తును నడిపించేటటువంటి క్రిస్టిలో నేఉన్నదన్నాడు. "రికత్తం అసి" అనే (అబ్రహామ్) నీవు అనున్నావు అనే ఒక్క ముక్కలో విద్య అంటే ఏమిటో వివరించారు. సుగిరిన వంతా అవిద్య, అవివేకం, అని అనగల గ్రహించాలి. అణువులో ఉన్నది అనంతమైన కల్పి అని గ్రహించిపట్టుగా ఆత్మకల్పి తెలిసికొనడమే అనంతమైన విద్య. "విత్త నంబు మట్టి కృషింబునకు నెంతో విశ్వ దాధిరాయ విసురనేను!"

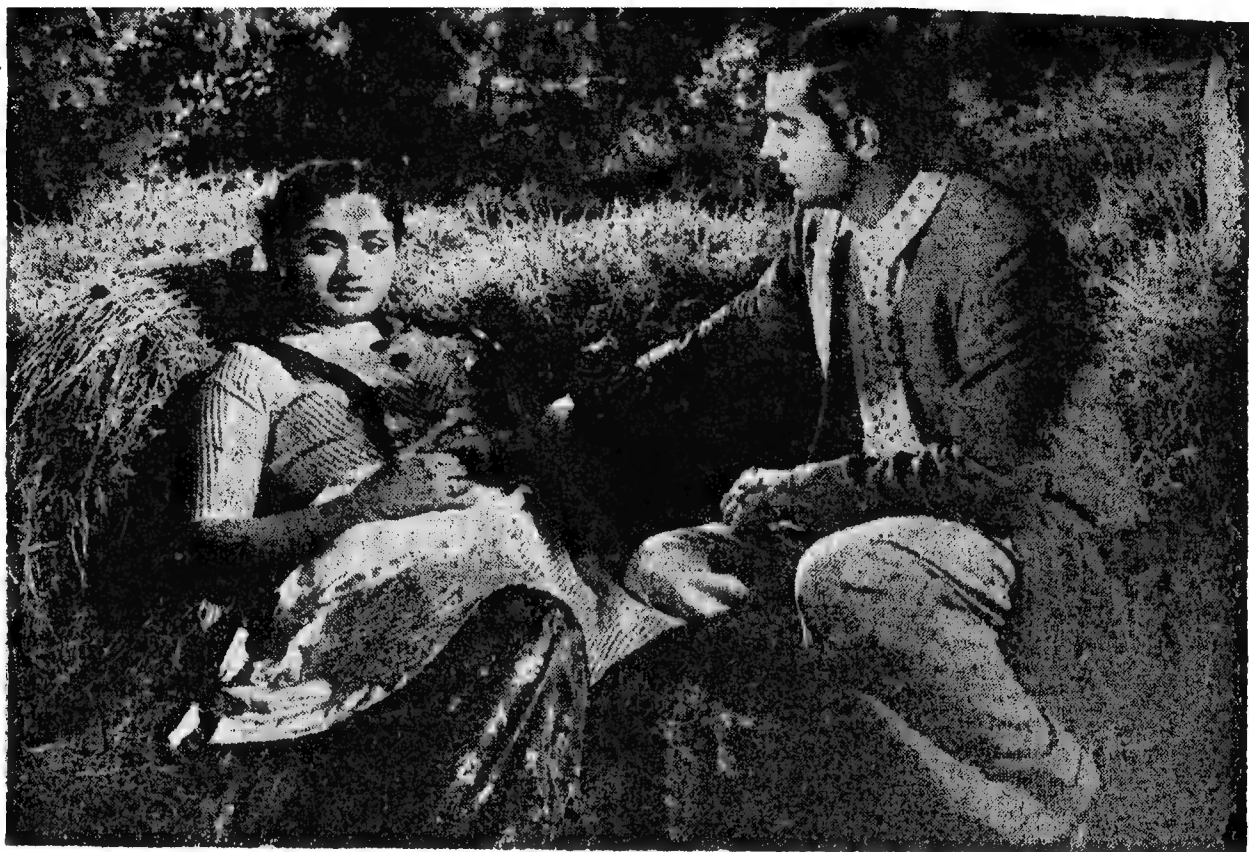
"రికత్తం అసి" అనే ఒక్క ముక్కలో ఉన్నదే విద్య. ఆకర్షణకల్పి అనేది బ్రహ్మానందంతటనూ ఉంది. ఒక గ్రహాన్ని ఇంకో గ్రహం ఆకర్షిస్తుంది. ఒక అణువును ఇంకో అణువు ఆకర్షిస్తుంది. ఒకచీని ఇంకోచీని ఆకర్షిస్తుంది. ఎంత దూరంకోధించినా ఒక్కటేకల్పి. దానిని తెలిసికొన్నవారిది, దానిని గురించిన మన జ్ఞానం విస్తరించినది బ్రహ్మజ్ఞానము. మన ఆత్మకల్పి మనం తెలిసికొన్న తర్వాత ఇక తెలిసికొనవలసినవిషయం లేదని బ్రహ్మవిద్య మనదేశించిన బ్రహ్మవేత్తల సిద్ధాంతం. విద్య అంటే అదే విద్యగాని, తదితరము విద్య కాదన్నాడు బ్రహ్మమాత్రాలు వ్రాసిన వ్యాసమహర్షి. దానికి తప్పవైనది విద్యకాదు. దానికి మించిన విద్యలేదు. అంతకంటే విద్య పెరిగదలేదు. అంతకంటే తరిగదలేదు. విద్య అనేది జగత్తులో ఉన్న ఒక కల్పి. అది పెరిగేది లేదు. తరిగేది లేదు. "విద్య యను దివ్యసం బభిలాషికోటికే తూరిగ నిచ్చినన్ వెరున్" అనే మాట అనర్థం. విద్య పెరుగుతుంది అనే మాట అవిద్య. అజ్ఞానం. అనిర్థం.

కాని, ఆత్మజ్ఞాన మొక్కటే విద్య అనేమాట బూబకం కాదంటే, దానిని త్రోవేయదానికి నిలులేదంటే, అటువంటి విద్య వలెంచి "పోడు యుగాంతపు కేకైన" అని అంగీకరించాలి. ★

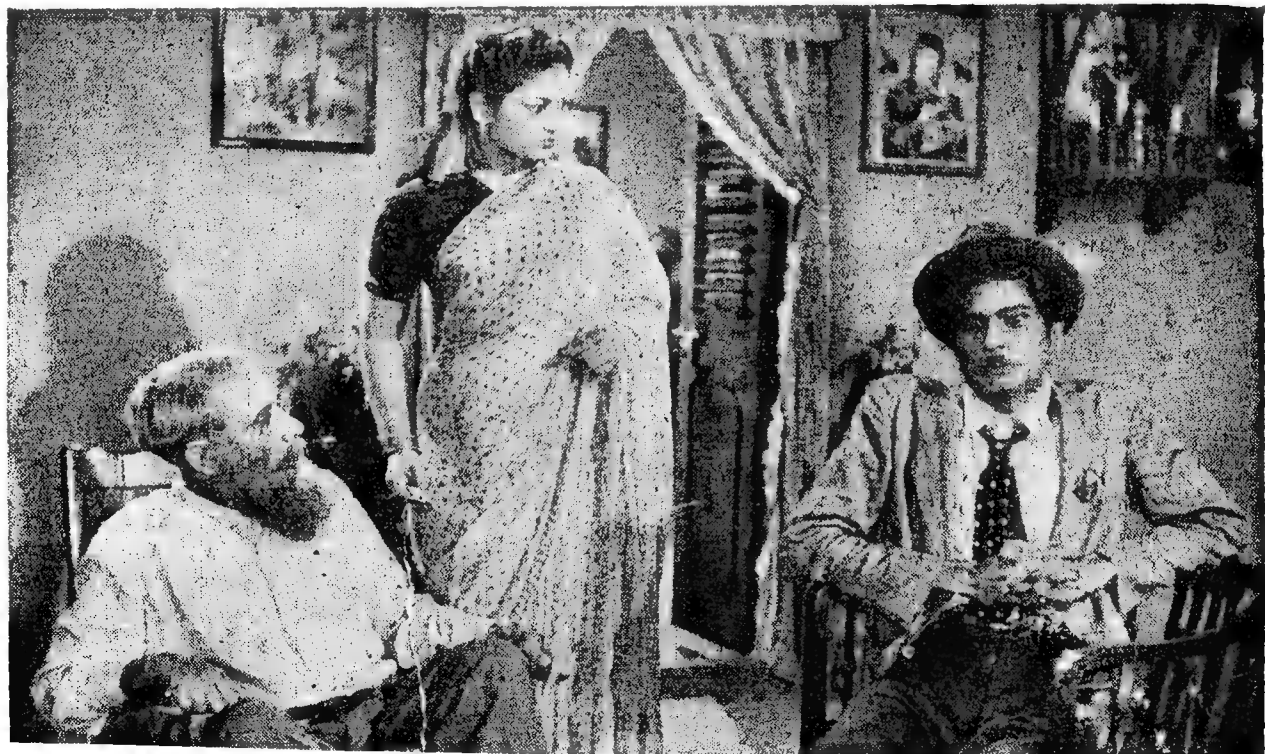
ప్రస్తుత ప్రపంచ విజయగర్భం - ఈమె వలచిన సుందరమైన పరిధారణలు

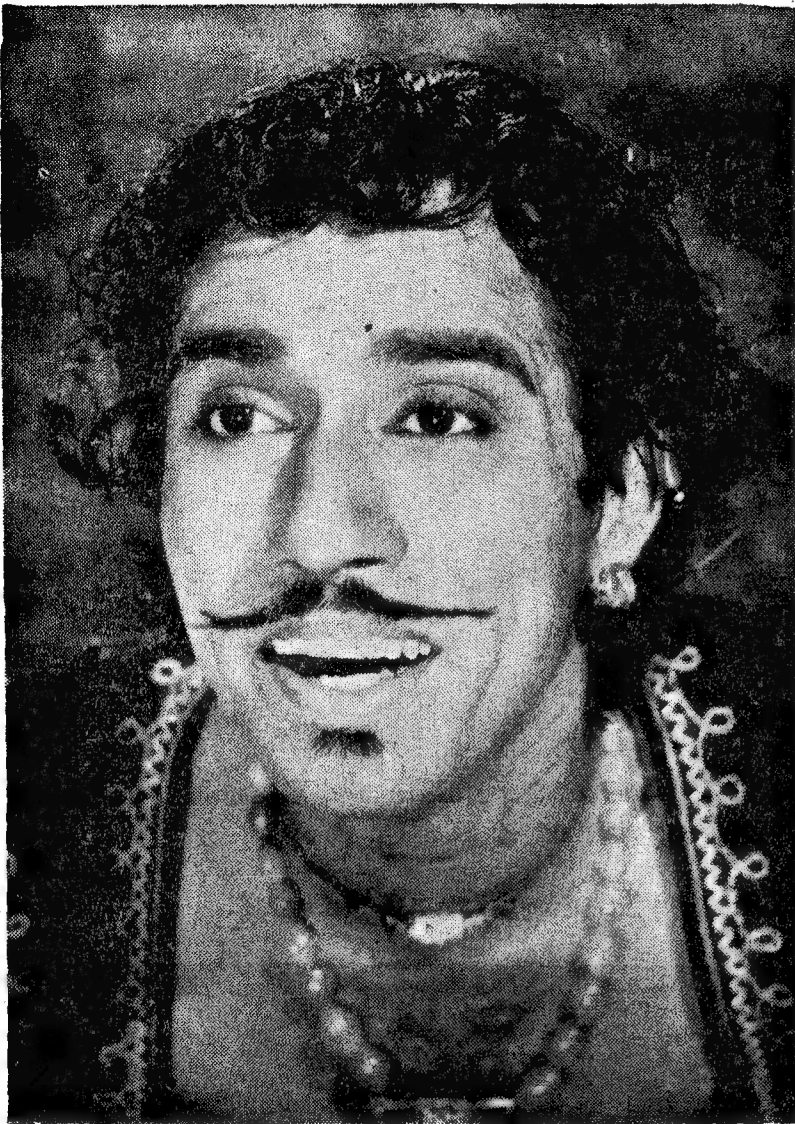

ప్రకాష్ వారి "అంతేకావాలి"లో జి. వంలక్ష్మి, శ్రీరాం.

★
విజయావారి "మిస్సమ్మ"లో దొరస్వామి, సావిత్రి, రమణారెడ్డి.

నతిభావారి "రేచుక్క"లో అన్నయ్య—పేకేటి శివరాం.

రేడియో "సక్కుబాయి"

రేడియో నెల తెలుగుకార్యక్రమాలు

ఆలిండియా రేడియో, మద్రాసు కేంద్రంవారు ఆక్టోబరు 21 వ రేడియో ఎగ్జూబరు మ్యూజియం థియేటరులో "సక్కుబాయి" నాటక ప్రదర్శనం ఏర్పాటుచేశారు. శ్రీ రాజరాజేశ్వరీ నాట్యమండలి వారు ప్రదర్శనంలో పాల్గొన్నారు. ఎస్. వరలక్ష్మి సక్కుబాయిగాను, రేలంగి

సక్కుబాయి భర్తగాను, పి. నూరిబాయి జ్ఞానయోగిగాను, కె. రఘురామయ్య కృష్ణుడుగాను నటించారు. ఈ నాటకం బ్రాడ్ క్యాస్ట్ చేశారుకూడాను.

ప్రేక్షకులు బాగా నచ్చారు. మ్యూజియం థియేటరు క్లిక్కిరిసిపోయింది. తెలుగునాటకం, అందులో ఒకప్పుడు బాగా పేరుమోగిన నాటకం 'ఇప్పుడు

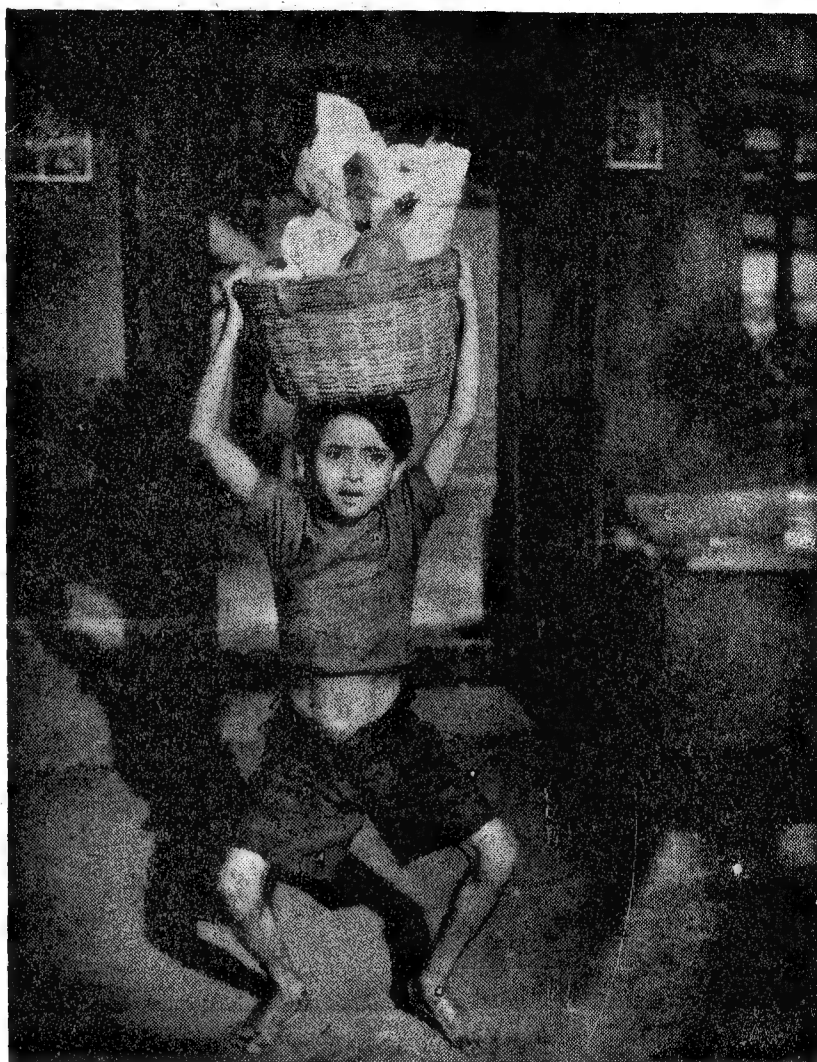
కాకపోతే ఇంకప్పుడు చూస్తూంటే అది ఉబలాటం, ఆలిండియా రేడియో వారి ఆధ్వర్యంలో ప్రదర్శన జరుగుతోందనే గౌరవం, ఎస్. వరలక్ష్మిని స్టేజీ మీద మాడాలనే కాకుండా, ముఖ్యంగా ఊరి మాపిస్తున్న సాకార్యం ఇవన్నీ కలిసి అంత మంచి ప్రేక్షకులు చూడరు కావడానికి కారణాలయ్యాయి. లేకపోతే ఈ ఊళ్లో తెలుగు నాటకాల సంగతి ఎవరికీ తెలియనిదికే!

రేడియోవారు చేసిన మొదటి పాఠశాటు ఆ థియేటరులో ప్రదర్శన ఏర్పాటు చేయడం. దాన్ని ఎవరు దీనికెక్కట్టించాలో గాని నాటకాల కనుకై నది కాదనేది స్పష్టం. ముఖ్యమైనవాళ్ళు, ముందుగా వచ్చినవాళ్ళు మంచి స్థానాలాక్రమించిన తర్వాత, నాటకానికి సామాన్యులు, ప్రదర్శనకు ఆలస్యంగా అంటే, పదిహేను నిమిషాలుముందు వచ్చినవాళ్ళు మూలలను స్థానాల్లో కూర్చోవలసి వచ్చింది. ఆపాతులైకూడా కొంచెం ఆలస్యంగా వచ్చినవాళ్ళు వెనక్కి తిరిగిపోవలసి వచ్చింది. మూలల్లో కూర్చున్న వాళ్ళకి స్టేజీలో సగభాగం మూలమే కనిపిస్తుంది. అందుచేత ప్రపంచంలో ఒకచోట పక్కలైతే ఇంకోచోట రాత్రి అయినట్లు సక్కుబాయి కనిపిస్తే జ్ఞానయోగి కనిపించడు; జ్ఞానయోగి కనిపిస్తే సక్కుబాయి కనిపించడు. అందుచేత సగం నాటకం కేవలం, మిగతాదిమాత్రం దృశ్యం అవుతుంది. ఈ సగం భాగానికి ఇంతియారం రావాలి అని, తరుణం మించిన తర్వాత చింతించినవారు లేకపోలేదు. ఈ ఇబ్బంది రేడియో ప్రముఖులకు స్ఫురించక పోవడం విచారకరం.

ఇకపోతే అసలు నాటకం. రేడియో వారు పూర్వపు సంగీతాన్ని ఉద్ధరించడానికి వ్యర్థప్రయత్నాలు చేస్తున్నట్టే, పూర్వపు నాటకాల కత్తును పునరుద్ధరించడానికి కంకణం కట్టుకున్నారేమో అనిపిస్తోంది. ఇరవై ముప్పయ్యేళ్ళకేందట ఈమాదిరి నాటకాలు ప్రేక్షకులను ఉద్దారకంగా లాగించినమాట నిజమే. ఆ ఊళ్లో హేమామాలినై నటులు ఈ నాటకాలు ప్రదర్శించేవారు. వారి నటనా నైపుణ్యం వల్లే ఆ నాటకాలకు విపరీతమైన పలుకుబడి కలిగింది. నటుల అభినయం, పద్యాలు పాటలు తోడై పాటికంత పలుకుబడి సంపాదించి పెట్టాయని నా నమ్మకం. పద్యాలు లేని నాటకం ఉండేదికాదు. పద్యాలులేని నాటకానికి జనం వచ్చేవారేకాదు. ఆ పద్యాలు మొన్న మొన్నటిదాకా ప్రజల నోళ్ళలో ఆడుకూనే ఉన్నాయి. తుంగల చలపతి, జోన్న విఠ్ఠల, సానం, కపిలవాయి, యడవల్లి, బల్లారి మొదలైన నటులు ఆంధ్ర

వాటకరంగానికి విశేషమైన భ్యాతి చేసా
రారు. ■ నటుల్లో చాలమంది ఇప్పుడు
లేనూలేరు. ఆరోజులు పోనూపోయాయి.
అప్పటి ప్రజాభిరుచులు వేరు, ఇప్పుటి
ప్రజాభిరుచులు వేరు. ఆ వాటకాలు
ఇప్పుడు చూస్తుంటే ఆరోజుల్లో పొందిన
రసానుభూతిగాని, కనీసం సానుభూతిగాని
ఇప్పుడెలా కలుగుతాయి? ఒక పాత్రధారి
లేంజేసి మూజేసి పద్యాలు అనర్థంగా
వరసగా పాడేస్తుంటే మిగతా ప్రేక్ష
కులు సన్నివేశానికి సంబంధించిన ఏ
అవకాశం ఉన్నా, ఆ కౌన్సిల్లా దాన్ని
ఉపసంహరించుకుని వింటూ నుంచోవల
సిందే. అప్పటి టెక్నిక్ అది. అప్పటి అభిరు
చుల ప్రకారం, ఆ వాటకాలు బాగానే ఉన్న
ట్లుపించేవి. వీటిని రేడియోవారు తిరిగి ఉద్ధ
రించాలని కాబోలు రేడియో నెల కార్య
క్రమాల్లో కృష్ణకులాభారం, పాదుకా
పట్టాభిషేకం, సక్కుబాయి ఏర్పాటు
చేశారు. కులాభారం ఖరవా లేదనిపించింది.
కాని పాదుక, సక్కుబాయి చిరాకు కలి
గించాయి. రేడియోవారు ఈ వాటకాల్ని
బ్రాడ్ కాస్టింగ్ అవసరాలకోసం మార్చిన
పద్ధతి దీనికి బాగా తోడ్పడివుంటుంది. సిని
మాల కలవాటుపడిన ఎస్. వరలక్ష్మి కంఠ
నాధుర్యం చివరివరకు కాపాడుకోలేక
పోయింది. నూరిబాబు ఎదురుగా మెక్
లన్న సంగతి మరచిపోయా, రఘు
రామయ్య అది పేజీ ఆన్న సంగతి మరచి
పడ్డాల్సింది ఆ కారాలకు తగినట్లు తరం
వేస్తూనూ, పాడారు. ఈ వాటకానికి
నిర్వహణ నూరిబాబు, సమర్పణ ఎస్. వర
లక్ష్మి. నిర్వహణకీ, సమర్పణకీ లేదా
ఎక్కడుండ్, వాటిని వేర్వేరుగా ఇద్దరి
కివ్వవలసిన అగత్యం ఏమిటో చప్పన
స్ఫురించడంలేదు.

మొత్తం మీద ఈ నెల రోజుల కార్య
క్రమాలు అన్నీ అంతంత మాత్రంగానే
ఉన్నాయి. విశేష కార్యక్రమాలని పేరు
పెట్టి ప్రదర్శించిన వాటిలో 'విశోదాల
వీరన్న కాపు' అనేది మునుదుగా ఉంది.
'తమాసాలు - తారాజువ్వలు' అనే గంట
కార్యక్రమం, 'రేడియో మంత్రి కేస్కార్
గారు ఆ ప్రమానం ఏ సినిమాలను నిరసిస్తూ
ఉంటారో ఆ చిత్రకళాదు సినీమాల విశోదో
లాగానే ఉంది. అందులో "పడుచుతనము
రైలుబండి పోవుచున్నది; వయసు వారి
కందులో పోతున్నది" అని మొదలయ్యే
ఒక పాట కేస్కార్ గారు వింటే "హరి
హరీ, అశ్వలము కిమించుగాక" అని చెవులు
మూసుకుంటూ రనుకుంటాను. మొత్తానికి
రేడియో కార్యక్రమాలను 'పావురం రైల్వే'
చేసే ఉద్దేశంతో అట్టహాసంగా జరపబడిన

సాధనావారి "సంతానం"లో మాస్టర్ నాగేశ్వరరావు.

ఈ 'రేడియో నెల' వట్టి హాసంగానే మిగిలి
పోయింది.

"రేడియో ప్రోత్సాహం"

బొంబాయిలో బాల చిత్రోత్సవం

బొంబాయి రాష్ట్ర మహిళామండలివారు
నవంబరు 21 న బాలచిత్రోత్సవం ఏర్పాటు
చేస్తున్నారు. డా॥ బి. వి. కేస్కార్ గారి
విజయలక్ష్మి పండిట్ గారి ఉత్సవం ప్రారం
భింపవచ్చును. 22 న రేడియో 27 వరకు
జరిగే ఈ ఉత్సవంలో యూరప్, ఆసియా
దేశాలనుండి వచ్చిన వివిధ బాలచిత్రాలను
ప్రదర్శిస్తారు. రష్యా, బ్రిటన్, అమెరికా,
చెకోస్లోవాకియా, యుగోస్లావియా, జైనా,

ఫ్రాన్సు, జపాన్, జర్మనీ దేశాల్లో నిల్ల
కోసం ప్రత్యేకంగా తయారైన కళా
చిత్రాలను, కాన్స్టాన్ చిత్రాలను, కిల
బొమ్మల చిత్రాలను ప్రదర్శిస్తారు. పెద్దల
విశోదకోసం తయారైన చిత్రాలనుండి
నిల్లల దృష్టిని మరల్చడానికి, నిల్లలచిత్రాల
మనదేశంలో తయారు కావలసిన అవక
శాన్ని ప్రజల దృష్టికి, నిర్మాతల దృష్టికి
లేవడానికి ఈ ఉత్సవం ఏర్పాటు చేస్తు
న్నట్లు మహిళామండలి అధ్యక్షురాలు
శ్రీమతి మినాక్షీ బాక్షే ప్రకటించారు.

డాక్యు మెంటరీల

నిలుపుదల

ప్రభుత్వంవారు సప్లయిచేస్తున్న డాక్యు

“కాళహస్తి మహత్యం”లో మాలతి, లింగమూర్తి, కుమారి.

మెంటరీలను, వార్తా చిత్రాలను నిర్వహించే ప్రదర్శించవలసి రావడం పొరకుతున్న భంగం కలిగిస్తున్నందున, ముప్పిం కోర్టు తీర్పు దృష్ట్యా తాము వాటిని నిలుపుచేయాలని తీర్మానించామని ఆంధ్ర ఫీలింస్ వాణిజ్య మండలి వారు తమ తీర్మానాన్ని సమర్థిస్తూ ప్రకటించారు. ప్రతి పదవ్యసలోనూ, 2000 అడుగులకు తక్కువ కాని డాక్యుమెంటరీలను, వార్తా చిత్రాలను ప్రదర్శించాలని సినిమా ట్రాగ్రాఫ్ చట్టం నిర్దేశించడం, చూడంకలవాకా ఉన్న రుసుమును ఈ చిత్రాలపై ప్రతినెలా ప్రభుత్వానికి అద్దగా చెల్లించవలసి రావడం వ్యాపార స్వేచ్ఛకు భంగకారులుగా ఉన్నాయని కూడా మండలి అభిప్రాయ పడింది.

విజయనగరంలోని ఆంధ్రరాష్ట్ర సినిమా ప్రేక్షక సంఘంవారు ఆంధ్ర, దక్షిణ భారత మాలు హానికరాలు కానేకావనీ, ప్రసిద్ధ

ఫీలింస్ వాణిజ్యమండలం తీర్మానాలను నిరసిస్తూ ఇటీవల ఒక తీర్మానం చేశారు. డాక్యుమెంటరీలను, వార్తా చిత్రాలను ప్రదర్శించడానికి వీలుగా సినిమా ట్రాగ్రాఫ్ చట్టాన్ని సవరించాలనికూడా వారు ప్రభుత్వాన్ని కోరారు.

సినిమాలవల్ల పిల్లలు చెడిపోతారా?

సినిమాలవల్లనే పిల్లలు చెడిపోతారనడం సత్యదూరమనీ, పిల్లల ప్రవర్తన తలిదండ్రుల ప్రవర్తనమీద ఎక్కువగా ఆధారపడివుంటుందనీ, సంఘంలోని పరిస్థితులు, చవకబారు నవలలు, కామిక్ కార్టూన్లు ఇవన్నీ కలిసి పిల్లలను చెడగొట్టడానికి సహాయపడతాయనీ, వీటితో పోలిస్తే సినిమా హానికరాలు కానేకావనీ, ప్రసిద్ధ

దర్శకుడు వి. కాంతారాం ఇటీవల ఒక వ్యాసంలో వ్రాశారు.

అయితే కాంతారాం గారు భారతీయ చిత్రాలకు, హాల్లీవుడ్ చిత్రాలకు చాలా తేడా ఉందని ఒప్పుకున్నారు. కొన్ని సినిమాలు పిల్లలమీద నేకాక పెద్దలమీద కూడా దున్నుభావం కలిగిఉంటాయనీ, అయితే భారతీయ చిత్రాలు హాల్లీవుడ్ చిత్రాలంతగా హానికరంకావనీ ఆయన అన్నారు. హాల్లీవుడ్ చిత్రాల్లో కామిక్ రక దృశ్యాలు, సేర ప్రోత్సాహక దృశ్యాలు హింస, దౌర్జన్యం ఎక్కువగా కనిపిస్తాయనీ, ఈచిత్రాలు పిల్లలను సమాజంగా అవినీతివారాలను పట్టిస్తాయనీ ఆయన అన్నారు. కాని ఇవన్నీ చవకబారు హాల్లీవుడ్ చిత్రాలు. అటువంటి వాటిని నిషేధించడమే మంచి పద్ధతి. ఈ చిత్రాలు యూరపియన్, అమెరికన్ టెలివిజన్ ఛానెల్స్

మాత్రమే ప్రతిబింబిస్తాయనీ, కనుక చాటిని మన చేతంలో ప్రదర్శించ వచ్చుననీ మన నెన్నార్లు చెప్పేదానితోనే నే నేర్పించను. అటువంటి చిత్రాలను చూడకుండా మంచి చిత్రాలను మాత్రమే పిల్లలు చూసేట్లు తల్లిదండ్రులు జాగ్రత్త వహించాలి, అని శాంతారాం అన్నాడు.

చార్లీచాప్లిన్ తీయబోయే కొత్త చిత్రం

అమెరికన్ జీవితవిధానం గూర్చి తాను ఒక చిత్రం తీయబోతున్నానని, కాని అది రాజకీయ చిత్రం కాదనీ, రాజకీయాలు విసుగెత్తిస్తాయనీ చార్లీచాప్లిన్ ఇటీవల అన్నాడు. తన చిత్రం వ్యంగ్యపూరితంగా ఉంటుందనీ, అమెరికన్ రాజకీయ నాయకులను మాత్రం అందులో ప్రవేశ పెట్టననీ, చిత్రంలోకి ఎక్కించవలసినంత తేలిక తేటలు వారిలో కనిపించననీ, తన చిత్రంలో వేళాకోళం ఉంటుందే తప్ప జ్యేష్ఠ కనిపించదనీ ఆయన అన్నాడు. బ్రిటిష్, అమెరికన్ నటులు ఈ చిత్రంలో పాల్గొంటారట. చాప్లిన్ వేషానికి పూర్వపు వివాదాలు, చేతి కర్ర ఉంటాయటగానీ, అతడు మాత్రం గౌరవనీయుడైన అల్పమానవుడుగా నటిస్తాడట.

టాకీలు అసలు వచ్చివుండగూడదనే తన సిద్ధాంతాన్ని ఋజువు చేయడంకోసం, 26 ఎళ్ళకిందట విడుదలైన "సర్క్స్" అనే చిత్రాన్ని తిరిగి నిర్మించడానికి ఆయన ప్రయత్నాలు చేస్తున్నాడు. "ప్రస్తుతం పారిస్ లో "మోడరన్ టైమ్స్" చిత్రం పొందుతున్న విజయం మాస్తే అసలు నీవి నూలు మాట్లాడడం మొదలెట్టి ఉండగూడదని నాకు అనిపిస్తోంది." అని చాప్లిన్ అన్నాడు.

"అమరనందేశ్వరం"లో రేలంగి.

58 సం॥ బాగా రోక నవ్యాతిజేసిన మదనమంజరి మాత్రం

ఈ మాత్రమే ద్వైత భావము, సమవేషము, రాతికీలమునకు పురుషోగమునకు లోగింది, కథ పేర్లమును పుట్టింది, రాతిపును గట్టినందును, అక్షరమును పారదోలి, జీర్ణ క్రింది వృద్ధి వరకును. శరీరమునందు ఉత్సాహమునిచ్చును.

40 మాత్రమే వెం. రు. 1-4-0 అ.

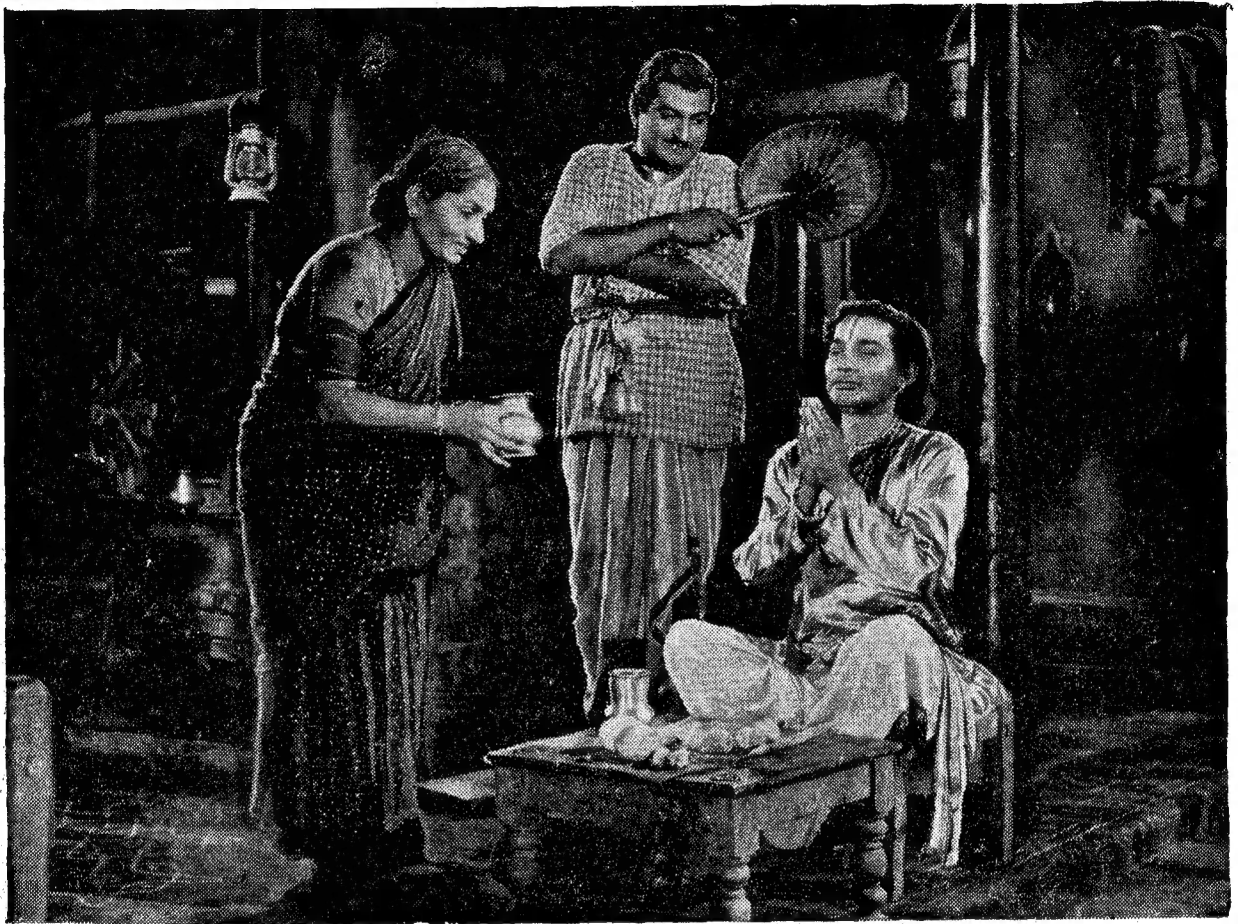
మదనమంజరి పార్శ్వనీ

184, వెంకటాచల రోడ్డు. మద్రాసు-1, వెంకటాచలమెడికల్ స్టోర్స్-పార్శ్వనీ రాజమండ్రి-ఈశ్వరరావు & కో. మెయిన్ రోడ్ వెంకటాచల-అర్జున్ పార్శ్వనీ-బ్రతుకూర్. ఇతర కేంద్రాలలో ఏజెంట్లగా వారి

భారతీయ చిత్రాలపట్ల రష్యన్ల ఆసక్తి

సోవియట్ అంతటా ప్రదర్శింపబడిన భారతీయ చిత్రాలను లక్షలాది ప్రజలు ఆసక్తితో చూచి ఆనందించడం మన సినిమా చరిత్రలో అతి ముఖ్యమైన సంఘటన. అమెరికాలోను, యూరప్ లోను

మార్కెట్ సంపాదించుకోలేకపోయిన మన చిత్రాలు ఇంత త్వరితంగా సోవియట్ ప్రజల అదృశం పొందడం మనవారికి విజంగా గర్వకారణం. ఏటేటా ఇటీవలిగా భారతీయ చిత్రాలు రష్యన్లలో ప్రదర్శింపబడినట్లయితే ఆర్థికంగానూ, సాంస్కృతికంగానూ మన సినిమా పరిశ్రమకు ఎన్నో లాభాలు చేకూరతాయనడం అతిశయోక్తికాదు. అయితే ఇకమీదట

“వాహినివారి “బంగారుపాప”లో ఒక దృశ్యం.

రమ్యమైన భారతీయ చిత్రాలు చేయటానికి అన్నిటికీ ప్రాతినిధ్యం వహించేటట్లు చూడడం అవసరం. ఈ సారి అన్నీ హిందీ చిత్రాలే రమ్యమైనాయి. ఇకనుంచి అయినా, తెలుగు, తమిళం, బెంగాలీ, గురాతీ చిత్రాలను హిందీ చిత్రాలతో పాటు సంపించడానికి భారత ప్రభుత్వమూ, సినిమా నిర్మాతలూ శ్రద్ధ వహించి విర్రాట్లు చేయాలి.

కేవలం చిత్రాలను, ఫీలిం వ్యక్తులను సంపించడంతో తృప్తి పడక మన సినిమా పారిశ్రామికాలు టెక్నికల్ విషయాల్లో రమ్యమైన సహకారాన్ని పొందడానికి కృషి చేయాలి. సినిమాకళలో రమ్యమైన తీసుకువచ్చిన అభివృద్ధి మరే దేశపు వారి కృషికి తీసిపోయింది. వారినుండి మనం నేర్చుకోవలసిన దంతైనా ఉన్నది. ఆస్త్రమానమూ హాల్లీవుడ్ కేసీ చూస్తూ, హాల్లీవుడ్ నే గ్రుడ్డిగా అనుకరించే మన సినిమా పరిశ్రమ రమ్యమైన సినిమా పరిశ్రమలైతే ఇక మీదట దృష్టి మళ్ళించాలి.

పోగా, మన చిత్రాలు ప్రదర్శించ

డంలో రమ్యమైన ప్రభుత్వం చూపిన శ్రద్ధ సమస్త సామగ్రి మన ప్రభుత్వం రమ్యమైన చిత్రాలను మనదేశంలో ప్రదర్శించడానికి చూపవలసి వుంది. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం ముందంజ వేస్తే, సినిమా పారిశ్రామికాలు కూడా తగిన చర్యలు తీసుకోవగలరని తోస్తుంది.

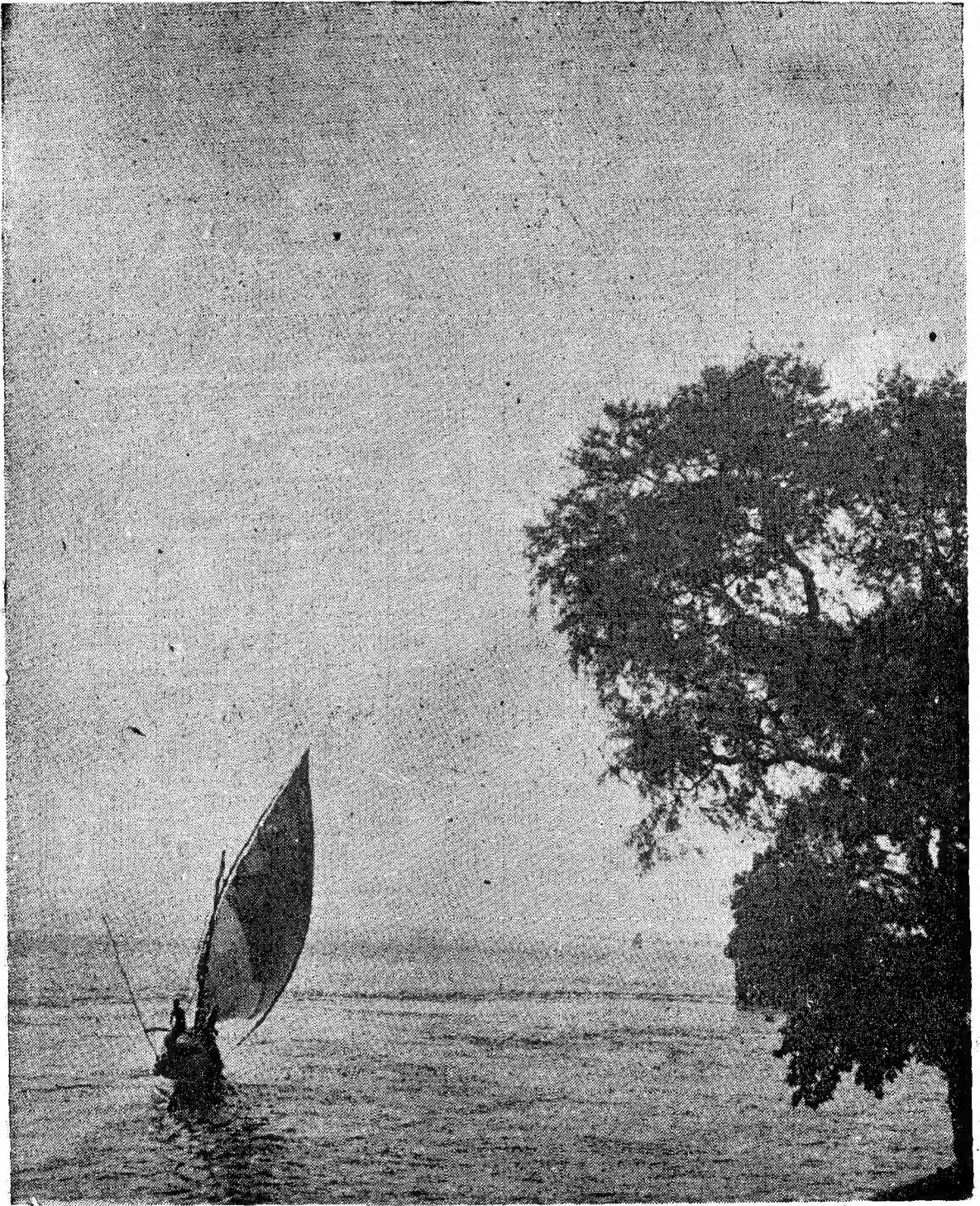
పంకజ్ మల్లిక్

“బెంగాలీ సంగీత దర్శకుడు పంకజ్ మల్లిక్ కిందటి నెల మద్రాసువచ్చి, మూగ, గ్రుడ్డి పిల్లల పాఠశాల సహాయార్థం పాట కచ్చేరీ చేశారు. ఆ కచ్చేరీలో ఆయన ఒక తెలుగు పాటకూడా పాడి శ్రోతలను సంతోషపరిచారు. ఆ తరువాత నేను ఆయనతో ఇన్స్టాగ్నోషిగా మాట్లాడుతూ కొన్ని ప్రశ్నలు వేశాను. ఆయన తమ ఆభిప్రాయాలు విన్నోమా మాటలంగా చెల్లడించారు. దాక్షిణాత్య సంగీతంపై తనకు చాలా గౌరవం ఉందనీ, కొవి దక్షిణదేశపు సినిమా సంగీతంపై తనకు అంత మంచి అభిప్రాయం లేదనీ, బొంబాయి సినిమా సంగీతాన్ని అనుకరించడమే తన ఆయిష్టానికి

కారణమని ఆయన చెప్పారు. నేను ఎల్ సంగీత్ అకాడమీ కచ్చేరీల సందర్భంలో కర్నాటక సంగీతం విని దాక్షిణాత్య విద్యాంశుల ప్రతిభను ముగ్ధుడైనానని ఆయన అన్నాడు. తెలుగుభాష చాలా శ్రావ్యమైనదనీ, తెలుగువారికి బెంగాలీ వారికి చాలా పోలికలున్నాయనీ ఆయన అన్నాడు. యువక సంగీతకారులకు మీ సలహా ఏమిటని అడగగా, జాతీయతను మరచి ఇతర సంగీత పద్ధతులకు ఎగబాక వద్దని ఆయన సలహా ఇచ్చాడు. కీ|| శే|| వైకల్ ను గూర్చి ఏమన్నా చెబుతారా అని అడగగా “నేను వైకల్ లో జీవించాను” అని అన్నాడు.

ఆ రోజు కచ్చేరీలో పంకజ్ మల్లిక్ యేకాన్ ఆజ్ ఆయా, చలే పవన్ కీ చాలా, దోనైనా, పియా మిలన్ కో జానా మొదలైన పాటపాటలు పాడిన పద్ధతినిబట్టి ఆయన గానకళా ప్రతిభ నిత్యమతనమని నాబోటివారికి అనిపించింది.”

స్వప్రకాంత *

దూరతీరాలకు

—భావో: కావ్యో: గోపాలకృష్ణమూర్తి—బాపట్ల.

ప్రసిద్ధిగాంచిన పాండ్స్ క్రీములతో

మీ ముఖమును మృదువుగ
నిర్మలముగ ఉంచుకొండి

ప్రతి ఒక్కరి చర్మ స్వభావమునకు
సరిపోయేలా రెండు ప్రఖ్యాతియైన క్రీములు

మీ సౌందర్యమును కోరుట సహజమే! ఆ
ఉద్దేశముతోనే పాండ్స్ క్రీములు తయారుచయివాడి
మీ ముఖమును మృదువుగ నిష్కళంకముగ
ఉండుకొనుటకు సహాయముగ రెండు సౌందర్య
సాధనలు యిస్తున్నాడు. పాండ్స్ క్రీములు వేడి లేక
చెమ్మగల ఏ ప్రదేశములోనైనా మీ చర్మమునకు
రక్షణనిచ్చేలా తయారుచేయబడినవి. మరియు ప్రతి
ఒక్కరి చర్మమునకు అది పొడిగానున్నా సరే
లేక సహజముగ జిడ్డుగానున్నా సరే తగినట్లు ఉంటాయి.
ప్రపంచమంతటా సౌందర్యవతుల వలె మీరూ
వానిని ప్రతిరోజూ వాడండి!

మీ ముఖ కాంతిని పొందుచేయు పొడిగాలిగల ప్రదేశములో
—పాండ్స్ కోల్ క్రీమ్ మీకు అవసరము. దానిలోనున్న
విశేష మౌనెలు మీ చర్మమునకు ఉగళమనమునిచ్చి
తిక్షణమైన ఎండ, వడగాడ్పులతో అది వాడి పోకుండా కాపాడును.

వేడి, చెమ్మగల ప్రదేశములో లేక మీ చర్మము సహజముగ
జిడ్డుగా యుంటే —పాండ్స్ వ్యానిషింగ్ క్రీమ్ వాడండి.
ఎంతో తేలికగా మరియు మంచువలెనున్న యీ క్రీమ్
లోమరంత్రాలను అద్దిన తిగటను, చిర్బితమైన రక్తకణములను
అడ్డము తీసి మీ ముఖమునకు సౌమ్యరక్షణ నిచ్చును.

ప్రపంచములో సౌందర్యరాణులు

వాడే క్రీములు

మీ అభిమానపు పాండ్స్ క్రీమును ప్రతి దినము తప్పక వాడండి.
కొన్ని రోజులలో మీ ముఖము నవనికనిక పుష్పమువలె
తిర్మలముగ, మృదువుగ, మనోహరముగ ఉండుట మీరు చూడ
గలరు — అనుభవించగలరు కూడ.

పాండ్స్ కోల్ క్రీమ్
వ్యానిషింగ్ క్రీమ్

